

ŽELEZAR

JESENICE, dne 10. novembra 1983

ŠTEVILKA 42 LETO XXXII

Naslovnik, svobodno glasilo delavcev KUP, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajst-dnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Vajc. Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju st. 421/1-72.

V DEVETIH MESECIH SMO KLJUB TEŽAVAM USPELI ZADRŽATI SOLIDEN NIVO PROIZVODNJE IN PRODAJE

Devetmesečni poslovni rezultati Železarne so znani. Glasilo Železar je že v predhodnih dveh številkah objavilo informacijo o proizvodnih rezultatih in o finančnem poslovanju. Ti dve informaciji sta postali že stalna oblika obveščanja delavcev TOZD in delovnih skupnosti Železarne po preteku vsakega periodičnega oziroma zaključnega obdobja. Z današnjo informacijo pa bi radi prispevali k celovitosti pregleda in osvetlili naše rezultate tudi z drugega zornega kota.

ODGOVORNO IN UČINKOVITO UVELJAVLJANJE DOLGOROČNE GOSPODARSKE STABILIZACIJE

»Zveza komunistov se bo zavzemala za ODGOVORNO in učinkovito uveljavljanje programa dolgoročne gospodarske stabilizacije in načrta njegovega uresničevanja v Sloveniji v vseh samoupravnih okoljih in v vseh institucijah političnega sistema. Zahtevala bo ODGOVORNOST posameznih komunistov za njihovo delovanje v delovnih in življenjskih okoljih, samoupravnih organih in delegatskem sistemu. Centralni komite poziva komuniste, da v samoupravnih organih in skupnostih, izvršnih in upravnih organih ter v različnih ustanovah in organizacijah uresničujejo svojo ustavno vlogo, s tem pa svojo ODGOVORNOST za uresničevanje dogovorjenih in sprejetih stališč, sklepov in nalog. Področja, kjer je uresničevanje ODGOVORNOSTI komunistov nujno še posebej zaostri, so: kakovostno in demokratično odločanje, celovita in pravočasna informiranost delavcev, samoupravno združevanje dela in sredstev, povečevanje proizvodnje in izvoza, cene, investicijske odločitve, razbremenitev gospodarstva, delitev po rezultatih dela od posameznika do federacije ter uporaba sredstev za stanovanjsko gradnjo. V organizacijah in organih zveze komunistov pa bomo na podlagi teh usmeritev uveljavili ODGOVORNOST posameznikov.« (Usmeritve in naloge komunistov pri uresničevanju programa dolgoročne gospodarske stabilizacije, sprejete na osmi seji centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, 7. in 8. oktobra.)

Ne le v navedenem citatu, tudi sicer se v tem dokumentu, kakor tudi v vseh razpravah na seji, kot rdeča nit pojavlja in ponavlja ODGOVORNOST, ki jo tudi sicer zelo radi poudarjamo kot neko odredilo besedo, ki nas bo že sama po sebi rešila sedanjih problemov in težav. ODGOVORNOST namreč pomeni tudi temeljito poznavanje ustavnih določil, dogovorjenih in sprejetih stališč, sklepov in nalog, ne samo omenjene seje, temveč tudi lanskoletnih kongresov zveze komunistov, programa dolgoročne gospodarske stabilizacije in tekočih ekonomskih usmeritev, kajti brez poznavanja vsega tega je ODGOVORNOST prazna beseda. Še več, nepoznavanje vsega tega lahko celo pomeni delati v nasprotju s tem, večkrat pa je v tem tudi vzrok idejno-politične in akcijske neenotnosti, povod za različna nasprotovanja, konfliktna situacija in podobno. In ne nazadnje, nepoznavanje ali slabo poznavanje vsega navedenega posameznikom ali posameznim grupam omogoča celo odpiranje polemike o stvarih, ki so sicer kristalno čiste in jasne in s čimer hočejo »obvarovati« svoje tehnokratsko-birokratske pozicije, ali preusmerjati jedro problemov na stranski tir, ali si dovoliti celo samovoljne razlage znanih in nedvoumno opredeljenih.

Seveda ODGOVORNOST za temeljito poznavanje vseh omenjenih dokumentov ne izključuje nikogar, ne glede na formalno šolsko izobrazbo in ne glede na družbeni položaj, ki ga zasedajo. Če izhajamo iz znanega načela, da je odgovornost vsakega nosilca samouprave in javne funkcije sorazmerna s pravicami in pooblastili, s katerimi razpolaga, kot tudi z njegovo vlogo v procesu odločanja, potem je temu sorazmerna tudi njegova odgovornost za temeljito poznavanje teh gradiv. Še posebno odgovornost v tem pogledu pa imajo člani zveze komunistov, ki bodo lahko uspešno delovali med ljudmi in spodbujali odgovorno in učinkovito uveljavljanje programa dolgoročne gospodarske stabilizacije le, če bodo oboroženi z znanjem, kar je tudi njihova statutarna dolžnost in če bodo tudi v vseh pogledih zgled ostalim delavcem in občanom.

Da bomo lahko učinkovito uveljavljali program dolgoročne gospodarske stabilizacije, je seveda ena temeljnih nalog članov zveze komunistov in vseh organiziranih socialističnih sil, da bodo delavci, delovni ljudje in občani program sprejeli kot svoj program. Edina pot do tega pa je neposredno in aktivno delovanje med ljudmi z močjo besede, argumenta in zgleda. Kako bomo sicer med delavci, delovnimi ljudmi in občani okrepili zavest, da bomo le z utrjevanjem samoupravljanja in z opiranjem na lastne moči lahko premagali sedanje težave in utrdili temelje stabilnega razvoja, če svoje akcije ne bomo neposredno oprli na tiste delavce in delovne ljudi, ki dejavno uresničujejo program dolgoročne gospodarske stabilizacije in če v vsaki družbeni celici ne bomo uveljavljali dela, znanje in sposobnost.

Z vsem tem smo želeli le poudariti, da neposredno delo med ljudmi ali kakršnokoli javno nastopanje zahteva veliko znanja in sposobnosti pa tudi odgovornosti v izjavah in da se, žal, v praksi, v vsakdanjem življenju še prevečkrat srečujemo z govorenjem »na pamet«, s ponavljanjem in posploševanjem stvari, zaradi česar smo tudi neučinkoviti, nepripravljeni in včasih celo v nasprotju z ustavnimi in drugimi opredelitvami in nalogami. Predvsem pa, da na zadnji seji centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije sprejetih usmeritev in nalog ter programa dolgoročne gospodarske stabilizacije ne bomo mogli uspešno uresničevati, če se z njimi ne bomo dobro in temeljito spoznali oziroma jih skrbno prebrali in se k njim še vračali. Vse to je bilo treba poudariti, kajti v sklepnem delu »usmeritev in nalog« je opredeljeno:

»Organizacije in člani zveze komunistov morajo v demokratičnem postopku oceniti odgovornost in izreči vzgojnopolične ukrepe, z izključitvijo vred, vsem tistim članom, ki sprejetih usmeritev, nalog in programa dolgoročne gospodarske stabilizacije ne bodo uresničevali, če gre za člane organov zveze komunistov in drugih družbenih institucij, pa tudi začeti postopek njihove razrešitve oziroma odpoklica.«

Devetmesečno obdobje predstavlja glavno obdobje. Na njegovi osnovi in s poznavanjem razmer za naprej je že moč oceniti predvideni celotni letni poslovni rezultat in višino doseganja planskih ciljev. Brez takih ocen in brez poglobljene analize doseženih rezultatov, uspehov in neuspehov tudi ne moremo pravilno pristopiti k oblikovanju naše poslovne politike za prihodnje leto oziroma naših ciljev in ukrepov za naprej. V letošnjem letu s poslovno politiko za prihodnje leto sprejemamo tudi svoj del odgovornosti za izvajanje skupno dogovorjenih ciljev za stabiliziranje gospodarstva, zato je pravilna ocena še toliko bolj potrebna.

Pri ugotavljanju uspešnosti poslovnih rezultatov moramo izhajati (Nadaljevanje na 6. strani)

Naša plavžarja (foto I. Kučina)

PREDLOG POSLOVNE POLITIKE ŽELEZARNE ZA LETO 1984

S poslovno politiko Železarne za leto 1984 opredeljujemo cilje in naloge, ki izhajajo iz osnovnih usmeritev srednjeročnega plana Železarne in načrta uresničevanja dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v Sloveniji za leto 1984. Z njo prevzamemo svoj del odgovornosti za izvajanje skupno dogovorjenih ciljev, pri čimer se opiramo na pripravljenost vseh zaposlenih v Železarni, da z učinkovitejšim delom, večjo odgovornostjo in po samoupravi poti uresničujemo sprejete obveznosti.

KLJUČNI CILJI

1. Proizvodnja in storitvene dejavnosti

V letu 1984 bomo tako v osnovni proizvodnji kot v nadaljnji predelavi zadržali doseženo višino skupne proizvodnje v letu 1983. Razpoložljivo

jeklo bomo usmerili v bolj donosne proizvode, s čimer bomo dosegli večji ekonomski učinek in določeno prestrukturiranje proizvodnje v okviru Železarne. V prihodnjem letu predvidevamo enako fizično produktivnost, s spremembo strukture proizvodnje pa realni porast vrednostne

produktivnosti do 4%. To pa bo terjalo več delovanja vodilnih kadrov in strokovnih služb na področju tehnologije, komercialne, financ in vzdrževanja. Odgovornost za uresničevanje nalog bo vezana na nagrajevanje in napredovanje, v primeru odstopanj od politike pa tudi na disciplinsko ukrepanje.

V letu 1984 bosta dva velika remonta, in sicer remont plavža in valjarne bluming štel. Z njima bo potrebno uskladiti tudi ostale remonte, oskrbo in program proizvodnje, istočasno pa z boljšim koriščenjem delovnega časa, planiranjem dopustov in prerezporeditvijo delavcev doseči čim večjo izkoriščenost razpoložljivih proizvodnih kapacitet in kadrov.

Težaven energetski položaj nas kot velike porabnike obvezuje, da sprejmemo vse ukrepe za varčevanje z energijo in zamenjavo tekočih goriv z drugimi vrstami energetskih medijev. Varčevanje z energijo, surovinami in repromaterialom bo ostala naša stalna naloga. Še posebno skrb bo potrebno posvetiti izpletnosti, ki so pomembna postavka v naših stroških.

Pospeševali bomo tudi inovacijsko dejavnost in ustvarili pogoje za iskanje rešitev za znižanje stroškov in izboljšanje delovnih pogojev.

Učinkovitost gospodarjenja bomo povečali tudi s smotnejšo organiziranostjo in s krepitvijo vloge delovne organizacije.

(Nadaljevanje na 6. strani)

V TEKU SO PRIPRAVLJALNA DELA ZA GRADNJO JEKLARNE 2

Predsednik poslovnega odbora Železarne Boris Bregant že po ustanovitvi sistema delegatov delavskega sveta Železarne daje informacijo o aktivnostih, ki so potekale med obema sejama v zvezi s pripravami za gradnjo jeklarne 2. O informaciji, ki jo objavljamo v nadaljevanju, bodo razpravljali na 3. seji delavskega sveta, ki bo v sredo, 16. novembra.

Zvezni sekretariat za zunanjo trgovino je sprejel odlok o spremembi odloka o začasnem sprejemanju prijav o zaključenih pogodbah o uvozu in izvozu opreme v letih 1983 in 1984, ki se plačuje s konvertibilnimi devizami. Sprememba odloka daje možnost uvoza opreme za potrebe Železarne Jesenice v vrednosti 1.999.315.075 dinarjev. Pogodba o zaključenem poslu za uvoz opreme se lahko sprejme v letu 1983 in oprema uvozi s posojilom v naslednjih letih. Prijava za uvoz opreme se lahko

sprejme pod pogojem, da se za uvoz koristijo posojila, razen posojila ZR Nemčije, po odredbah zakona o namenu dolgoročnih blagovnih posojil v inozemstvu. Predlog je v celoti potrdil zvezni izvršni svet in je že objavljen v posebni številki Uradnega lista.

Na osnovi tega sklepa smo pridobili prioritarno pismo in vložili zahtevek za pridobitev pravic za zadolževanje v inozemstvu ter realizacijo kompenzacijskih poslov. Trenutno (Nadaljevanje na 2. strani)

OSKRBA S KOKSOM JE ŠE VEDNO KRITIČNA

Vse leto se že zavedamo kritičnosti oskrbe s koksom, saj nam energetska bilanca ne zagotavlja vseh potrebnih količin za celoletno normalno delo plavžev, s tem pa načrtovane proizvodnje surovega železa in jekla. Dobro delo plavžarjev in jeklarjev v devetih mesecih letošnjega leta je ob nadplanski proizvodnji povzročilo tudi ustrezno porabo koksa.

Da bi pokrili vse potrebe, smo poleg sklenjenih pogodb s koksarnama Lukavac in Bakar sklenili še dodatne aranžmaje za predelavo premoga, ki smo ga za lastna devizna sredstva kupili že ob koncu leta 1982. Dodatno smo vlagali tudi dinarska sredstva za povečane dobave iz koksarne Bakar. Na ta način smo si zagotovili 135.000 ton. Manjkajoče količine smo videli v dodatnih aranžmajih s koksarno Lukavac, železarno Zenica in lastnim ter skupnim uvozom s kupci naših izdelkov. Z vsemi aktivnostmi bi si zagotovili potrebnih 151.000 ton koksa.

V juliju in avgustu se je pričelo zatikati pri rednih dobavah, zato smo zaprosili in tudi dobili pravico koriščenja koksa in materialnih rezerv v višini 7.000 ton.

Situacija je zaradi nerealiziranega uvoza koksa v oktobru pripeljala celo do ustavitve enega plavža.

Medtem, ko bijemo bitko za izpolnitev vseh dogovorov, pa se je izkazalo, da premoga po energetski bilanci ne bomo dobili v predvidenih količinah. Ker tudi uvoz prek kupcev

še ni (in v naslednjih dneh tudi še ne bo) realiziran, smo ponovno sprožili široko akcijo, ki naj bi omogočila:

- vsaj delno večjo oskrbo iz domačih koksarn,
- hitrejšo ukrepanje pri uvozu koksa,
- zagotavljanje deviznih sredstev,
- dodatno koriščenje koksa iz materialnih rezerv.

Vse te akcije, v katere so poleg delavcev Železarne vključeni tudi najodgovornejši delavci SOZD Slovenske železarne, občinske skupščine in republiških organov ter bank, naj bi preprečile ustavitve še drugega plavža in s tem tudi SM jeklarne.

Doslej opravljene aktivnosti že zagotavljajo obratovanje ene peči v naslednjih dneh. Med tem časom pa moramo najti dokončne rešitve in tudi odgovor, kdaj in pod kakšnimi pogoji bo ponovno lahko pričel obratovati plavž štev. 2.

PREDSEDNIK POSLOVNEGA ODBORA BORIS BREGANT

PO SEDMIH DNEH NAJBOLJŠI JEKLARJI

Po podatkih, ki jih posreduje odsek za statistiko sektorja za ekonomiko in organizacijo, smo v prvih sedmih dneh novembra dosegli 24.595,7 tone skupne proizvodnje. To je 84,7% družbenega plana za to obdobje in 91,2% nekoliko zmanjšane operativnega programa.

TOZD Plavž dela samo z eno pečo zaradi pomanjkanja koksa. Izdelali so 2.414,4 tone grodja, kar je 103,6% razmeram prilagojenega operativnega programa in 69,9% družbenega plana.

Zelo dobre proizvodne rezultate imajo v TOZD Jeklarja, kjer so z 9.411 tonami dosegli 99,7% družbenega plana in 109,4% nekoliko nižjega operativnega programa za sedem dni.

Prodaja končnih izdelkov in storitev je običajno v začetku meseca upočasnjena. V prvih petih odprtnih dneh so odpremili 6.584,9 tone, kar je 76,1% doseženega družbenega plana in 78,8% operativnega programa.

OSEBNI DOHODEK VIŠJI ZA USPEŠNE IZVOZNIKE

Skromni izvozni rezultati in s tem povezane posledice so zahtevali, da aktivnosti na tem področju razširimo in poglobimo, da bi vsaj delno nadoknadili zamujeno v dveh tretjinah leta. Te aktivnosti so zajemale tudi uvedbo stimulacije za preseganje planskih obveznosti v izvozu. Po več kot mesec dni trajajoči razpravi je uspelo uskladiti vse pripombe temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, tako da je stimulacija samoupravno sprejeta v vseh okoljih in bo v uspešnih temeljnih organizacijah 15. novembra tudi izplačana. (Nadaljevanje na 2. strani)

POSVETOVANJE SLOVENSKE STROKOVNOSTI S PODROČJA METALURGIJE IN LIVARSTVA

V prvem tednu oktobra so se slovenski metalurzi zbrali na svojem 21. strokovnem posvetovanju. To posvetovanje je bilo namenjeno predvsem predstavitvi dosežkov raziskovalnega dela in razvoja v slovenski metalurgiji v zadnjem obdobju z vidika pokrivanja potreb in zahtev kupcev oziroma predelovalcev.

V sedanjem času bencinske krize je bilo kar presenetljivo, da je bilo za posvetovanje 117 prijavljenih. Prišli so z vlaki, avtobusi, nekateri tudi z avtomobili in presentljivo je, da je bilo udeležencev celo več, kot se jih je prijavilo in več kot prejšnja leta.

Prvi dan posvetovanja, 6. oktobra, je bilo 18 predavanj. Uvodno predavanje z naslovom: »Novi proizvodni postopki v metalurgiji in proizvodni asortimenti« je bilo pravzaprav moto posvetovanja in vodilo, ki naj pritegne čim več porabnikov proizvodov slovenske metalurgije in livarstva, da prisluhnejo najnovejšim dogajanjem. Odziv je bil celo nad pričakovani, saj je bila med poslušalci prisotna dobra tretjina predstavnikov uporabnikov metalurških proizvodov, nekaj manj kot tretjina je bilo predstavnikov ustanov in fakultet ter dobra tretjina udeležencev iz metalurških delovnih organizacij in osrednje raziskovalne institucije metalurgije Slovenije — Metalurškega inštituta. Polna dvorana je pregnala bojazan organizatorjev, da bo udeležba slabša kot prejšnja leta. To je vsekakor dokaz za široko zanimanje za dosežke raziskovalnega dela, ki pomenijo v seštevku okoli 100 novih kvalitativnih in uvojenih novih tehnologij v naših metalurških obratih. Uvodno predavanje in menda tudi še nekateri najuspešnejši prispevki bodo objavljeni v posebnem zborniku. Tako so vsaj poslušalci s ploskanjem potrdili predlog in upam, da so tudi drugi tako razumeli to potrditev, kot sem jo jaz.

Drugi dan je bil namenjen predvsem predstavitvi predloga raziskovalnih nalog za leto 1984. Ker so nekateri prišli na posvetovanje samo zaradi predavanja, drugi pa samo zaradi javne predstavitve programa raziskovalnega dela, so se obrabi v dvorani menjali, ne vsi, pač pa precejšen del. Tudi številčno ni bilo toliko prisotnih kot prejšnji dan. Zlobna pripomba je bila, da so ostali samo r ajbolj resni.

Pred obravnavo programa so bili zbrani raziskovalci in uporabniki obveščeni o tem, da bi zaradi stabilizacijskih ukrepov v gospodarstvu v bodoče morali misliti na to, da bo za uporabne raziskave manj denarja tudi od posebne raziskovalne skupnosti SRS, kot doslej. Raziskovalna skupnost Slovenije je že doslej usmerjala sredstva predvsem za temeljne raziskave. Da ima industrija manj sredstev, nam je glede na stanje, v kakršnem se je znašla, vsem znano. V kriznih časih iščejo drugod po svetu poti, kako ceneje in bolje proizvajati in osnovo za take rešitve imajo v raziskovalnem delu. Tudi pri nas odreja največji delež sredstev, namenjenih za raziskovalno delo, prav gospodarstvo in v tem je močno udeležena industrija. Moja predstava je takšna, da bi bilo prav sedaj treba dati največ sredstev gospodarstvu, da si čimprej opomore iz krize. Da raziskovalci in znanstveniki najdejo čimprej nadomestila za uvozne materiale, kjer je to le mogoče, ter da čim več uvožene opreme zamenjamo z domačo. In končno, da tudi pri nas najdemo pota in načine, kako najbolje in najgospodarjeje proizvajati, da bi bili lahko konkurenčni tudi na svetovnem trgu. Tako poudarjamo tudi v resolucijah in drugih dokumentih, žal pa se v praksi večkrat obnašamo drugače.

Nosilci raziskovalnih projektov in programov so za leto 1984 podali kratke obrazložitve posameznih nalog. Razprava je bila dovolj živa in tvoriva. V končnem programu je precej manj nalog, kot je bilo predlaganih. Nekaj naslovov bo odpadlo, ker ne bo sredstev, drugi, ker ne bo izvajalcev in tretji, ker niso primerni ali za njih ni interesa. Vsekakor lahko poudarim, da je bil namen javne predstavitve dosežen.

V brošuri, v kateri so bile predložene naloge za prihodnje leto, je bilo objavljeno tudi vrednotenje raziskovalnega dela za potrebe slovenske metalurgije v obdobju 1981/1982. Iz poročila je razvidno, da je bilo od 82 programiranih raziskav realizirano 60 nalog, pri čemer so se srečevali tudi s težavami in problemi. Predstavlja tudi celotno raziskovalno delo Metalurškega inštituta in raziskovalcev v raziskovalnih oddelkih v metalurških delovnih organizacijah in pri univerzi. Podrobno navaja, kaj so raziskovalci pri tem ugotovili, izpolnili in določili ter razvili in osvojili.

Žal pa v informaciji niso prikazani pozitivni rezultati posameznih raziskav za proizvodnjo. Morali bi navesti, kaj posamezni rezultat pomeni v ekonomskem smislu in to prikazati ali v dinarjih ali z drugimi kazalci vrednosti in pomembnosti rezultata in dosežka.

V obeh dneh posvetovanja in razprav so predlagali nekaj koristnih predlogov, katere naj bi upoštevali sestavljenci zaključkov posvetovanja. Prav bi bilo, da bi te zaključke objavili v sredstvih javnega obveščanja in da bi nekdo spremljal izvajanje teh zaključkov.

Če koga zanimajo predavanja z letosnjega posvetovanja, naj se obrne na Metalurški inštitut v Ljubljani.

Milan Marolt

OSEBNI DOHODEK VIŠJI ZA USPEŠNE IZVOZNIKE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Zelo uspešne pri izvrševanju plana izvoza v septembru in oktobru so bile TOZD Žebljarna, Elektrode, Jeklovlek, Profilarna in Žičarna. V vseh teh temeljnih organizacijah je bil plan izvoza krepko presežen in bo stimulacija za izvoz predstavljala pomemben delež osebnega dohodka, ker bo obračunana za september in oktober. To se bo zlasti poznalo v osebnih dohodkih TOZD Elektrode, Jeklovlek in Profilarna, ki so istočasno izpolnile tudi načrt celotne proizvodnje. V TOZD Žičarna in Žebljarna načrta celotne proizvodnje niso dosegli, zato ni premije za nadporečno produktivnost, ampak le za izvoz.

Čeprav podatki v tem trenutku še niso znani, lahko napovemo, da so si večji osebni dohodek kot v septembru prisluzili tudi jeklari. Kljub ustavitvi dela na enem plavžu je bilo izvrševanje proizvodnega programa SM Jeklarne uspešno. Pri tem gre zasluga tudi plavžarjem za dobro delo na plavžu, ki je v obratovanju, da je bilo mogoče s štirimi pečmi dosežati tudi po 16 šarž dnevno in s tem izpolniti pogoje za visoko dnevno premijo. Elektrojeklarne je bila v oktobru manj uspešna v proizvodnji in osebnem dohodku.

Skupna proizvodnja je v večini temeljnih organizacij večja kot v septembru. To se kaže tudi v povečanem odstotku učinkovitosti. Manjši obseg dopustov je omogočil lažje organiziranje proizvodnje. V temeljnih organizacijah z neprekinjenim siste-

mom dela se je število opravljenih ur povečalo manj kot proizvodnja. Pri delu v sistemu 5+2 ni bilo bistvenega povečanja delovnih ur, ker je bil delovni mesec za en dan krajši, proizvodni efekt pa je bil v večini primerov boljši kot v septembru.

Rezultati skupne proizvodnje so bili za oktober torej dokaj ugodni, blagovna proizvodnja pa je bila skromnejša kot v predhodnem mesecu. Skromnejši je bil tudi finančni rezultat proizvodnje, kar je vplivalo na nižanje deleža učinkovitosti v skupnih službah.

Izplačilo osebnega dohodka za oktober bo manj obremenjeno kot dosedanja izplačila. Republiški davek iz osebnega dohodka je začasno zmanjšan z 2,1 na 0,8 %, kar pomeni, da bomo ob enakem bruto osebnem dohodku prejeli za 1,8 % več neto osebnega dohodka. Enostavneje povedano: Delavec, ki je po dosedanjih prispevnih stopnjah prejel 10.000 din OD, bo ob enaki učinkovitosti in enakem številu ur dela prejel 10.180 din, delavcu z 20.000 din OD pa se bo povečal neto znesek na 20.360 din.

Razprava o poročanju osebnega dohodka na osnovi doseženih rezultatov v devetih mesecih je že v teku. Delavski sveti so dolžni zaključiti razpravo do 10. novembra. To nam ne omogoča hkratnega izplačila poravnave z osebnim dohodkom za oktober, zato bomo pripadajoči znesek poročila prejeli s posebnim obračunskim listom deset dni kasneje.

ON

V TEKU SO PRIPRAVLJALNA DELA ZA GRADNJO JEKLARNE 2

(Nadaljevanje s 1. strani)

tečejo razgovori s Hermesom za uvrstitev v kreditne linije v letih 1983 in 1984. Obnovljeni so razgovori z banko KFW Frankfurt, ki je potrdila do sedaj poslano ponudbo in bo v naslednjih dneh azurirala ponudbo glede na nov obseg dobav v prvi etapi izgradnje.

S firmo Mannesmann Demag je dogovorjen obseg dobav opreme za prvo etapo izgradnje in v pripravi je nova pogodba, ki upošteva vse spremembe, nastale od januarja 1982 dalje.

Enaindvajsetega oktobra je bila podpisana ustanovitev konzorcija bank za financiranje izgradnje projektov za razvoj črne metalurgije Slovenije, s čimer je dana osnova za pripravo pogodb za najetje domačih dinarskih posojil. Nadaljuje se akcija združevanja dinarskih sredstev sovlagateljev. Do 15. oktobra je bilo na nivoju SOZD Slovenske železarnice izstavljenih za 475.696.931 dinarjev zahtevkov, od tega je plačano 30.697.558 dinarjev, za železarno Jesenice pa skupno 164.615.229,30 dinarjev.

V tem obdobju sta bila dva sestanka z republiško komisijo za oceno investicij. Na prvem sestanku, ki je bil

informativnega značaja, smo na Jesenicah nekatere člane komisije seznanili z doseženimi napredki pri projektu in se dogovorili za način nadaljnjega dela. (O tem smo v Železarni poročali 20. oktobra.) 2. novembra je komisija na rednem sestanku obravnavala naložbo v jeklarne 2 in ugotovila, da so rešena tehnično tehnološka vprašanja, da pa je potrebno zaključiti finančno konstrukcijo, pri tem pa upoštevati nekatere sugestije na predvidena razpoložljiva družbena sredstva. Tako bo po izdaji soglasja SDK in mnenja banke komisija obravnavala samo še finančni del kot investicijski predlog.

Ta čas tečejo tudi razgovori s potencialnimi izvajalci del glede pogojev posojil, devizne udeležbe in možnosti skupnega izvajanja kompenzacij za uvoz opreme za jeklarne 2. V teku so tudi pripravljala dela za pričetek gradnje.

Dopisujte v Železarnjo

IZPLAČANA SOVLAGANJA TUJIH PARTNERJEV V IZGRADNJO HLADNE VALJARNE

V Železarni je bilo že objavljeno, da smo uspeli kljub težki devizni situaciji predčasno izplačati sovlagatelje v izgradnjo hladne valjarne Bela. Pri izgradnji hladne valjarne Bela so sodelovali:

Production Machinery	z 1.200.000 dolarji
Waterbury Farrel	s 190.000 dolarji
General Electric	s 480.000 dolarji
Armco Inc.	z 250.000 dolarji

V začetku novembra smo iz Amerike prejeli pismo nosilca projekta Armco Inc., v katerem se nam zahvaljujejo za sodelovanje in vrnjena sredstva. Poleg tega nam čestitajo za uspešno delo hladne valjarne Bela z željo, da še naprej ohranimo dobre poslovne odnose pri prenosu tehnologije.

Omeniti moramo, da pri vračanju deležev s sovlagatelji nismo imeli težav, saj so dobro razumeli naše težave na deviznem področju.

Podpis pogodbe o sovlaganju v elektrogospodarstvo v Kranju

SOVLAGANJA ŽELEZARNE ZA ZAGOTOVITEV ELEKTRIKE ZA NOVO JEKLARNO

Jeseniška železarna in Elektrogospodarstvo Slovenije sta podpisala pogodbo o skupnih vlaganjih v izgradnjo naprav, ki bodo novi jeklarni dobavljale elektriko. Železarna bo za 47 megavatov priključne moči prispevala 1,3 milijarde dinarjev, s čimer bo pokrila polovico stroškov izgradnje razdelilne transformatorske postaje Kranj, ustrezne usposobitve razdelilne transformatorske postaje Beričevo in izgradnje daljnovoda od Kranja do Jesenice.

V petek, 4. novembra, so predstavniki jeseniške železarnice in Elektrogospodarstva Slovenije v Kranju podpisali pogodbo o zagotovitvi sredstev za povečanje priključne moči za jeklarne 2, kakor so jo natančno pomenovali. Gre za doslej največje tovrstno združevanje sredstev in pomembno dejanje v več pogledih.

Najprej seveda dokazuje, da se v jeseniški železarni dobro zavedajo, kako je moč priti do električne energije. Istočasno stopa v življenje prvi del dogovora med slovenskimi železarnami in elektrogospodarstvom, saj bodo podobno ravnali še v železarnah v Ravnah in Štorkah. Železarni tako dajejo zgled drugim velikim porabnikom električne energije, pri čemer velja povedati, da so jeseniški železarni sami poskrbeli za električno energijo že pred petdesetimi, šestdesetimi leti, ko so gradili elektrarno v Mostah.

Slovensko elektrogospodarstvo se danes otepa z izgubami, ki načenjajo tudi naložbeni dinar. Posledice so očitne tudi na Gorenjskem, saj poteka izgradnja vodne elektrarne v Mavčičah po polzevo, tudi pri izgradnji razdelilne transformatorske postaje v Kranju dela počasi tečejo. Železarska denarna injekcija bo tako pospešila izgradnjo gorenjskega prenosnega električnega omrežja. Hitreje bodo zasidli lopate pri razdelilni transformatorski postaji v Kranju, ustrezno usposobili razdelilno transformatorsko postajo Beričevo in postavili daljnovod od Kranja do Jesenice, ki bo električno energijo pripeljal do nove jeklarne.

Interes obeh partnerjev je na dlan. Železarni bodo dobili soglasje energetikov za izgradnjo nove jeklarne in si zagotovili 47 megavatov priključne moči, gorenjsko električno omrežje bo dobilo težko pričakovano razdelilno transformatorsko postajo v Kranju, boljše vodenje iz Beričevega in daljnovoda do Jesenice. Vedeti moramo namreč, da danes komajda zmore prenesti vso potreb-

no električno energijo do porabnikov. Zavoljo tega so si seveda tudi pri Elektru Gorenjske prizadevali, da je prišlo do podpisa in simbolično so to opravili v Kranju.

Pogodbo bodo z delovnimi in kreditnimi pogodbami še podrobneje izdelali, potrditi jo bo seveda morala tudi interesna skupnost slovenskega elektrogospodarstva. Vendar so temelji zgrajeni in jeseniška železarna se je obvezala, da bo letos in prihodnje leto prispevala nekaj več kot 1,1 milijarde dinarjev. S tem bo pokrila polovico stroškov izgradnje, drugo polovico bodo zagotovili z letnimi naložbenimi načrti elektrogospodarstva.

Gradbena dela pri razdelilni transformatorski postaji v Kranju bodo predvidoma končana do konca letošnjega leta, prihodnje leto pa bodo začeli z montažo. Transformator so že kupili in v kratkem ga bodo lahko pripeljali v Kranj, nekaj težav pričakujejo pri nakupu kablov, saj bodo potrebovali devize. Podpis pogodbe je prižgal zeleno luč za izdelavo načrtov daljnovoda od Kranja do Jesenice.

Čeprav seveda izgradnja vodne elektrarne v Mavčičah ni pogojena z napajanjem nove jeklarne z električno energijo, vendarle povejmo, da zadnje odločitve v interesni skupnosti elektrogospodarstva dajejo upanje, da bo elektrarna z 38 megavati moči na omrežje priključena do konca leta 1985.

M. Volčjak

BORIS BREGANT — PREJEMNIK VELIKE SREBRNE PLAKETE

Predsedniku poslovnega odbora Železarnice Borisu Bregantu so predstavniki centra za delavsko ustvarjalnost Reka 2. novembra izročili veliko srebrno plaketo, ki so mu jo dodelili na enajsti jugoslovanski razstavi izumov in tehničnih izboljšav na Reki RAST YU 83.

Boris Bregant je to visoko priznanje prejel za poseben prispevek in podporo pri razvoju inventivnega dela, novatorstva in racionalizatorstva, tehničnih izboljšav in drugih oblik ustvarjalnosti delovnih ljudi, kakor tudi za razvoj in napredek tehnike, kar je izraženo v močni materialni osnovi in interesu združenega dela za povečano produktivnost dela in dohodka, sprostitev ustvarjalne moči delovnih ljudi in občanov za izgradnjo sodobnega, srečnega in bogatega življenja.

Podelitev priznanja predsedniku poslovnega odbora Borisu Bregantu (foto I. Kučina)

SINDIKAT IN STABILIZACIJA

Izhajajoč iz opredelitve, da je ekonomska stabilizacija bistveno razredno vprašanje in da zaradi tega ni nobene izbire, ker neugodna gospodarska gibanja in visoka fluktuacija najbolj prizadenejo delavski razred in delovne ljudi, kakor tudi iz prepričanja, da sprejeti dolgoročni program ekonomske stabilizacije odpira perspektivne izhode iz teh težav in nadalje krepi samoupravnost in materialni položaj delavcev, je svet Zveze sindikatov Jugoslavije sprejel naloge zveze sindikatov pri uresničevanju programa stabilizacije.

Prva naloga vseh organov in organizacij zveze sindikatov je, da spodbudijo aktivnosti za oblikovanje programov dela in akcij v svojih temeljnih organizacijah združenega dela, delovnih organizacijah in sestavljenih organizacijah združenega dela, pri čemer naj se naslanjajo na lastne sile in na opredelitve v programu stabilizacije.

Predvsem je nujno, da se opravi kritična analiza uresničevanja samoupravljanja v praksi, predvsem samoupravno organiziranega združenega dela in da s svojo aktivnostjo stalno vplivajo na hitrejšo uresničevanje ustavnega položaja temeljne in delovne organizacije.

Temeljna naloga je, kakor je znano, da se poveča proizvodnja, še posebej proizvodnja za izvoz in da se poveča skupni izvoz. Da bi v tem uspeli, je potrebno takoj in odločno delovati v pogledu boljšega koriščenja delovnih sredstev, smotne razporeditve strokovnih kadrov, uspešnejšega koriščenja delovnega časa, uvajanja večizdelniškega dela in koriščenja vseh notranjih rezerv.

Za organizacije zveze sindikatov mora biti v ospredju tudi naloga, da mobilizirajo delavce, da spodbudijo in zahtevajo od poslovnih in samoupravnih organov večjo aktivnost pri združevanju in povezovanju organizacij združenega dela s ciljem skupnega reševanja problemov surovin, repromateriala, energije in bolj-

še delitve dela. V tem smislu se mora oceniti, koliko proizvodni programi izhajajo iz lastnih možnosti in koliko iz povezovanja in združevanja, delitve dela in podobno. Ob tem je v nalogah poudarjeno, da se bo zveza sindikatov prizadevala, da si zagotovijo nadaljnje velike naložbe v energetiko in promet in da se povečajo naložbe v kmetijstvo in razvijajo doslej zapostavljena področja, ki omogočajo večje zaposlovanje (turizem, malo gospodarstvo itd.).

Organi in organizacije zveze sindikatov v organizacijah združenega dela, ki poslujejo z izgubo ali so na meji rentabilnosti, morajo takoj začeti aktivnosti, da dobijo ustrezne rešitve s preorientacijo proizvodnje, združevanjem in samoupravnim povezovanjem. Vsako odlašanje bo pripeljalo zvezo sindikatov in ostale subjektivne sile v položaj, da bodo morali sodelovati pri reševanju posledic, namesto, da bi odstranjevali vzroke.

Pri naložbah morajo do polnega izraza priti ekonomski kriteriji, da bo obseg naložb v okvirih akumulacije, da se zagotovi čim večje sofinanciranje in da bodo delavci imeli celotno kontrolo nad naložbami. Pri sprejemanju novih odločitev za naložbe v organizacijah, si mora zveza sindikatov prizadevati in zahtevati, da se zagotovi večje koriščenje domačih virov, povečanje izvoza na konvertibilna področja, kvalitetnejšo proizvodnjo, večje produktivno zaposlovanje, izboljšanje pogojev dela in življenja delavcev. Organi in organizacije zveze sindikatov so zadolžene, da do konca letošnjega leta sprožijo iniciativo za preverjanje naložb na osnovi navedenih kriterijev.

V programu stabilizacije je navedeno, da brez uresničevanja politike in načela dohodka ter stimulativnejšega sistema delitve, stabilizacije ne bo mogoče uspešno uresničevati. Zato je pred organizacijami zveze sindikatov neodložljiva naloga, da se načelo delitve po delu dosledno uvaža in uresničuje. Zaradi tega je v operativnem načrtu uresničevanja programa stabilizacije tudi opredeljeno, da je nosilka naloge za izdelavo družbenega dogovora o skupnih osnovah za samoupravno urejanje odnosov pri pridobivanju in razporejanju dohodka in čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo — Zveza sindikatov Jugoslavije. Svet Zveze sindikatov Jugoslavije se je skupaj z republikami in pokrajinskimi sveti obvezal, da bo do konca letošnjega oktobra izdelal družbeni dogovor o dohodku na nivoju Jugoslavije in da se prične usklajevanje družbenih dogovorov republik in samoupravnih sporazumov ter ostalih samoupravnih dokumentov v organizacijah združenega dela.

Organizacije zveze sindikatov bodo prispevale k zmanjševanju inflacije na ta način, da bodo vplivale na:

- kvalitetnejšo gospodarjenje,
- boljše koriščenje materialnih in kadrovskih potencialov,

- zmanjševanje vseh vrst stroškov,
- boljše koriščenje družbenih sredstev,
- odgovornejši odnos do dela, delovnih sredstev, materiala idr.,
- večjo udeležbo delavcev pri odločanju o cenah na osnovi kriterijev protinflacijskega programa in drugo.

Stagniranje proizvodnje se bolj zaostre povečano protislovje med ekonomsko in socialno sfero, ki se najbolj očitno kaže v neenaki porabi. Bistvenega pomena je, da se cilji in naloge ekonomske stabilizacije v celoti, posebno na področju družbenega standarda, porazdelijo po etapah z realnim odmerjanjem konkretnih rešitev.

Organizacije zveze sindikatov morajo svojo aktivnost usmeriti na:

- tako politiko delitve sredstev za osebne dohodke, s katero bodo delavci stimulirani za produktivnejše in kvalitetnejše delo, odgovornejši odnos do dela in upravljanja z družbenimi sredstvi, racionalnejše obnašanje in večje varčevanje. S tem se bo, poleg drugega, tudi prekinila praksa obračanja k zaslužkom mimo rednega delovnega časa;

- uresničevanje družbene opredelitve o večjem vrednotenju proizvodnega in ustvarjalnega dela in dela v težkih pogojih — tistih nalog in opravil, ki bodo največ prispevala k uresničevanju ciljev dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije;
- odločno bitko proti neupravičenim socialnim razlikam. V zvezi s tem je treba iskati in si prizadevati za tako davčno politiko, ki bo stalno zmanjševala interes delavcev za delo in zaslužek mimo svoje organizacije združenega dela;

- utrjevanju konkretnih politik zaščite življenjskega standarda, s katero je potrebno predvsem omogočiti delavcem, da lastno iniciativo in možnost koristijo za večje in kvalitetnejše delo v svoji organizaciji združenega dela. Pri tem je potrebno voditi računa o tem, da se pod zaščito življenjskega standarda razume tudi zagotavljanje minimuma socialne in materialne zanesljivosti vsem delavcem in delovnim ljudem in da

- stalno povečevanje zaposlenosti, predvsem mladih in strokovno usposobljenih delavcev, zagotavlja naslonitev na lastne sile pa tudi rešuje velike politične naloge, ob ističasnih prizadevanjih, da se zmanjša število administrativnega in režijskega osebja, ki ga je treba prekvalificirati za proizvodne naloge in opravila. Občinski sveti zveze sindikatov morajo skupaj z osnovnimi organizacijami do konca letošnjega leta čim bolj konkretno pregledati možnosti za zaposlovanje nezaposlenih oseb v organizacijah združenega dela.

Za uresničevanje teh nalog, je navedeno ob zaključku besedila o nalogah zveze sindikatov pri uresničevanju dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, je potrebna taka organizacija, kot je opredeljena v dokumentih devetega kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije — revolucionaren, borben in odločen sindikat, ki bo brez omahovanja in oportunitizma povedel delavce v borbo za samoupravljanje in ekonomsko stabilizacijo.

(Povzeto in prevedeno iz Informatorja za glasila organizacij združenega dela in občine, ki ga izdaja svet Zveze sindikatov Jugoslavije — zvezni odbori sindikata.)

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 14. DO 20. NOVEMBRA

14. novembra, dr. Marin GABROVŠEK, član poslovnega odbora, Bled, Ribenska 8, št. tel. 78-157.
15. novembra, Avgust KARBA, vodja OPP, Jesenice, Svetinova 10, št. tel. 83-243.
16. novembra, Anton KELVIŠAR, vodja TOZD Žičarna, Jesenice, Cesta na Golico 16.
17. novembra, Sašo KAVČIČ, vodja TOZD HV Jesenice, Jesenice, Titova 85, št. tel. 81-413.
18. novembra, Janez KOMEL, vodja marketinga, Jesenice, Janševa 6, št. tel. 81-026.
19. novembra, Jože KRAMAR, vodja TOZD Energetika, Mojstrana, Dobje 112.
20. novembra, Oskar KÜRNER, vodja TKR, Jesenice, Tavčarjeva 9, št. tel. 81-214.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 6. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po železarni, svoje vtise vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 14. 11.	ALEŠ ROBIČ	KAREL KOBLAR
TOREK — 15. 11.	MATIJA URH	DUŠAN BAK
SREDA — 16. 11.	IVAN SLAMNIK	MARTIN BRUMAT
ČETRTEK — 17. 11.	SAŠO DOLŽAN	JOŽE RAVNIK
PETEK — 18. 11.	BOGOMIR SVETINA	JOŽE PEZDIRNIK
SOBOTA — 19. 11.	BOŽO INTIHAR	BORUT CEGNAR
NEDELJA — 20. 11.	ALOJZ SLIVNIK	ZDENKO CUND

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 14. do 19. novembra bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Marija Može Kovačič.

DISPANZER ZA BORCE: dr. Marija Može Kovačič.
POPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Želimir Cesarec.

V soboto, 19. novembra, samo dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Želimir Cesarec.

ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

ZA BORCE: vsak dan od 11. do 12. ure — dr. Alojz Smolej.

POPOLDNE: III. zobna ambulanta — dr. Bela Gazafi.

V soboto, 19. novembra, samo dopoldne: III. zobna ambulanta — dr. Bela Gazafi.

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Valjarna žice in profilov, z dne 3. novembra 1983

OBJAVLJAMO PROSTE DELOVNE NALOGE

TAJNICA šifra 8407 U-3 8. kategorija 1 oseba
POGOJI: dokončana srednja administrativna šola.
Delo je za nedoločen čas, z dvomesečnim poskusnim delom.
Prijava na posebnih prijavnica, ki jih dobite pri tajnicah in na kadrovskem sektorju, pošljite v 15 dneh na naslov: Kadroviski sektor železarne Jesenice, Cesta železarjev 8, Jesenice.

KADROVSKO GIBANJE V OKTOBRU

	SKLIFNILI DEL. RAZMERE				PREKINILI DEL. RAZMERE				POVRATNO ZAPOSLJENI V OKTOBRU 1983	DELOVNO ČAS (v urah)
	iz JLA	skl. del.	ostali	SKUPAJ	iz JLA	skl. del.	ostali	SKUPAJ		
FLAVČ										
JEFLENA	2		5	7	2	4		6	705	696
IIVARNA			1	1					86	86
VALJ. BL. ST.			3	3		2		2	390	363
VALJ. ŽICE						2		2	172	154
VALJ. DEB. FL.	1			1			1	1	173	169
HL. VALJ. BELA			1	1			1	1	280	276
HL. VALJ. JES.			1	1					225	212
ŽIČARNA			1	1	3	3		2	265	232
PROFILARNA							1	1	71	64
VRAT. FODB.			2	2		1		1	48	55
JEKICVLEK							2	2	155	144
ELEKTRODE						1		1	255	248
ŽEBLJARNA			1	1	1	2		3	88	86
STROJ. DEL.			3	3	1	2		4	340	321
REMONTNE D.			2	2	1	1		3	505	501
VZDRŽEVANJE					2			2	554	556
ENERGETIKA					1			1	247	247
TRANSPORT			1	1	1	4		3	375	363
DS KO-PI									277	282
DS K S I			5	5		1	2	3	350	362
DS E T N							2	2	480	490
DRUŽB. FREHR.			3	3			1	2	170	171
SKUPAJ	3		29	32	12	26	5	40	6439	6294

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI: Anton AMBROŽIČ, 1931, Valjarna žice in profilov — 35 let v ŽJ; Blaž ČERNE, 1922, Valjarna žice — 35 let v ŽJ; Ivana JENSTERLE, 1933, OTK — 35 let v ŽJ; Rudolf KOS, 1931, Jeklovlek — 33 let v ŽJ; Ljudmila KOVAČEVIČ, 1931, Žičarna — 33 let v ŽJ; Franc LI-KAR, 1923, Transport — 35 let v ŽJ; Ivana ROBIČ, 1928, Elektrode — 20 let v ŽJ; Franjo PERANEC, 1923, Strojne delavnice — 27 let v ŽJ in Jožefa ŠEPIČ, 1928, Žičarna — 22 let v ŽJ.

INVALIDSKO UPOKOJENI: Jože BERČIČ, 1924, Oddelek operativne priprave proizvodnje — 37 let v ŽJ; Jože BONSE, 1931, Transport — 25 let v ŽJ; Ana MOHORIC, 1931, Družbena prehrana — 17 let v ŽJ; Franc ROBIČ, 1929, Transport — 37 let v ŽJ; Luca SLIŠKO, 1939, Jeklovlek — 15 let v ŽJ; Andrej SMOLEJ, 1933, Remontne delavnice — 29 let v ŽJ; Adolf SVETINA, 1933, Profilarna — 32 let v ŽJ in Slavko ŠOLAR, 1928, Valjarna debele pločvine — 34 let v ŽJ.

Upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zasluženi pokoj!

ŽELEZAR

ČESTITAMO

S šolanjem ob delu sta zaključila srednji vzgojno izobraževalni program kovinsko-predelovalne usmeritve sodelavca

Anton KOZJEK iz oddelka tehnične kontrole in Andrej MRZEL iz TOZD Vzdrževanje in si pridobila naziv tehnik-tehnolog.

Sodelavka Lidija OBLAK iz TOZD Vzdrževanje je uspešno zaključila poklicno administrativno šolo in si pridobila naziv administrator.

Sodelavki in sodelavcema čestitamo k njihovi vztrajnosti in uspehu in jim želimo veliko delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva.

3. SEJA DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

Predsednik Edi Kavčič v sredo, 16. novembra, sklicuje v spodnjem prostoru restavracije Kazina tretjo sejo delavskega sveta Železarne. Delegatom je v razpravo in sklepanje predlagano:

- pregled izvajanja sklepov druge in izredne seje delavskega sveta (informacija o izvajanju sklepov v TOZD Valjarna bluming štekel, informacija o pripravah na gradnjo jeklarne 2 (objavljena v današnjem Železarnju), informacija o pobudi družbenega pravobranilca samoupravljanja, informacija o možnostih za nabavo koksa (objavljena v današnjem Železarnju), poročilo volilne komisije o izidu referendumu o predlogu sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o skupnih merilih in osnovah za delitev OD in dela sklada skupne porabe);

- devetmesečno poslovno poročilo, (poročilo o poslovanju (vse informacije so bile že objavljene, celovita pa je danes), informacija o izvoznih obveznostih, informacija o poračunu osebnega dohodka);
- izvajanje srednjeročnega plana (informacija za leto 1983);

- predlog poslovne politike za leto 1984 (predlog objavljen v današnjem Železarnju);

- poročilo o beneficirani delovni dobi;

- predlog pristopa k pazožnemu sporazumu o dolgoročnem poslovnem sodelovanju s TG Gorenje;

- predlog pravilnika o priznanjih v SOZD Slovenske železarne.

Poleg delegatskih vprašanj, bodo na seji opravljena tudi nekatera imenovanja.

VABILO NA PREDAVANJE

Zveza inženirjev in tehnikov občine Jesenice vabi na predavanje:

**AVTOMATIZACIJA ENERGETSKIH SISTEMOV
Z MIKRORAČUNALNIKI**

Predavatelj: Miha Skumavec, dipl. inž.

Predavanje bo v sredo, 16. novembra, ob 18. uri v zgornjih prostorih restavracije Kazina na Jesenicah.

Predavatelj nas bo seznanil s možnostmi uporabe mikroročunalnikov pri avtomatizaciji procesov, s principi delovanja nekaterih že izvedenih projektov avtomatizacije z mikroročunalniki, posebnostmi teh sistemov in končne lastnosti in omejitve mikroročunalnikov tudi s stališča ekonomike uporabe.

Sodelavec na aglomeraciji (foto S. Kokalj)

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Valjarna debele pločevine

6. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V petek, 28. oktobra, je bila šesta seja delavskega sveta TOZD Valjarna debele pločevine, ki jo je sklical predsednik Franc Justin.

Po pregledu izpolnjevanja sklepov zadnje seje so delegati ugotovili, da so bili sklepi v glavnem izvedeni, razen sklepa, ki zadeva problematiko dela na žerjavu št. 5 v poletnih mesecih in kontrole prisotnosti z žigosanjem kartic. Ker so se v poizkusnem času pojavile nekatere nejasnosti, je delavski svet v zvezi s tem sprejel ustrezne sklepe in stališča.

V nadaljevanju seje so obravnavali poslovno poročilo TOZD Valjarna debele pločevine za devet mesecev leta 1983 in po obravnavi sprejeli naslednje sklepe in ugotovitve:

1. Devetmesečno poslovno poročilo so obravnavale vse samoupravne delovne skupine in ga sprejele brez bistvenih pripomb.

2. Planirana proizvodnja ni bila dosežena. Vzroki za to so v pomanjkanju delavcev na progi in v adjustaži, v težavah pri zagonu naprav po generalnem remontu na progi in v pomanjkanju prostora za odlaganje pločevine v adjustaži in odpremi.

3. Uslug prevallanja je bilo manj, kot je bilo planirano, ker ni dovolj polizdelka in naročil.

4. Pri kvalitetnem asortimentu sta bili prekoračeni grupi KC in KNL, največ zaostanka pa je bilo pri grupah NAV, PNL-4, PNL-5 in PVL.

5. Izplen je bil dosežen z 80,67 %, kar je za 1,67 % prek plana. Poleg boljšega dela je višji izplen pogojen tudi z večjo proizvodnjo pločevine v nižjih kvalitetnih grupah, kjer se lažje doseže boljši izplen.

6. Storitnost je bila v vseh mesecih, razen januarja, julija in septembra zelo dobra. V januarju je bila nižja storitnost zaradi velikega števila nadur, in inventure, v juliju zaradi

slabega dela valjarne in v septembru zaradi remonta.

7. Skupna odsotnost se je znižala za 3,11 %. Odsotnost zaradi bolezni nad 30 dni in neupravičeni izostanki z dela so v porastu, medtem ko so ostale vrste odsotnosti v primerjavi z letom 1982 nižje.

8. Za izboljšanje dela do konca leta je treba urediti naslednje:

— skrbeti je treba, da bodo naročila za izvoz realizirana količinsko in v rokih, kot je dogovorjeno s kupci,

— pri proizvodnji mora imeti prednost pločevina za namensko proizvodnjo ter izvoz in pa tista pločevina, ki je finančno najugodnejša za temeljito organizacijo,

— skrbeti je treba, da bo zasedenost vseh agregatov optimalna in — z boljšo tehnološko in delovno disciplino je treba zmanjšati število plošč, zvaljanih na zalogo.

Po razpravi so poslovno poročilo za devet mesecev leta 1983, predloženo

ne ugotovitve in sklepe ter kazalce uspešnosti soglasno sprejeli.

Na osnovi mnenja samoupravnih delovnih skupin so sprejeli tudi model vključevanja izvozne realizacije v sistem delitve osebnih dohodkov skupno s korekturo izvoznih obveznosti.

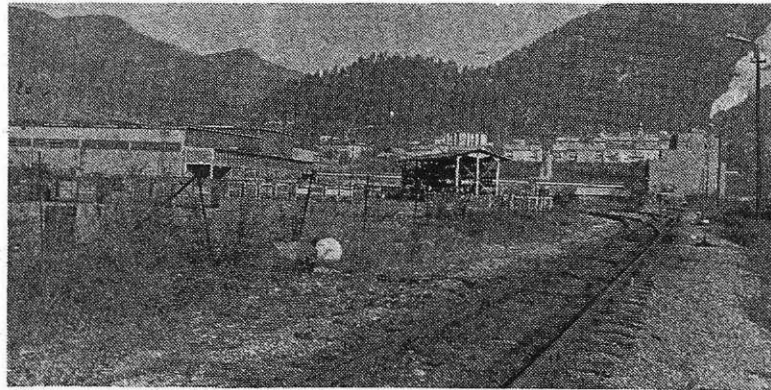
V zvezi s problemi izvoza, ki nastopajo na odpremi, pa so sklenili, da je v primeru malomarnega dela treba proti kršiteljem disciplinsko ukrepati.

Delegati so sprejeli ugotovitveni sklep, da so vse SDS soglasno brez pripomb sprejele predlog internih cenikov proizvodov in storitev, večina delavcev pa se je izrekla proti pristopu k ustanovitvi interesne skupnosti za razvoj smučarskega centra Kobla.

Seznani so se tudi s tem, da sta bila dva aparata za kuhanje čaja naročena že v juliju, vendar kljub večkratnemu opozarjanju še nista dostavljena.

Na koncu seje so bili seznanjeni še s problemi menjave žerjavnih tračnic ter zadolžili asistenta za delovne naprave, da v začetku novembra takoj prične z organizacijo menjave tračnic v rednem delovnem času.

I. S.

Obrati na Beli (foto S. Kokalj)

PREGLED SESTANKOV SDS

Po krajšem premoru se je samoupravna aktivnost po samoupravnih delovnih skupinah — tako kaže število prejetih zapisnikov v minulem tednu — ponovno razživela. To je bilo tudi pričakovati, saj se bodo delavski sveti TOZD in delovnih skupnosti večinoma sestali še ta teden, prihodnji teden pa bo tudi seja delavskega sveta železarne. SDS so obravnavale predvsem devetmesečno poslovno poročilo in nekatere druge aktivnosti iz programa za november, nekatere pa tudi še nekatere »stare« zadeve. Kot običajno bomo iz zapisnikov povzeli predvsem tiste zadeve, ki se nanašajo na ožjo obratno problematiko.

Iz TOZD JEKLARNA smo prejeli zapisnike SDS SM peči 1, 2, 3 in 4, livna jama 1, 2, 3 in 4, priprava vložka 1, 2, 3 in 4, elektropeči 1, 2 in 4, kontiliv 1 in 2, kamnomol Trebež, predelava talilniških odpadkov ter ponvično gospodarstvo 1. Razpravljale so predvsem o rezultatih devetmesečnega poslovanja, nekatere pa so evidentirale tudi nove člane izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. SDS SM peči 2 in livna jama 2 ocenjujeta, da je bilo pomanjkanje delavcev v juliju in avgustu »razlog za manjšo tehnološko disciplino«, da pa je izpad proizvodnje 4000 ton jekla kljub tej ugotovitvi le previsok. Tudi SDS priprava vložka 1 opozarja, da prihaja do težav zaradi pomanjkanja delavcev in BSZ ter zaradi slabega vzdrževanja oziroma izrabljenosti (dotrajanosti) žerjavov. SDS priprava vložka 2 opozarja, da jim manjka žerjavovodij in tehtačev. Podobno stališče ima tudi SDS staro železo 3, ki pa hkrati omenja, da je tudi preveč bolnikov z daljšo bolezensko odsotnostjo, za katere nimajo nadomestila. Na pomanjkanje delavcev pa opozarja tudi SDS elektropeči 1 in v zvezi s tem vprašuje, »ali se bo stanje kaj spremenilo«. SDS nadalje opozarja, da so že 26. januarja delavci livne jame prosili za mešalec malte, pa na prošnjo vse doslej še niso dobili niti odgovora niti mešalca. SDS elektropeči 2 se je na sestanku odločila, da bo denar, ki je bil sicer namenjen za izlet, namenila za zdravljenje otrok sodelavca iz Žičarne. SDS kamnomol Trebež je razpravljala o »nekaterih kritičnih pokazateljih«, ki se bodo po vsej verjetnosti pojavili v kamnomolu v tem mesecu zaradi povečanja proizvodnje za 1000 ton. Dodatno količino bo namreč treba proizvesti zaradi poskusov sintranja surovega dolomita. Pobudnik te akcije je Vatrostalna. Tudi SDS ponvično gospodarstvo 1 se je odrekla sredstvom, ki so bila sicer namenjena za izlet ali za piknik in jih namenila za zdravljenje otrok sodelavca iz Žičarne na pariški kliniki.

Iz TOZD VALJARNA ŽICE smo prejeli zapisnike SDS valjarna žice 1, 3 in 4. SDS valjarna žice 3 je med drugim razpravljala tudi o nekurantni proizvodnji. Menili so, da za to niso krivi samo delavci v proizvodnji, ampak v večji meri tudi vzdrževalci na celotnem postrojenju, od peči do adjustaže. V zadnjem času se vse pogostje pojavljajo večji ali manjši zastoji na navijalcih. SDS valjarna žice 4 (Žvele) pa opozarja, da se slab vzdrževanje kaže zlasti na navijalcih obeh linij in na progah 250. Vodstvu TOZD je predlagala, da prouči možnosti glede prenosa stroškov za robate konce žice, s katerimi žičarna bremeni valjarno žice (155.588 din), na vzdrževanje. Pravijo, da vzdrževalci slab vzdržujejo škarje in da potemtakem valjavci niso krivi za neporezane konce. Zanima jih tudi, če so valjavci upravičeni do delovnih srajc.

Iz TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL smo prejeli zapisnike SDS bluming 1, adjustaža bluming 1, 3 in 4 ter adjustaža štekel 1, 2 in 3. SDS adjustaža bluming 1 v zvezi s poslovanjem vprašuje, kako je mogoče, da izgubo prikazuje le nekatere pomembnejše proizvodne TOZD, medtem ko ostali izgube nimajo? Vprašujejo se, ali res tako slabo delajo, zanima

pa jih tudi, zakaj prihaja do pomanjkanja vložka. SDS adjustaža bluming 3 vprašuje še nekoliko bolj konkretno: »Razumemo, da smo v TOZD Bluming-štekel slabo delali, velikokrat ne po naši krivdi (pomanjkanje materiala, zelo slaba kvaliteta vložka iz jeklarne, ki povzroča slab izplen, visoki zastoji), vendar vprašujemo, kako je mogoče, da vsako tromesečje izgubo izkazuje Jeklarna in Bluming-štekel, občasno pa še nekateri drugi TOZD. Izkazujejo jo torej najpomembnejše TOZD v proizvodni verigi, predelovalni in storitveni TOZD pa izgube nikoli nimajo. Ali res delamo tako slabo, oni pa dobro? Kako je možno, da oni delajo dobro, če mi delamo slabo, ko pa so odvisni prav od nas oziroma od tega, koliko vložka naredi jeklarna in koliko ga bluming prevaja? Ali ni tukaj nekaj narobe v dohodkovnih odnosih v sami železarni?« S kreditom za sanacijo Gorenja se SDS sicer strinja, vendar pa se vprašuje, kako da imamo denar za pomoč drugim, »če smo tudi sami v izgubi«. Pripominjajo tudi, da jih iz Gorenja ni nihče vprašal za mnenje, ko so kupovali Körtng. Obravnavali so tudi gradivo o informiranju v Železarni. Za razliko od nekaterih drugih SDS ta skupina meni, da je Železar še premalo kritičen do problemov, ki se pojavljajo v železarni in da polemiki in »kritizerski« članki pomagajo pri reševanju problemov in jih je zato treba objavljati. SDS zahteva od vodstva TOZD takojšen odgovor na vprašanje, zakaj ob koncu dneva nimajo tople vode za umivanje.

Iz TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, proga 2400 — 1 in 2, adjustaža 1 in 2 ter OTOP. SDS vodstvo TOZD se pritožuje nad kvaliteto toplega obroka v kantini na Javorniku. SDS proga 2400-1 vprašuje, kaj je z avtomatom za čaj. Ugotavljajo, da jim na progi primanjkuje pomožne delovne sile, pravijo pa tudi, da je na pripravi dela delovne sile odveč. SDS proga 2 v zvezi s poslovnim poročilom namiguje, da je treba ob pomanjkanju delavcev izkoristiti notranje rezerve, pod čemer misli na pomoč režijskih delavcev v proizvodnji. Vprašuje tudi, kdaj bo urejeno vprašanje pranja delovnih oblek. Pritožbe pa ima tudi glede organizirane prehrane. Zanima jih, kako to, da je kantina odprta šele ob petih popoldne. To je zanje namreč prepozno, kajti delajo v turnusu. Vrednost bona se jim zdi prenizka, saj morajo v primeru, da zmanjka toplega obroka, doplačati preveliko vsoto denarja. Tudi kvaliteta toplega obroka je včasih slaba (mrzla pašta, paprikaš brez mesa in podobno). Zanima jih tudi, kdaj bo nabavljali avtomat za čaj, ki jim je obljubljen že dalj časa. SDS OTOP je razpravljala o delovni in tehnološki disciplini ter o kvaliteti dela pri plamenskem rezanju debele pločevine. Ta se je namreč poslabšala, odkar je bil sprejet pravilnik o višjih premijah za večjo produktivnost.

SDS adjustaža 1 ter strojna adjustaža 1 (TOZD HLADNA VALJARNA BELA) sta se sestali na zahtevo večine članov SDS. Razpravljali sta o problemu žigosanja kartic ter o prehrani. Delavskemu svetu so predlagali, da bi zaradi oddaljenosti garderob oziroma pomanjkanja časa za umivanje odobril, da lahko kartice žigosajo že trideset minut (namesto sedanjih dvajset) pred iztekom dne. Predlagali so tudi, da se odpre srednje kopalnico, popravi pipe v umivalnici ter da bi bile spodnje garderobe rezervirane samo za delavce iz TOZD HVB, ostali koristniki garderob pa naj bi dobili prostor v zgornji garderobi. Skupina ni zadovoljna z odgovori na vprašanja glede organizirane prehrane, zato ponovno predlagajo, da bi bila zaradi kvalitete in večkratnega pomanjkanja toplega obroka vrednost suhe malice enakovredna toplemu obroku, da se (zaradi boljše izbire delovnega časa) naredi v kantini urnik za temeljne organizacije in za druge firme, ki delajo na Beli ter da bi se v večji meri skrbelo za čistočo okrog kantine in v njej.

Iz TOZD PROFILARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, profilarna 1 in 2 ter predelava profilarne. SDS so na sestankih, ki so bili sklicani 24. oktobra, razpravljali o novembrskem planu dela. Da bi izpolnili visoko postavljen plan za november, so se delavci odločili, da bodo delali tudi ob prostih sobotah, pod pogojem, da bodo že v začetku meseca dobro preskrbljeni z vložnimi trakovi. SDS profilarna 1 v zvezi s tem pravi, da je treba tudi poskrbeti, da bo prostor, ki je namenjen za vskladiščenje gotovih proizvodov, prazen.

NATEČAJ ZA OSNUTEK MEDALJE IN PLAKETE SOZD SŽ

Na podlagi sklepa koordinacijskega odbora sindikata SOZD Slovenske železarne in sklepa komisije za odlikovanja in priznanja v SOZD Slovenske železarne razpisujemo

NATEČAJ ZA IZDELAVO IDEJNEGA OSNUTKA MEDALJE IN PLAKETE SLOVENSKEŽELEZARN

Natečaj je javen in anonimen, na njem lahko sodelujejo vsi zaposleni v SOZD Slovenske železarne.

Namen natečaja je, da dobimo idejni osnutek za oblikovanje medalje in plakete Slovenskih železarn, ki se bodo podeljevale:

Medalja — za vrhunske dosežke trajnega pomena, za izjemno ustvarjalno delo ali življenjsko delo v delovnih organizacijah SOZD SŽ, za izjemne rezultate pri razvoju samoupravljanja, tehnično-tehnološkem področju, inovacijski dejavnosti, gospodarjenju, razvoju itd.

Plaketa — za različne aktivnosti in dosežke na posameznih področjih dela družbenopolitičnih dejavnosti, aktivnosti v društvi, samoupravnih organih, za uspešno sodelovanje s Slovenskimi železarnami itd.

Medalja in plaketa morata vsebovati motiv ali simbol osnovne dejavnosti Slovenskih železarn — črno metalurgijo, jeklarstvo, livarstvo ipd. in ustrezen napis ali znak.

Natečaj velja 30 dni po objavi v glasilih delovnih organizacij oz. najkasneje do 15. decembra 1983.

Predlogi naj bodo v naravni velikosti, z opisom in predlogom barv (maksimalno tri barve).

Predloge pošljite v zaprti ovojnici pod šifro, v posebni ovojnici pa dodajte ime in priimek avtorja ali skupine in šifro.

Prispele predloge bo ocenjevala komisija v sestavi:

MIRKO GOZDNIKAR — predsednik koordinacijskega odbora sindikata SOZD SŽ; IVO JUDEŽ — predsednik komisije za kulturo pri koordinacijskem odboru sindikata SOZD SŽ; JOŽE HOZJAN — predsednik komisije za odlikovanja in priznanja v SŽ; MILENA BRANISLJ — akademski kipar; BOJAN BEVC — vodja splošne službe delovnih skupnosti SOZD SŽ.

Komisija bo podelila naslednje nagrade:

— eno nagrado 20.000 dinarjev za osvojen osnutek medalje in plakete;

— tri odkupne nagrade po 5.000 dinarjev.

S podelitvijo nagrad komisija odkupi vse pravice uporabe in koriščenja nagrajenih in odkupljenih predlogov in vse avtorske pravice uporabe dela. Avtor ima pravico sodelovanja pri nadaljnji obdelavi, če je za to poklicno usposobljen.

Rezultate bo komisija objavila v glasilih delovnih organizacij SOZD SŽ.

Predloge pošljite na naslov: SOZD Slovenske železarne — DSSS, splošna služba, Ljubljana — Moše Pijadejeva 5, z oznako: »ZA NATEČAJ MEDALJE IN PLAKETE«.

V TOZD VRATNI PODBOJI so se SDS vzorčna delavnica, proizvodna linija, adjustaža in vodstvo TOZD sestale na skupnem zboru. V zvezi z devetmesečnim poslovanjem opozarjajo na preveliko razdrobljenost naročil, prepočasno reševanje problematike nagajevanja po delu ter na vprašanje izdelave vložka (zaradi boljše kvalitete) na Alpina stroju. Posebej so razpravljali tudi o proizvodni problematiki v zvezi z nabavo pravice. Pravijo, da v kolikor bo dobava barve redna (naročila so), bo v novembru operativni plan, ki je 110 ton, izpolnjen. V vzorčni delavnici, kjer sedaj ne morejo izpolniti vseh naročil, je treba z boljšo organizacijo dela povečati produktivnost.

SDS hladna predelava 1 ter adjustaža 2 (TOZD JEKLOVLEK) sta obravnavali devetmesečno poslovno poročilo, predlog uravnave višine osebnega dohodka ter dogovor o sanaciji Gorenja. SDS adjustaža 2 se sicer strinja s pomočjo Gorenja, hkrati pa izraža bojazn, »da bi s tako prakso v bodoče ustvarili še več kolektivov, ki bi s trenutnimi apetiti ustvarjali videz mogočnih podjetij, v resnici pa ne bi mogli ustvarjati niti sami za sebes«.

SDS RTA 1 (TOZD REMONTNE DELAVNICE) se je sestala na zahtevo vodje obrata, z namenom, da se razčisti vprašanja v zvezi z žigosanjem kartic.

Iz TOZD VZDRŽEVANJE smo prejeli zapisnike SDS vzdrževanje plavž 2, vzdrževanje jeklarne 1 in 2, vzdrževanje Jesenice 1 in 2 ter vzdrževanje HVZ 1 in 2. SDS vzdrževanje plavž 2 soglaša s sanacijo Gorenja, vendar s pripombo, da se o vračanju kredita obvešča javno, preko Železarja. SDS vzdrževanje jeklarne 1 in 2 pa menita, da je obrestna mera prenizka in da naj se da posojilo le pod pogojem, če se bodo izdelki Gorenja na domačem trgu prodajali za dinarje. Pritožujejo se tudi nad premajhno vrednostjo bona za malico. Glede prehrane pri nadurnem delu pa vzdrževalci kontiliva zahtevajo enake pogoje, kot jih imajo proizvodni delavci. SDS vzdrževanje Jesenice 1 in 2 vprašujeta, kako to, da imajo proizvodne TOZD visoke premije, vzdrževalci pa nizke. Obenem pa predlagata, da bi imeli vzdrževalci premije tiste TOZD, ki jo vzdržujejo. SDS vzdrževanje HVZ 1 in 2 v zvezi s stanjem v lužilnici ugotavljata, da ta ni le ozko grlo v proizvodnji, temveč jedro spora. Kritična je še zlasti do odnosa in načina ravnanja proizvodnih delavcev in vodstva do naprav, ki so dotrajane in potrebne sanacije. SDS predlagata, da da pobudo za sanacijo lužilnice vodstvo TOZD HV Jesenice, končno odločitev pa naj sprejme poslovni odbor. Tudi tidve SDS v zvezi s sanacijo Gorenja opozarjata na vprašanje možnosti nakupa njihovih izdelkov za dinarje ter na vprašanje založenosti trga in servisov z rezervnimi deli. Tudi ta SDS se je na osnovi pobude sindikalne organizacije odločila pomagati pri zdravljenju otrok sodelavca iz Žičarne.

Iz TOZD ENERGETIKA smo prejeli zapisnike SDS parne naprave 2 in 4, delavnica toplotne energije ter PIV energija 4. Obravnavale so poslovno poročilo ter predlog kriterijev za uravnavanje osebnih dohodkov. SDS PIV energija 4 v zvezi z zadnjim ugotavlja, da je odstotek gibljivega dela osebnega dohodka (tudi premij in raznih dodatkov) prevelik ter da to ogroža socialno varnost delavcev v primeru bolezni ali zelo slabega poslovanja delovne organizacije. Isti problem pa se zaradi nizke osnove osebnega dohodka pojavlja tudi pri upokojitvi.

SDS samopostrežna restavracija (TOZD DRUŽBENA PREHRANA) je razpravljala o težavah v zvezi s pripravljanim toplih obrokov za nočno dno. Glede na število-specifikacijo toplega obroka ki ga pripravljajo, so preobremenjeni in bi morali pri isti obremenitvi razporediti na delo poleg treh delavcev še eno kuhinjsko pomočnico. Toda kadrovskega tega ne zmorejo. Vodja TOZD, ki se je udeležila sestanka SDS, je predlagala ukinitve nekaterih toplih obrokov (ocvrt kotlet-fizolova solata), ki povzročajo veliko obremenitev delavk. Ugotovili so tudi precejšen manjko embalaže za kuhinji samopostrežne restavracije (49 balonov za kis, 44 steklenic za olje) ter sklenili primerjati stanje embalaže z dobavitelji oziroma, da se v bodoče vodi izdaja embalaže iz skladišča samopostrežne restavracije v kuhinjo te restavracije z izdajnico.

Center za proučevanje samoupravljanja ter informiranje — Božidar Lakota

V DEVETIH MESECIH SMO KLJUB TEŽAVAM USPELI ZADRŽATI SOLIDEN NIVO PROIZVODNJE IN PRODAJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

iz pogojev gospodarjenja, v katerih smo poslovali. Rezultat, ki velja za ugodnega v letu 1983, bi bil brez dvoma drugače ocenjen v letih predhodnega srednjeročnega obdobja.

Pogoji gospodarjenja so se v tekočem srednjeročnem obdobju močno poslabšali. Dejstvo je, da smo politiko ekonomske stabilizacije pričeli uresničevati v obdobju izredno zaostrenih ekonomskih in političnih razmer v celotnem svetovnem gospodarstvu. Tako je že za začetek srednjeročnega planskega obdobja značilno izredno zaostrovanje deviznobilančnega in plačilnobilančnega položaja Jugoslavije. Te zaostrene razmere so odločno vplivale na družbeno reprodukcijo. Prišlo je do močno zmanjšanih možnosti uvoza in s tem do slabše oskrbljenosti s surovinami in reprodukcijskimi materiali tudi z jugoslovanskega tržišča, kot posledica pospeševanja izvoza. To se je neposredno odražalo kot odločilna omejitev za možnosti proizvodnje, pogosto pa celo kot vzrok zastojev v posamezni organizaciji združenega dela, predvsem v industriji. Preusmerjanje blagovnih tokov v izvoz je ob relativno umirjeni rasti proizvodnje zahtevalo omejitev vseh oblik domače porabe (investicije, skupna in splošna poraba, osebni dohodki).

Pogoji gospodarjenja v letih 1983 so se še zaostrovali. Prejšnje možnosti so se še znižale (praktično nimamo na vseh področjih ekonomske politike oprave z restrikcijami). Zmanjšala se je razpoložljiva pravica pri devizah, pospešeno je bilo drsenje tečaja dinarja, pri politiki izvoznih stimulacij je prišlo do krčenja, dodatno pa je bila zaostrena tudi politika porabe. Politika višjih obrestnih mer je pripeljala tudi do skoka v stroških za obresti.

Poslovna politika Železarn se je odzvala tem okoliščinam z večjim opranjem na lastne sile. Na prvo mesto ključnih ciljev in nalog je bila postavljena večja usmeritev v lasten izvoz in povezovanje z našimi kupci v skupnem izvozu z namenom, da si zagotovimo surovine in rezervne dele za proizvodnjo. Zaradi zmanjšane možnosti preskrbe s polproizvodi je izboljšanje asortimenta oziroma kvalitete dviga proizvodnje dobilo največjo težo. Razpoložljivo jeklo se mora usmeriti v bolj donosne proizvode, s čimer si omogočimo večji ekonomski učinek. To vodi v prestrukturiranje proizvodnje v okviru Železarn. Naša stalna naloga mora biti varčevanje z energijo in surovinami ter izboljšanje izpolnenosti. Potrebno je tudi izboljšati organizacijo dela, v kateri so še rezerve za večjo učinkovitost.

S tako sprejetimi cilji in v takih okoliščinah smo v Železarni pričeli naše poslovno leto. Po devetih mesecih so rezultati njihovega izvajanja znani in lahko ocenimo, kje smo bili uspešni in kje manj.

PROIZVODNJA

V primerjavi z istim obdobjem preteklega leta smo v Železarni s 1.112.277 tonami skupne proizvodnje za 3 % izboljšali lanskega rezultata in to ob za odstotek zmanjšanim številu zaposlenih. Žal so slaba kvaliteta nekaterih surovin (zlasti jeklenih odpadkov) in okvare na posameznih napravah onemogočale optimalno izrabo razpoložljivih kapacitet. Od planiranih letnih količin 82.550 ton potrebne nabave polproizvodov smo uspeli zagotoviti le dobrih 31.000 ton. Da bi zapolnili vrzeli v prostih kapacitetah smo v tem obdobju prevzemali storitve prevajanja, kar je ugodno vplivalo na finančni rezultat. Zelo negativen vpliv na potek proizvodnje je v tem obdobju imela okvara pogonskega motorja valjavskega ograda štel. Ta ne pričakovani in dolg obratovni zastoj je močno vplival na pomanjkanje vložka v TOZD Hladna valjarna Bela, Hladna valjarna Jesenice in Profilarna, pa tudi na proizvodnjo pločevine v sami valjarni štel. Precejšnje težave so bile tudi zaradi občasne pomanjkanja nekaterih ferolegur in grodja.

Kljub tem težavam pa smo v Železarni uspeli izboljšati kvaliteten asortiment v primerjavi s preteklim letom za 5 %. Razveseljivo je, da so bili taki rezultati doseženi praktično v vseh TOZD, kar je razvidno iz priloženega prikaza. Dvig povprečnih prodajnih cen naših izdelkov zato ni posledica le inflacijskih gibanj, ampak tudi naših naporov, da iz zmanjšane količine razpoložljivega jekla izdelamo vrednejše in zahtevnejše izdelke.

PRESKRBA Z DOMAČIMI IN UVOZNIMI REPRMATERIALI

Zaostrene gospodarske razmere na področju preskrbe z reprmateria-

li, energijo in polizdelki so imele neposreden vpliv na naše poslovanje. Ob vsesplošni težnji našega gospodarstva po čim večjem izvozu, predvsem na konvertibilno področje, je pričelo primanjkovati nekaterih reprmaterialov za domači trg. Kljub našim prizadevanjem, da nadomestimo čim več uvoženih materialov z domačimi, smo se morali vedno pogostje obračati na tuje dobavitelje, da bi si omogočili normalno proizvodnjo.

Že v začetku leta so se pokazale težave pri preskrbi s ferolegurami iz uvoza in s surovim železom, ki bi ga po sklenjenem samoupravnem sporazumu moral dobavljati RMK Zenica. Občasno so se pojavljale tudi težave pri nabavi surovin za elektrode. Od planirane količine polizdelkov za leto 1983 smo do konca septembra prejeli le 40 % količine. Izpad polizdelkov smo reševali s storitvami, to je s predelavami za naše kupce. Največji delež storitev je imela TOZD Hladna valjarna Bela, in sicer kar 55 % od skupnih 39.270 ton. Občasno pomanjkanje surovin in reprmateriala je imelo negativen vpliv tudi na izpolnjevanje naših izvoznih obveznosti. Fakturirani izvoz smo dosegli v višini 20,4 milij. dolarjev, od tega na konvertibilno področje 13,0 milij. dolarjev in na klirinško področje 7,4 milij. dolarjev. To predstavlja 82 % doseženega izvoza lanskega istega obdobja. Vendar smo pri lastnem izvozu realizirali načrtovane prilive le z 61 %, v posrednem izvozu pa s 53 %. V primerjavi z devetimi meseci 1982 so letošnji prilivi od lastnega in posrednega izvoza manjši za 43 %.

Istočasno pa se je skupni izvoz zmanjšal za 23 % in konvertibilni za 18 %, v primerjavi z lanskim istim obdobjem. To kaže na poslabšanje pokrivanja uvoza z izvozom in na večji primanjkljaj deviznih sredstev. Tudi delež deviz, ki pripadajo izvoznikom, se je zmanjšal. Po dogovoru v okviru SISEOT nam je v letošnjem letu pripadalo le 56 oziroma 60 % pridobljenih deviznih sredstev, razliko smo združevali za republiške potrebe, za plačilo uvoza nafte, za potrebe federacije in devizne rezerve Narodne banke. Pereče pomanjkanje deviz za nabavo reprmateriala smo poskušali omiliti s prilivi iz združevanja. Naši kupci so nam na podlagi samoupravnega sporazuma o združevanju deviznih sredstev zagotavljali devize kot delež pri skupnem izvozu v obliki neposrednega združevanja in z uvozom surovin za naše potrebe. S takim prilaganjem nastalim pogojem smo v letošnjem letu uspeli zadržati soliden nivo proizvodnje in prodaje. Vendar bi na izvoznem področju lahko dosegli še boljše rezultate, če bi se s kvalitativnim asortimentom prilagajali potrebam zunanjega tržišča.

USTVARJANJE IN RAZPOREJANJE DOHODKA

Rezultat naporov vseh delavcev TOZD in delovnih skupnosti Železarn je, da je Železarna kot celota zaključila devetmesečno poslovanje s pozitivnim rezultatom. Nominalni zneski so nam znani, za oceno uspešnosti pa je potrebno, da pogledamo tudi strukturo celotnega prihodka in dohodka. To pa nam kaže, da je letošnji rezultat uspešnejši in da smo sledili usmeritvam tudi na področju razporejanja dohodka.

Delež osnovne realizacije v celotnem prihodu se je letos nekoliko znižal, zvišal pa se je delež prihodka na račun izvajanja storitev prevajanja. Materialni stroški so zaradi hitrega dviga cen v porastu, sredstva, namenjena za amortizacijo, pa so ostala na lanskegaletnem nivoju. Posledice okvare na štelu so vidne tudi v bilanci uspeha, saj so se močno povečale medfazne zaloge polproizvodov. Udeležba dohodka v celotnem prihodu se je v primerjavi z lanskim letom povečala za 20 %. V dohodku samem se je znižal delež obveznosti iz dohodka, narasel pa je delež čistega dohodka in je glede na lanskegaletnega višji za 24 %. Vse obveznosti iz dohodka, to je davki in prispevki, obveznosti za delovne skupnosti in druge pogodbene obveznosti in razne obresti v primerjavi z lanskim letom padajo.

Razčlemba čistega dohodka pokaže, da je delež sredstev za osebne dohodke 7,8 % celotnega prihodka in še nadalje izkazuje tendenco padanja. V primerjavi z lanskim devetmesečjem pa smo močno povečali akumulacijo.

Finančni rezultati v devetih mesecih letošnjega leta so torej ugodni. V primerjavi z enakim obdobjem leta 1982 se je celotni prihodek nominalno povečal za 39 %, dohodek za 68 % in čisti dohodek za 109 %. Na relativno visok porast teh vrednosti so seveda vplivale tudi podražitve vložnih materialov in energije, kar je imelo za posledico tudi povečanje prodajnih cen naših izdelkov. Vendar pa nam analiza vpliva posameznih faktorjev (količine, cene, strukture) na višino realizacije pokaže, da smo izboljšali kvaliteto strukture proizvodnje, kar se je pokazalo tudi na doseženem rezultatu poslovanja. Nadaljnji porast deleža dohodka v celotnem prihodu bomo dosegli le z usmerjenostjo v višjo kvaliteto in z varčevanjem na vseh področjih.

OEAP

Dopisujte

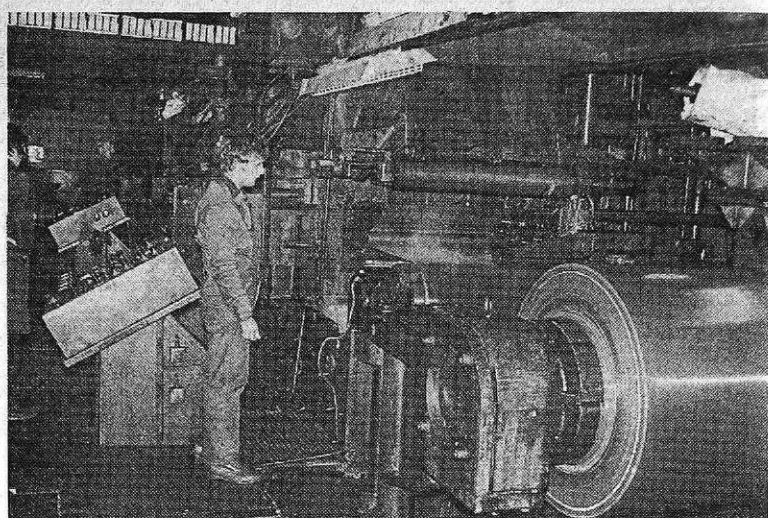
V ŽELEZARJA

KVALITETNI PREMIK V ASORTIMENTU V DEVETIH MESECIH LETOS V PRIMERJAVI Z ISTIM OBDOBJEM LANI

TOZD	Indeks strukture	
Valjarna bluming štel	100,3	
Valjarna žice in profilov	122,5	
Valjarna debele pločevine	101,7	
Hladna valjarna Bela	107,1	
Hladna valjarna Jesenice	100,5	
Žičarna	103,8	
Profilarna	103,3	
Vratni podboji	104,8	
Jeklovlek	102,1	
Elektrode	115,3	
Željarina	99,7	
ŽELEZARNA	105,5	

PRIKAZ DEVETMESEČNIH POSLOVNIH REZULTATOV LETA 1982 IN 1983 V STRUKTURNIH DELEŽIH

	Razčlemba CP po strukt. deležih		Razčlemba dohodka po strukt. deležih	
	I.-IX. 82	I.-IX. 83	I.-IX. 82	I.-IX. 83
CELOTNI PRIHODEK	100,00	100,00		
1.0. Udeležba v skupnem prihodu	72,87	71,62		
1.1. Prihodki v okviru OZD	24,14	24,27		
1.2. Ostali prihodki	2,99	4,11		
2. SPREMEMBE V ZALOGAH	+0,41	+4,71		
3. OBSEG POSLOVANJA	100,41	104,71		
4. PRENESENE VREDNOSTI	85,33	86,46		
4.1. Vklask. materialni stroški	76,32	77,47		
4.2. Amortiz. po minim. stopnji	9,01	8,99		
5. DOHODEK	15,08	18,25	100,00	100,00
6. OBVEZNOSTI IZ DOHODKA	8,42	8,26	55,85	45,26
6.1. Prispevki in davki	1,72	1,64	11,42	8,96
6.2. Za delovno skupnost	3,54	3,51	23,50	19,28
6.3. Ostale obveznosti	3,16	3,11	20,93	17,02
7. ČISTI DOHODEK	6,66	9,99	44,15	54,74
7.1. Osebni dohodki	8,33	7,78	55,22	42,61
7.2. Skladi	1,04	2,74	6,90	15,01
7.3. Izguba	-2,71	-0,53	-17,97	-2,88

Sendzimir linija v hladni valjarni Bela (foto S. Kokalj)

PREDLOG POSLOVNE POLITIKE ŽELEZARNE ZA LETO 1984

(nadaljevanje s 1. strani)

2. Vključevanje v mednarodno delitev dela

V prihodnjem letu načrtujemo približno enako višino lastnega izvoza kot jo bomo dosegli v letu 1983, napore pa bomo usmerili v povečevanje skupnega izvoza v sodelovanju z našimi kupci. S tem bomo dosegli večji devizni priliv in izboljšali pokrivanje uvoza. Za potrebe jeklarne 2 bomo z izvozom na konvertibilno tržišče zagotovili dodatna devizna sredstva, potrebna v letu 1984.

Uvozili bomo le tiste potrebne surovine, reprmateriale in rezervne dele, ki jih ni mogoče zagotoviti na jugoslovanskem tržišču.

Za zagotovitev normalnega poteka proizvodnje in za realizacijo načrtovanega izvoza bomo skušali pridobiti del blagovnih kreditov, odobrenih Jugoslaviji. Povečali bomo tudi aktivnosti za pridobitev potrebnih surovin in polproizvodov s klirinškega področja v zameno za naše izdelke.

3. Kadri

Politika zaposlovanja za leto 1984 nekoliko odstopa od sprejetega srednjeročnega programa Železarn zaradi časovne zamaknitve planiranih investicij in omejenih možnosti pri pridobivanju kadrov v skladu s sprejetimi kriteriji. Ker v letu 1984 predvidevamo približno enak fizični obseg proizvodnje kot v letu 1983, bomo planirali kadre v višini plana za leto 1983, njegovo večjo izkoriščenost pa dosegli z boljšo organizacijo dela, to je z združevanjem del in nalog, ustreznejšo razporeditvijo delovnega časa, prerazporeditvijo kadrov in podobno. Potrebno število delavcev za izvajanje planirane proizvodnje si bomo prizadevali zagotoviti iz bližnje okolice.

Kot pomemben faktor za nemoteno izvajanje dela si bomo morali prizadevati za znižanje čiste fluktuacije, znižanje odsotnosti z dela, enakomernejše koriščenje letnega dopusta in boljše izkoriščanje delovnega časa.

Pogoji za uspešno gospodarjenje so tudi delovna usposobljenost in sposobnost delavcev za delo, zato bomo z dodatnimi oblikami izobraževanja dvigovali strokovni nivo zaposlenih (zlasti neposrednih vodij dela). V okviru razpoložljivih sredstev bomo reševali problematiko družbenega standarda.

4. Investicije in razvoj

V skladu s sprejetim srednjeročnim planom razvoja in konceptom dolgoročnih usmeritev Železarn bomo v letu 1984 pričeli z izgradnjo jeklarne 2. S posodobitvijo zastarelega postopka si bomo zagotovili možnost za dvig kvalitativnega asortimenta in boljši ekonomski položaj.

Ostala investicijska dejavnost bo usmerjena v dokončanje začetih projektov, vse nove investicije pa morajo biti v skladu s sprejetim srednjeročnim planom in družbenimi kriteriji za izbor investicij. Prednost bodo imeli projekti, ki pomenijo sanacijo tehnologije in delovnih pogojev.

Za financiranje naložb skupnega pomena bomo tudi v letu 1984 združevali 95 % akumulacije.

Predvideni razvoj bo zahteval sodelovanje lastnega strokovnega kadra in zunanjih institucij. Pri vseh novih projektih bomo morali v fazi projektiranja in izgradnje upoštevati najnovejše dosežke tako na področju tehnologije kot na področju vodenja procesa.

5. Pridobivanje in razporejanje dohodka

Na osnovi predvidenega obsega fizične proizvodnje in prodaje ter kvalitativnega premika načrtujemo, da bomo v letu 1984 dosegli do 4 % real-

no rast dohodka. S tako rastjo bomo uspeli zagotoviti delitvena razmerja, ki bodo omogočila krepitev materialne osnove dela in hkrati zagotavljala pokrivanje samoupravno sprejetih in pogodbenih obveznosti. V letu 1984 ne bomo realno povečevali sredstev za financiranje skupne in splošne porabe.

Sredstva za bruto osebne dohodke bodo zaradi družbenih usmeritev narasčala počasneje od dohodka, vendar le do take stopnje, ki nam bo omogočila zaustaviti realni padec osebnih dohodkov.

Razporejanje ustvarjenega dohodka bomo usklajevali z družbenimi usmeritvami na ravni delovne organizacije.

Osnove za oblikovanje sredstev za osebne dohodke bodo:

- kadrovska zasedenost, upoštevanje števila in strukture delavcev, potrebnih za izvršitev sprejetih nalog,

- obstoječi pogoji dela,
- časovna razporeditev dela,
- ista izhodišča za ugotavljanje učinkovitosti dela.

Obseg sredstev za opravljeno delo bomo oblikovali ločeno od sredstev nadomestil za plačano odsotnost, da bi s tem dosegli neposredno vzporednost med produktivnostjo dela in višino osebnega dohodka za opravljeno delo.

Premija ni sestavni del plana rednega osebnega dohodka, ampak nagrada za preseganje planskih obveznosti. Temeljni organizaciji združenega dela Plavž in Jeklarina uveljavljata še naprej 50 % višjo osnovo premiranja kot druge temeljne organizacije in delovne skupnosti skupnih služb.

Sistem delitve osebnega dohodka bomo dopolnjevali v smeri širših možnosti vključevanja posebnosti posameznih temeljnih organizacij in delovnih skupnosti z osnovnim ciljem, da bi bil za dobro opravljeno delo priznan tudi primeren osebni dohodek.

V okviru sredstev za skupno porabo bomo sredstva za odpravnine, jubilejne nagrade, regrese in stanovanjsko izgradnjo povečali v skladu z rastjo sredstev za osebne dohodke, preostala sredstva pa bomo ohranili na nominalni višini leta 1983.

Poslovna politika predstavlja izhodišče za izdelavo predlogov planov TOZD, delovnih skupnosti skupnih služb in delovne organizacije za leto 1984 ter potrebnih ukrepov za uresničevanje dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v Železarni.

POSLOVODNI ODBOR ŽELEZARNE

Železarski globus

AVSTRIJA

Po podatkih, ki jih je objavila avstrijska železarska družba VÖEST-Alpine, je letos dosegla svetovna proizvodna zmogljivost kisikovih konvertorjev 548 milijonov ton. Med 20 milijoni ton povečanja, v primerjavi z letom 1982, je bilo največ OBM, LWS in Q-Bop postopkov, pri katerih pihajo kisik in nekatere dodatke skozi dno konvertorja. Med njimi je za sedem milijonov ton proizvodnih zmogljivosti v ZDA, za šest milijonov ton v Franciji, štiri milijone ton na Japonskem in dva milijona ton v Zvezni republiki Nemčiji. Manjša povečanja zmogljivosti so dosegli tudi v Indiji, Novi Zelandiji, Mehiki, Argentini in Kolumbiji. Za bližnjo prihodnost načrtujejo, da bodo povečali svetovno proizvodno zmogljivost kisikovih konvertorjev za 78 milijonov ton, in sicer največ v industrijsko manj razvitih deželah. Vendar je polovica teh projektov predvidena za realizacijo v daljšem obdobju in je zato manj verjetno, da bodo kmalu prišli na vrsto.

SKUPNA PROIZVODNJA V OKTOBRU ZA MALENKOST POD PLANOM

V oktobru, ki je sicer poleg marca tradicionalno (glede na proizvodne rezultate) najbolj uspešen mesec v letu, so nastale težave zaradi pomanjkanja koksa. Zato smo bili prisiljeni 22. oktobra ustaviti obratovanje plavža št. 2 in vzporedno s tem (zaradi pomanjkanja grodlja) tudi eno izmed petih obratujočih SM peči v TOZD Jeklarna. Ta ukrep je seveda negativno vplival na doseganje operativnega programa skupne proizvodnje, ki je bil v oktobru dosežen 96,7 %.

Na doseganje gotove proizvodnje je vplivalo uslužnostno preveljanje, saj je bila dobava vložka iz tujih virov za te namene v oktobru precej večja kot za našo lastno uporabo. Operativni program gotove proizvodnje je bil v tem mesecu dosežen 92,5 %, z upoštevanjem uslužnostnega preveljanja pa 99,2 %.

TOZD PLAVŽ

Posledica omenjenega pomanjkanja koksa in ustavitve obratovanja plavža št. 2 je bila, da je bil družbeni plan dosežen 84,4 %. Nekaj težav je bilo v prvi polovici meseca, ko je bilo zaradi letnega remonta aglomeracije v vsipu manj aglomerata. Vendar je treba povedati, da je po ustavitvi plavža št. 2 znatno povečal svojo proizvodnjo plavž št. 1 in je dosegel v obdobju od 22. do 31. oktobra poprečno dnevno proizvodnjo 338 ton. S tem je bila ob ustrezno dobrem vsplu in tudi ostalih pogojih dosežena proizvodnja, predvidena ob izvedbi rekonstrukcije in remontu v lanskem letu.

TOZD JEKLARNA

Jeklarna je dosegla za oktober načrtovano skupno proizvodnjo 97,9 %. Pri tem je SM jeklarna, kljub ustavitvi ene SM peči in težavam zaradi pomanjkanja grodlja, presegla družbeni plan skupne proizvodnje za 1,1 %. Slabša je bila situacija v elektro jeklarni, ki je izpolnila družbeni plan samo 92,3 %. Glavna vzroka za to sta bila podaljšan remont Lectromelt peči (zaradi okvare cilindra) in obratovalna zastoj, in sicer 27 ur na ASEA peči in šest ur na Lectromelt peči (zaradi poškodbe kablov z raztaljeno žilindro).

Na napravi za kontinuirno vlivanje je bilo odlihtih 4.101 tona blumov ali 95,4 % načrtovane količine.

TOZD LIVARNA

Livarna je dosegla 103,0 % z družbenim planom predvidene skupne proizvodnje. Tujim naročnikom je bilo odpremljeno 31 ton.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Ta valjarna je dosegla z družbenim planom predvideno skupno proizvodnjo (ob upoštevanju uslužnostnega preveljanja) 97,1 %. Nekaj težav so imeli zaradi sorazmerno dolgega remonta globinske peči št. 3. Obratovalna kampanja potisne peči je potekala od 10. do 28. oktobra zelo dobro in je bilo prek nje preveljano 8.347 ton domačih in tujih slabov. V času obratovanja potisne peči sta bili doseženi tudi dve rekordni dnevni proizvodnji, in sicer 146 in 147 izvaljenih kolobarjev.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Ker je bilo v oktobru predvideno in tudi izvedeno valjanje palic 55 mm kvadrat, pri čemer je proizvodnja precej nižja, je bil tudi operativni program skupne proizvodnje znižan. Dosežen je bil (skupaj z uslužnostnim preveljanjem) 102,2 %.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Težave so imeli v adjustaži s pravno pločevino, predvidene za izvoz. Načrtovano skupno proizvodnjo so skupaj z uslužnostnim preveljanjem dosegli 91,4 %.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Zaradi predvidene prepozne dobave vložka iz tujih virov je bil znižan operativni program skupaj z uslužnostnim preveljanjem dosežen 101,7 %. Zaradi pomanjkanja ferosilicija in težav v jeklarni je bilo izvaljenih samo 1.880 ton dinamo jekel

in 216 ton nerjavnega jekla. Pri nerjavnih jeklih niso uspeli pravočasno preveljati slabe prek potisne peči v trakove in bodo zato del za oktober načrtovane količine dobavili v novembru.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Zaradi slabega stanja Siemag valjavskega ogrođa so znižali operativni program skupaj z uslužnostnim preveljanjem dosegli 109,9 %. Zaradi pomanjkanja vložka zaradi že pri Hladni valjarni Bela omenjenih problemov so dinamo jekel izvaljali samo 391 ton in kvalitnih jekel 229 ton.

TOZD ŽIČARNA

Nekaj težav so imeli s premajhno količino vložka za patentirano žico in pomanjkanjem delavcev. Za oktober programirano skupno proizvodnjo so dosegli 84,6 %. Patentirane žice so izdelali 973 ton, VAC žice 500 ton in EPP žice 60 ton.

TOZD PROFILARNA

Zaradi pomanjkanja delavcev so znižali operativni program za oktober dosegli 104,5 %.

TOZD VRATNI PODBOJI

Zaradi pomanjkanja barve so zaradi razdrobljenih naročil znižali operativni program dosegli 62,9 %.

TOZD JEKLOVLEK

V tej temeljni organizaciji so za oktober načrtovano skupno proizvodnjo dosegli 100,2 %.

TOZD ELEKTRODE

Načrtovano skupno proizvodnjo so dosegli 80,3 %, vendar zaradi višje proizvodnje ognjestalnih materialov. Proizvodnja oplaščenih elektrod je bila nižja zaradi okvare na oplaševalni liniji št. 1, ki ni obratovala 2,5 dni, in tanjših dimenzij elektrod.

TOZD ŽEBLJARNA

Vzrok, da so v temeljni organizaciji dosegli samo 91,1 % načrtovane skupne proizvodnje, so bili zastoji zaradi mehanskih okvar na žebjar-skih strojih.

Avgust Karba

PREVENTIVNO CEPLJENJE

Da bi preprečili množično obolevnost zaradi gripe in njenih komplikacij, bodo zdravstveni delavci obratne ambulate Železarne izvedli preventivno cepljenje po naslednjem razporedu:

I. CEPLJENJE: 16., 17. in 18. novembra;
II. CEPLJENJE: 14., 15. in 16. decembra.

Na rešilni postaji valjarne Bela in fizioterapiji (pri glavnem vodu) bo cepljenje vse navedene dneve od 5. do 6. ure za nočno izmeno, od 11. do 14. ure za dopoldansko in popoldansko izmeno s tem, da je čas od 13.30 do 14. ure namenjen delavcem, ki pridejo na delo popoldan.

Cepljenje bo potekalo tudi v kurativnih ambulantah obratne ambulate Železarne vse navedene dneve, in sicer: dopoldan od 6. do 8. ure in popoldan od 15. do 18. ure.

Kdor se bo odločil za cepljenje v obratni ambulanti, naj se ob prihodu v ambulanto prijavi v kartoteki z izkaznico za vstop v Železarno.

Glede na pomembnost zaščite pred gripo in njenimi komplikacijami pozivamo vse, da se cepljenja udeležite v čim večjem številu. S tem bomo zmanjšali odsotnost z dela zaradi bolezni, kar je izrednega pomena, če želimo doseči proizvodne cilje, ki smo si jih zastavili.

KADROVSKI SEKTOR

STRAH PRED INJEKCIJO

Bolezni, ki ogrožajo človeka na vsakem delu zemeljske oble, povzročajo bakterije in virusi. Za borbo proti bakterijam imamo številna zdravila. Virusi pa povzročajo bolezni od najbolj enostavnega nahoda do rakastih obolenj. Proti njim imamo zelo malo učinkovitih sredstev.

Virusi, ki povzročajo gripozna obolenja, so po svoji obliki podobni globinskim bombam. Virus je sestavljen iz jedra in plaščka z bodicami. Ta plašček sestavljajo beljakovine in te povzročajo v človeškem telesu tvorbo protiteles. Tako človek razvije odpornost proti bolezni. Ker se beljakovinska sestava plaščka virusa gripe spreminja vsako leto, ločimo več podvrst ali tipov virusa gripe. Zaradi tega, ker se spremeni sestava beljakovine, človeško telo ni odporno proti vsem tipom virusa gripe, ampak samo proti tistim, ki so že povzročili obolenje v prejšnjih letih. Tako nas odpornost do virusa, ki je lansko leto povzročil gripo, ne bo obvarovala pred letošnjim izbruhom bolezni.

Gripa je zelo nalezljiva bolezen, ki se hitro širi in se pojavlja v obliki večjih ali manjših epidemij. Sodoben promet pospešuje hitro širjenje gripoznih obolenj.

Azijska gripa (tip A₂) je 1957-1958 okužila približno polovi-

co človeštva. Samo v ZDA je zahtevala v treh mesecih 40.000 življenj!

Gripa nastopa v obliki zagonov. Posamezne vrste gripe, ki se pojavljajo lokalno, srečujemo vsako leto enkrat do dvakrat. Epidemično obliko srečamo na dve do tri leta, pandemijo - epidemijo, ki zajame ves svet - pa na 30-40 let. Posamezni virusi se poimenujejo po krajih, kjer se je gripa pojavila in so jih tudi odkrili. Najbolj je nevaren tip A. Tip B in C povzročata le milejšo obliko.

Letošnje leto pričakujemo, da se bo epidemija, ki je v lanskem letu in spomladi letos orala po Madžarskem, razširila tudi k nam. Izkušnje kažejo, da edino cepljenje zagotavlja določeno stopnjo individualne in kolektivne zaščite pred obolenjem. V primeru epidemije dobra precepljenost (da je večina kolektivna cepljena) zmanjša izgubo delovnih dni in predstavlja ekonomski prihranek. Pri 100 % precepljenosti lahko pričakujemo zaščito v kolektivu med 50-80 %.

Cepi se z mrtvim cepivom - inaktiviranim, ki vsebuje po zagotovitvi Zavoda SRS za zdravstveno varstvo - epidemiološki oddelek tiste virusne gripe, ki bodo v letošnjem letu najverjetneje povzročili epidemijo. S tem cepivom lahko cepimo otroke od sedmega leta dalje in odrasle, predvsem pa kronične bolnike in starejše osebe. Cepimo dvakrat po pol mml cepiva v podkožje nadlehti v presledku enega meseca. Če precepljenost ni večja od 80-90 %, potem ne predstavlja učinkovitejša kolektivne zaščite.

Ker je bila udeležba železarjev na cepljenju v zadnjih letih izredno slaba, menimo, da je njihova zaščita in odpornost zelo slaba in bi malo večja epidemija med železarji jeseniške železarne lahko povzročila visoko odsotnost z dela in ekonomsko škodo. V trenutnem gospodarskem položaju si le težko dovolimo, da bi ob primeru epidemije ostali priklenjeni na posteljo samo zato, ker se iz različnih razlogov nismo udeležili cepljenja.

Premislite, ali lahko strah pred injekcijo odtehta koristi, ki nam jih cepljenje prinaša.

dr. Branimir Čeh

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE ZA PRODAJO TER ODPREME V OKTOBRU

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA					GOTOVA PROIZVODNJA					ODPREMA	
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 4/2	% 4/3	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 9/7	% 9/8	za prodajo	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
PLAVŽ	15.300	14.500	12.918,0	84,4	89,1	—	—	—	—	—	—	
JEKLARNA	41.350	41.350	40.460,3	97,9	97,9	—	—	—	—	—	—	
— SM	26.000	26.000	26.295,3	101,1	101,1	—	—	—	—	—	—	
— EL	15.350	15.350	14.165,0	92,3	92,3	—	—	—	—	—	—	
— ASEA	6.700	6.700	6.399,9	95,5	95,5	—	—	—	—	—	—	
— LM	8.500	8.500	7.594,3	89,3	89,3	—	—	—	—	—	—	
— BBC	150	150	170,8	113,9	113,9	—	—	—	—	—	—	
LIVARNA	160	160	162,5	101,6	101,6	50	50	31,4	62,8	62,8	31,4	
— jeklo	156	156	160,0	102,6	102,6	50	50	31,4	62,8	62,8	31,4	
— kovino	4	4	2,5	62,5	62,5	—	—	—	—	—	—	
VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL	30.200	34.000	33.026,8	109,4	97,1	4.880	5.420	5.050,7	103,5	93,2	4.660,3	
— Bluming	15.200	16.700	16.878,9	111,1	101,1	390	420	338,7	86,9	80,6	327,4	
— Štekel razrezoval.	13.310	15.300	13.442,3	101,0	87,9	2.800	3.000	2.316,6	82,7	77,2	2.270,0	
— Štekel razrez. storitve	—	—	310,2	—	—	—	—	—	—	—	—	
— Termična obdelava	1.690	2.000	2.395,4	141,7	119,8	1.690	2.000	2.395,4	141,7	119,8	2.062,9	
VALJARNA ŽICE IN PROFILOV	10.110	9.200	9.405,3	93,0	102,2	2.690	1.550	2.392,6	88,9	154,4	2.294,1	
— Valjarna žice	10.110	9.200	9.012,7	89,2	98,0	—	—	2.392,6	—	—	2.294,1	
— Valjarna žice storitve	—	—	392,6	—	—	—	—	—	—	—	—	
VALJARNA DEBELE PLOČEVINE	6.300	6.300	5.760,9	91,4	91,4	5.420	6.120	5.487,3	101,2	89,7	4.629,3	
— Valjarna debele pločevine	5.600	6.300	5.748,3	102,7	91,2	—	—	—	—	—	—	
— Valjarna debele pločevine storitve	700	—	12,6	1,8	—	—	—	—	—	—	—	
HLADNA VALJARNA BELA	8.500	7.950	8.087,9	95,2	101,7	8.040	6.900	5.460,7	67,9	79,1	5.040,2	
— Hladna valjarna Bela	8.100	6.950	5.526,9	68,2	79,5	—	—	—	—	—	—	
— Hladna valjarna Bela storitve	400	1.000	2.561,0	640,3	256,1	—	—	—	—	—	—	
HLADNA VALJARNA JESENICE	2.250	2.250	2.471,7	109,9	109,9	2.030	1.730	1.784,4	87,9	103,1	1.703,7	
— Hladna valjarna Jesenice	2.250	1.950	1.855,9	82,5	95,2	—	—	—	—	—	—	
— Hladna valjarna Jesenice storitve	—	300	615,8	—	205,3	—	—	—	—	—	—	
ŽIČARNA	4.800	4.400	3.723,4	77,6	84,6	3.670	3.170	2.528,9	68,9	79,8	2.675,5	
— Žičarna	4.800	4.400	3.723,4	77,6	84,6	—	—	—	—	—	—	
— Žičarna storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
PROFILARNA	1.810	1.450	1.515,5	83,7	104,5	1.560	1.260	1.329,3	85,2	105,5	1.352,4	
— HOP	1.655	1.345	1.451,4	87,7	107,9	1.520	1.210	1.278,1	84,1	105,6	1.300,5	
— HOP storitve	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
— rondeste	25	35	—	—	—	25	35	—	—	—	—	
— rondeste storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
— diski storitve	45	45	24,1	53,6	53,6	—	—	—	—	—	—	
— deli za cestno ograjo	50	25	40,0	80,0	160,0	15	15	51,2	341,3	341,3	51,9	
SKLADIŠČE 38	150	150	—	—	—	150	150	—	—	—	—	
VRATNI PODBOJI	140	110	69,2	49,4	62,9	140	110	69,2	49,4	62,9	63,6	
JEKLOVLEK	1.960	1.960	1.964,4	100,2	100,2	1.940	1.940	1.945,8	100,3	100,3	1.812,3	
ELEKTRODE	1.810	1.790	1.438,0	79,5	80,3	1.800	1.780	1.432,5	79,6	80,5	1.582,5	
— elektrode + varilna žica	1.640	1.640	1.404,6	85,7	85,7	1.630	1.630	1.399,1	85,8	85,8	1.528,9	
— varilna žica storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
— varilni prašek	90	70	33,4	37,1	47,7	90	70	33,4	37,1	47,7	53,6	
— suha el. masa	80	80	—	—	—	80	80	—	—	—	—	
OGNJEVZDRŽNI MATERIAL	260	260	731,6	281,4	281,4	60	60	476,3	793,8	793,8	476,3	
ŽEBLJARNA	1.000	1.000	911,1	91,1	91,1	1.000	1.000	911,1	91,1	91,1	987,4	
MONTER DRAVOGRAD	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
SKUPAJ:	126.100	126.830	122.646,6	97,3	96,7	33.430	31.240	28.900,2*	86,5	92,5	27.309,0*	
ELEKTRODE ZAGREB	—	—	—	—	—	200	200	27,7	13,9	13,9	27,7	
VAC NEGOTIN	—	—	—	—	—	120	120	110,2	91,8	91,8	110,2	
SKUPAJ	—	—	—	—	—	33.750	31.560	29.038,1*	86,0	92,0	27.446,9*	
STORITVE	—	—	—	—	—	1.180	1.345	3.606,2	305,6	268,1	3.606,2	
SKUPAJ	—	—	—	—	—	34.930	32.905	32.644,3*	93,5	99,2	31.053,1*	

V nekaj nadaljevalnih bomo objavili diplomsko nalogo našega sodelavca FRANJA KRAGOLNIKA, s katero je uspešno zaključil študij ob delu na drugi stopnji Visoke šole za organizacijo dela v Kranju.

UVOD

Črna metalurgija sodi tudi v svetovnem merilu med tiste gospodarske dejavnosti, za katere je potrebna ogromna koncentracija družbenega kapitala, in velikó teoretičnega in praktičnega znanja, ki se akumulira skozi več generacij. Znanje nastopa kot nematerialna oblika minulega dela, v tesni povezavi z materialnimi oblikami minulega dela pa predstavlja osnovo in pogoj za učinkovito delovanje reprodukcijskega procesa. Na osnovi teh spoznanj in v tesni povezavi z revolucionarnim hotenjem jeseniškega železarja se je izoblikovalo v jeseniški železarni spoznanje o ključnem pomenu kadrov, potreba po oblikovanju kadrovske politike in ustrezni organiziranosti za opravljanje nalog v zvezi s kadri.

Oblikovanje in uresničevanje načel in ciljev kadrovske politike v socialistični samoupravni družbi poteka preko izvajanja vrste strokovnih, administrativnih nalog in samoupravnih postopkov, ki narekujejo ustrezno organiziranost kadrovske dejavnosti v združenem delu, kot tudi v celotni družbi.

Pri tem moramo upoštevati, da je oblikovanje in uresničevanje kadrovske politike neodtujljiva pravica in dolžnost delavcev temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti, ki terja uresničitev ustreznih odnosov med njimi in strokovno službo, da je kadrovska dejavnost daleč najbolj podružbljena dejavnost in da pri oblikovanju strokovnih osnov kadrovske politike in njenem uresničevanju sodelujejo vse strokovne službe in vsi delavci v delovni organizaciji, ki so ustrezno strokovno in samoupravno organizirani.

Sodelavcem kadrovskega sektorja, centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje, sektorja za ekonomiko in organizacijo, ter mentorju dr. Jožetu Florjančiču se zahvaljujem za pomoč pri izdelavi diplomske naloge.

KADROLOGIJA KOT ZNANOST O KADRIH

Kadrologija je znanost o zakonitosti razvoja kadrov in njihove organiziranosti v samoupravni socialistični družbi ter zakonitosti razvoja kadrovske funkcije. V termin »razvoj kadrov« štujemo razvoj vsestranske osebnosti, izobraževalnega nivoja, poklicne stopnje, zaposlovanja, napredovanja, angažiranja in aktiviranja, produktivnosti, revolucioniranja odnosov in potreb, povečanje standarda (skupnega in osebnega), izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev kadrov v procesu dela in v pripravi na delo.

Predmet proučevanja kadrologije so kadri in kadrovska dejavnost v njihovi totaliteti (vseobsežnosti) in integriteti (celovitosti, nedeljivosti). Načelo totalitete in integritete nastopa v kadrologiji kot nedeljivo načelo in kot cilj kadrologije — znanost, ki se je razvila v samoupravni socialistični družbi. Kadrologija skozi spoštovanje tega načela in dolgoročne cilja v teoriji in praksi omogoča doseg temeljnega cilja samoupravne socialistične družbe: razvoj celovite osebnosti in osvoboditev človeka.

Načelo totalitete in integritete človeka predstavlja revolucionarno bistvo marksizma in s tem tudi socialistične samoupravne družbe, ki človeka obravnava kot totalno in celovito bitje, ki dela na sredstvih v družbeni lasti in upravlja s presežno vrednostjo ter na tej osnovi uresničuje svoje osebne in širše družbene potrebe in interese, za razliko od kapitalizma, ki priznava človeka le kot delnega človeka, kot nosilca dela, ki ima svojo tržno vrednost in ga obravnava kot blago in s tem v človeku zanika vse, kar je bistvo človekove narave.

V kadrološki opredelitvi kadrov gre za kadre v pripravi in v funkciji (v procesu dela in upravljanja), ki nastopajo kot subjekti in objekti kadrologije, kot temeljni in miselni del proizvodnih sil in določujoči nosilec samoupravnih odnosov in se v proces dela in samoupravljanja vključujejo s svojim znanjem, sposobnostmi, strokovnimi izkušnjami, delovnimi navadami in interesi.

Kadrologija je nastala v pogojih socialistične samoupravne družbe, ki postavlja delavca v vlogo nosilca dela in upravljanja v nov, revolucionaren položaj, za katerega je potrebno poiskati popolnoma izvirne rešitve, ki ustrezajo na eni strani dolgoročnim družbenim ciljem — osvoboditev človeka, na drugi strani pa upoštevajo konkretne pogoje in razmere v konkretnih okoljih ob upoštevanju zunanjih vplivov.

Dosežki kadrologije se uporabljajo v praksi samoupravnega združenega dela na vseh nivojih organiziranja, s posebnim poudarkom na temeljnih celicah družbe v temeljnih organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih. Rešitve so univerzalne, ker so se izkazale kot uporabne tako v gospodarskih kot družbenih dejavnostih.

Kljub tem uspehom pa se kadrologija na dosežni stopnji družbenega razvoja in razvoja same znanosti srečuje predvsem z naslednjimi omejitvami:

prvič, problematika in vprašanja, ki jih postavlja razvoj, so široka in obsežna, **drugič**, metode in tehnike kadrologije veljajo toliko, kolikor jih kadrovske strokovnjaki in druge sile ustvarjajo uporabljajo v praksi, kar pa je na tej stopnji razvoja še vedno zelo pomanjkljivo, **tretjič**, kadrologija se sooča s tehnokratskim vodenjem kadrovske politike, ki kljub temeljnim družbenim dokumentom ne postavlja človeka v središče pozornosti in **četrtič**, metode, zakonitosti in praktične rešitve kadrologije so tako kot vsi družbeni procesi vezani na daljši čas in roke, ki jih v prevladujoči »ad hoc« praksi vodenja kadrovske politike nismo pripravljeni priznati in se še ne zavedamo dovolj, da neupoštevanje kadroloških načel in zakonitosti v bistvu pomeni zaviranje hitrejšega družbenega in ekonomskega razvoja celotne družbe, kot tudi slehernega posameznika.

KADROVSKA POLITIKA

Po Jaru Brekiču je kadrovska politika metoda ugotavljanja in reševanja kadrovskih problemov, usklajevanje materialnih in kadrovskih resursov in njihove izgradnje v samoupravnih odnosih delovnih ljudi, v cilju racionalnejšega poslovanja in osvoboditve osebnosti.

Stane Možina in J. Florjančič pa opredeljujejo kadrovska politika kot načrtno in stalno prizadevanje delavcev v OZD, da skupno s samoupravnimi organi, družbenopolitičnimi organizacijami in strokovnimi službami ustvarjajo pogoje, da lahko čim uspešneje opravljajo delovne naloge (produktivnost dela) in čim bolj vplivajo na rezultate svojega dela (samoupravni odnosi).

Kadri, kot miselni del produkcijskega procesa s svojim znanjem, spretnostmi in hotenjem odločujoče vplivajo na doseganje teh ciljev. Zato kadrovska politika predstavlja najpomembnejšo politiko organizacije združenega dela, ki v celotno politiko preko kadrov povezuje vse delne politike. Tak osrednji položaj in vloga kadrovske politike pa je možen edino v samoupravnem sistemu, ki omogoča in pogojuje uveljavljanje človeka kot bistvenega elementa samoupravnih družbeno ekonomskih odnosov, doseganje temeljnih ciljev kadrovske politike pa zahteva ustrezno organizacijo kadrovske dejavnosti v organizaciji združenega dela.

Najpomembnejše smernice kadrovske politike, ki izhajajo iz ustave in predstavljajo temelje kadrovske politike v naši družbi, lahko opredelimo v naslednjih načelih:

- oblikovati je treba odnose med ljudmi kot svobodnimi in enakopravnimi proizvajalci,
- omogočiti je treba osvoboditev dela v smislu odpravljanja družbenoekonomske neenakosti in odgovornosti ljudi pri delu,
- zagotoviti je treba možnosti enakopravnega odločanja o vseh pomembnih stvareh v združenem delu,
- vsak po svojih sposobnostih, vsakomur po njegovem delu,

- spodbujati moramo solidarnost in vzajemnost vsakogar do vseh in vseh do vsakogar,

- usmerjati moramo razvoj človeka v ustvarjalno, socialistično in celovito osebnost,

- enakost pravic, dolžnosti in odgovornosti ljudi v združenem delu,
- odpravljati moramo birokratsko samovoljo in tehnokratsko upravljanje,

- zagotoviti moramo interese združenih delavcev in delavskega razreda,

- spoštovanje in uveljavljanje samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja kot prevladujoče oblike urejanja vseh medsebojnih odnosov v družbi,

- omogočanje pravočasnega in pravičnega obveščanja delovnih ljudi,

- razvijanje delegatskega sistema,

- kontrola delavcev nad vsemi pomembnimi dogajanja v združenem delu,

- uresničevanja ljudske obrambe in družbene samozščite,

- razvijanje ustvarjalnosti pri vseh delavcih,

- povezovanje z družbenopolitičnimi skupnostmi, samoupravnimi interesnimi skupnostmi in krajevnimi skupnostmi,

- združevanje in planiranje dela ter sredstev za delo za zadovoljevanje osebnih, skupnih in splošnih interesov in potreb,

- humanizacija dela in življenjskega okolja,

- skrb za natančno evidenco in samoupravno zakonitost.

Celotno kadrovska dejavnost različni avtorji različno členijo, vendar je za vse značilno, da predvidevajo oblikovanje politike na posameznih podfunkcijah kadrovske dejavnosti.

Za kadrovska politiko, kot sestavni del samoupravnih socialističnih odnosov, ki temelji na znanstveno teoretični in praktični aktivnosti, je značilna velika dinamika v smeri iskanja vedno novih področij in vsebine njenega zanimanja. Pri oblikovanju konkretne kadrovske politike moramo upoštevati ta dinamičen vidik ki se izraža v konkretnih nalogah, ki jim je v določenem obdobju na osnovi splošnih ciljev in načel kadrovske politike ter upoštevanju konkretnih razmer potrebno dati ustrezne poudarke.

Na teh osnovah oblikovana in sprejeta kadrovska politika s svojimi cilji (strateškimi, operativnimi in taktičnimi) predstavlja osnovo za organiziranje **ciljno usmerjene kadrovske dejavnosti** in strokovne službe znotraj nje. Oblikovanje politike predstavlja najzahtevnejši strokovni in politični del naloge pri organiziranju in izvajanju kadrovske politike. Kadrovska politika temelji na temeljnih ciljih in načelih, opredeljenih v ustavi in zakonu o združenem delu, konkretiziranih v družbenih dogovorih in samoupravnih sporazumih, ki so za podpisnike obvezni, ter na konkretnih razmerah in pogojih slehernih organizacij združenega dela.

KADROVSKA DEJAVNOST

Kadrovska dejavnost v organizaciji združenega dela označuje:

- **pripravo odločitev** — strokovni del,

- **sprejemanje kadrovskih odločitev** — samoupravni del,

- **realizacija kadrovskih odločitev** — strokovno samoupravni del.

Organizirati kadrovska dejavnost torej pomeni organizirati ustrezno strukturo strokovne službe in uresničitev celote samoupravnih odnosov med ljudmi pri uresničevanju kadrovske politike ob upoštevanju temeljnih družbenih načel kadrovske politike in ob uporabi sodobne kadrovske tehnologije.

Tovariš Tito je na X. kongresu ZKJ (1974 Beograd) dejal: »Zveza komunistov se zavzema za to, da postane v razmerah samoupravljanja kadrovska politika na vseh področjih predmet demokratičnega odločanja samih delovnih ljudi. Toda kakor tudi na drugih področjih samoupravnega odločanja, tudi kadrovska politika ne more biti stvar stihije in praktičizma... Program usposabljanja kadrov moramo kar najbolj neposredno povezati s programom gospodarskega razvoja. Ne moremo več dovoljevati neorganiziranosti in stihijnosti. Da bi bila kadrovska politika organizirana, je treba v zvezi komunistov, socialistični zvezi delovnega ljudstva in drugih družbenopolitičnih organizacijah ustanoviti ustrezna telesa, v delovnih organizacijah in družbenopolitičnih skupnostih pa tudi ustrezne službe.«

Skupina avtorjev, ki je leta 1971 pripravljala osnove za izdelavo profilov poklicev na področju kadrovske dejavnosti, je to razčlenila na naslednje podfunkcije:

1. KADROVANJE

- 1.1 ugotavljanje potreb po kadrih,
- 1.2 priprava kadrov,
- 1.3 zaposlovanje,
- 1.4 migracija kadrov.

2. RAZVOJ IN IZOBRAŽEVANJE KADROV

- 2.1 izgradnja sistema razvoja kadrov,
- 2.2 izobraževanje kadrov.

3. DELOVNO PRAVNA RAZMERJA

4. SAMOUPRAVNO KOMUNICIRANJE

5. INOVATIVNA DEJAVNOST

6. DELO SAMOUPRAVNIH IN POSLOVODNIH ORGANOV, DELEGACIJ IN DRUŽBENOPOLITIČNIH ORGANIZACIJ

7. SISTEMIZACIJA DELA

8. MOTIVACIJA IN STIMULACIJA KADROV

9. DRUŽBENI STANDARD

10. VARSTVO IN ZAŠČITA

Jovo Brekič k tem podfunkcijam prišteva še celotno organizacijsko podfunkcijo. Meni, da je potrebno pri organiziranju kadrovske dejavnosti upoštevati naslednja načela:

1. vsebinsko totalitarna — vseobsežna, upošteva vse podfunkcije kadrovske dejavnosti;

2. organizacijsko integralno — zajema vse kadrovske podfunkcije v nedeljivo celoto;

3. izenačena z ostalimi strokovnimi službami:

- po statusu,
- po tretmanu,
- po materialnem stimuliranju kadrov;

4. regulirati odgovornost kadrovskih strokovnjakov;

5. načelo delne decentralizacije.

Težišče kadrovske funkcije se premika od specializiranih kadrovskih oddelkov, bodisi centraliziranih bodisi decentraliziranih, na:

- a) celotno organizacijo združenega dela, ki s samoupravnimi sporazumi določa kadrovske in druge politike;

- b) vse delavce, ki morajo čim bolj aktivno sodelovati pri oblikovanju svojih delovnih razmerij in svoje organizacijske ter samoupravne vloge;

- c) strokovne organe (izvršilne, strokovne, posvetovalne), sestavljene iz strokovnjakov različnih strok, v različnih enotah in organizacijah;

- d) družbenopolitične organizacije, ki sodelujejo (sindikat, zveza mladine, osnovne organizacije zveze komunistov in druge) pri oblikovanju, izvajanju ter spremljanju kadrovskih nalog;

- e) poslovodne delavce, ki morajo pri svojem delu s sodelavci poleg znanja oziroma organizacije in ekonomike poznati tudi kadrovske planne, delovnopravne in samoupravne probleme ter metode za njihovo reševanje.

ZAKLJUČKI TEORETIČNEGA DELA

1. Pri oblikovanju ustrezne organiziranosti kadrovske dejavnosti v združenem delu je v ospredju kadrološko (marksistično) spoznanje, da moramo kadre in kadrovska dejavnost proučevati v njihovi totalnosti (vseobsežnosti) in integriteti (celovitosti, nedeljivosti), ki predstavlja revolucionaren pristop k proučevanju kadrov, kot celovitih osebnosti. Kadri kot subjekti in objekti kadrologije nastopajo kot temeljni in miselni del proizvodnih sil in določujoči nosilec samoupravnih odnosov, ki se v proces dela in samoupravljanja vključujejo s svojim znanjem, sposobnostmi, izkušnjami, delovnimi navadami in interesi.

2. Temeljni cilj socialistične samoupravne družbe je oblikovanje svobodne ustvarjalne osebnosti, katerega uresničevanje poteka v nenehni borbi v samem človeku, kot tudi s silami, ki v socialistični samo-

upravni družbi zavirajo in potiskajo razvoj nazaj, kot tudi v pogojih zunanjih vplivov, ki onemogočajo hitrejšo uresničevanje tega cilja, ki v kapitalističnih družbenoekonomskih odnosih pomeni negacijo kapitalističnega sistema.

3. Nadaljnji razvoj, predvsem pa dosledna praktična uporaba temeljnih kadroloških spoznanj in načel predstavlja realno možnost za hitrejši družbeni in ekonomski razvoj naše družbe tudi v pogojih gospodarske stabilizacije.

4. Osnovo za oblikovanje ustreznih rešitev organiziranosti kadrovske dejavnosti na osnovi sistemske teorije predstavlja spoznavanje in proučevanje samoupravnega kadrovskega sistema. Ta sistem je še vedno slabo proučen in njegovo proučevanje predstavlja eno od izredno aktualnih in zahtevnih proučevanj kadrologije z izjemnim pomenom za uporabo v praksi združenega dela.

5. Pri oblikovanju kadrovske politike, kot tudi vseh ostalih politik moramo imeti ves čas pred očmi dva temeljna cilja slehernih politik:

- a) doseganje poslovnih rezultatov, predvsem rast produktivnosti in gospodarnosti dela in

- b) razvoj samoupravnih družbeno ekonomskih odnosov.

6. Pri oblikovanju, sprejemanju in uresničevanju kadrovske politike moramo upoštevati njene karakteristike, glavne cilje in načela, ki jih moramo v konkretni praksi ob upoštevanju specifičnih pogojev in razmer ustrezno oblikovati, predvsem pa določiti potrebne naloge in aktivnosti za njihovo uresničevanje. Kadrovska politika v tem smislu predstavlja osnovo za oblikovanje ciljno usmerjene organiziranosti kadrovske dejavnosti v organizaciji združenega dela, na drugi strani pa opredeljuje odnose med vsemi subjekti kadrovske politike.

7. Zahteve po ustrezni organiziranosti kadrovske dejavnosti so opredeljene v dokumentih družbenopolitičnih organizacij in skupnosti. Družbeni dogovor o načelih za izvajanje kadrovske politike v občini Jesenice, katerega so podpisale vse temeljne organizacije združenega dela in delovne skupnosti delovne organizacije Železarne Jesenice, zahteva da vsi podpisniki ob upoštevanju lastnih pogojev in razmer organizirajo ustrezne strokovne službe, ki naj zagotovijo strokovne pogoje za učinkovito in usklajeno oblikovanje in izvajanje kadrovske politike.

8. Organizacija kadrovske dejavnosti pomeni organizirati ustrezno organizacijsko strukturo strokovne službe, uresničiti celoto samoupravnih odnosov pri uresničevanju kadrovske politike ob upoštevanju temeljnih načel kadrovske politike in načel organiziranja kadrovske dejavnosti v združenem delu.

9. Poznavanje in upoštevanje metode sistemskega reševanja organizacijskih problemov omogoča učinkovito, racionalno in načrtno oblikovanje najustreznejše ciljno usmerjene organizacije kadrovske dejavnosti po posameznih fazah.

(Se nadaljuje)

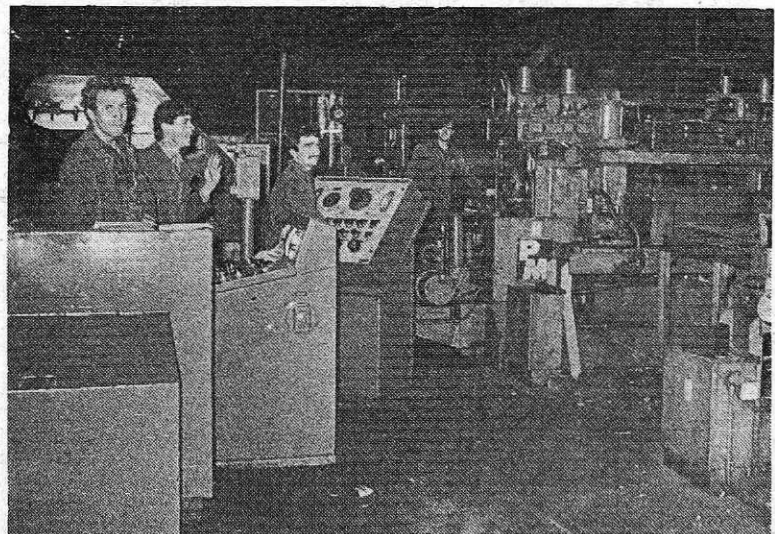
Železarski globus

SOVJETSKE ZVEZE

V novi sovjetski železarni Oskob pri Kursku, ki bo kot del vložka v obločnih električnih pečeh, uporabljal železovo gobo, je pred kratkim pričel obratovati prvi proizvodni agregat, in sicer naprava za izdelavo peletov. Ta ima letno proizvodno zmogljivost 2,5 milijona ton in jo je zgradilo zahodnonemško podjetje Salzgitter ter je kmalu dosegla projektirano proizvodnjo. Štirje Midrex moduli za izdelavo železove gobe bodo pričeli obratovati v letu 1984, elektno jeklarna z napravo za kontinuirno vlivanje pa najkasneje v letu 1985.

JAPONSKE

Japonska železarska družba Nippon Kokan je pričela prodajati nov material za zaščito pred korozijo in izolacijo, pri katerem je osnovni material plavžarska žlindra. Izdelan je iz posebej granulirane plavžarske žlindre, cementa in polimerov in je primeren za brizganje na posamezne materiale. Ker je z njim mogoče zelo lahko ravnati, je primeren za prevleko stropov in sten hiš in večjih zgradb ter za popravilo razpokanih sten in stropov. Posebnost tega materiala, ki ga tudi razlikuje od drugih podobnih materialov, je njegova izredna adhezivnost (sposobnost za prijemanje na materiale) za vse materiale, vključno tudi jeklo in les. Primeren je tudi za zaščito rezervorjev, mostov in podobnih objektov pred morskimi vplivi.

Linija za pripravo kolutov (foto S. Kokalj)

REŽIJSKI DELAVCI, UKREPI DRUŽBENEGA VARSTVA IN STABILIZACIJA

Več znakov kaže, da se zahteva po zmanjšanju drage režije in s tem stroškov lahko sprevrže v nekakšen pogon na režijske delavce, v neko občo, samovšečno, zaletavo modno kampanjo. Slabo bi bilo, da bi v klimi, za katero je značilen padec življenjskega standarda, ko osebni dohodki nikakor ne morejo slediti rasti življenjskih stroškov in ko se za marsikoga postavlja celo vprašanje socialne varnosti, ustvarjali videz, kot da so za vse težave v posameznem kolektivu krivi predvsem režijski delavci (in to predvsem srednji kadri, ki jih je treba premeščati v proizvodnjo).

Z ustvarjanjem klime vsesplošnega, neopredeljenega nezaupanja med delavci, ki delajo v pisarnah in tistimi, ki delajo v proizvodnji, bi nekateri radi preusmerili pozornost od tistih problemov, do katerih je prišlo zaradi slabega vedenja, napačnih poslovnih odločitev in kratkoročnega reševanja vprašanj na najrazličnejših ravneh. Da bi med drugim na tak način, pod krinko kritike birokracije in zmanjševanja režijskih stroškov, omogočili tudi zaradi mnogih dilem in razhajanj v sedanjem času, grupsko razčiščevanje zaostrenih medsebojnih odnosov, obravnavanja, čistke.

Na svojstven način se temu »gibanju« pridružuje tudi kadrovska služba Železarne, saj je bilo v zadnjem času v proizvodnjo razporejeno za štirinajst dni, pa tudi po mesec, okrog 60 tako imenovanih režijskih delavcev.

Zeleno luč za tako »gibanje« je na nek način dala tudi predsedstvo centralnega komiteja ZKS na seji, ki je bila 19. septembra: »Zelo aktualno je tudi krčenje prebohotne režije in zmanjševanja stroškov, ki jih povzroča proizvodnja. Predsedstvo je menilo, da bi morali povsod podpreti podobne akcije, kakršnih so se lotili v Gorenju, TGA Kidričevo in jih načrtujejo drugod, kjer premeščajo režijske delavce v proizvodnjo.« Tako o tem pravi Delo (20. septembra) v dveh kratkih stavkih, ob čemer pa še dodaja: »Republiška skupščina, izvršni svet in gospodarska zbornica bi morali prevzeti odgovornost, da preverijo, kje so izvirni birokratizacije dela, ki čez vse meje podražijo režijo.«

Izvedba te pobude, ki med proizvodnimi delavci prav gotovo žanje aplavz, pa seveda ni tako preprosta, saj se ob njej — pa ne le zato, ker bi med režijskimi delavci vzbujala odpor in nezadovoljstvo ter vzdrušje negotovosti — postavlja vrsta drugih vprašanj. (Kakšno je vzdušje med režijskimi delavci v Železarni, bo v večji meri znano, ko bodo obdelani podatki iz intervjujev z omenjenimi šestdesetimi delavci-režijci, ki so delali ali sedaj delajo v proizvodnji).

Seveda pa to ni ovira, da že sedaj ne bi razmišljali o razsežnosti tega vprašanja, saj je sedanjí eksperimentalni način (razporeditev za 14 dni, za en mesec) najbrž le uvod v globlje organizacijske spremembe v službah. Citiram po zapisniku s seje odbora za kadre delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje z dne 20. avgusta 1981, na katerem so obravnavali pritožbo v zvezi s podobno 14-dnevno premeštitvijo: »Odboru za kadre je bilo posredovano mnenje oddelka za kadre z dne 20. 8. 1981, v katerem so pojasnjene okoliščine in razlogi za tako premeštitve, ki temeljijo na pomanjkanju delavcev za delo v neposredni proizvodnji in pomanjkljivih kadrovskih virih, koriščenju rednih letnih dopustov, zasledovanju nekaterih idej o morebitnih spremembah v organizaciji dela.«

Okvir, v katerem naj bi razmišljali o tem vprašanju, sledeč pobudi predsedstva CK ZKS, prav gotovo ne more biti posplošena ocena in zahteva, da je v režiji zaposlenih preveč delavcev, da je predraga, da njihovo delo lahko počaka, ker ni tako pomembno, ali ker ga lahko opravlja kdo drug in kampanjsko pošiljanje na delo v proizvodnjo na osnovi enega samega kriterija: starosti in pred leti ugotovljenega zdravstvenega stanja (znanec z IBM mi je dejal, da zaradi takšnega načina pošiljanja na delo v proizvodnjo pri njih stojijo ali pa kasnije nekateri pomembni projekti). Okvir naj bi predstavljalo načelo, da je treba človeka zaposliti tam, kjer lahko največ koristi: kjer lahko najbolj ustvarjalno dokaže in potrdi svoje znanje, kvalifikacije in sposobnosti.

Treba bi bilo torej preveriti, kakšno delo kdo opravlja in kako ga opravlja. Preveriti pa tudi, ali bi lahko na svojem delu dal ali celo moral dati več od sebe, zakaj tega ne da, kaj ga ovira, kdo ga ovira, kaj bi bilo

pravzaprav treba spremeniti v njegovem delovnem okolju.

Ugotoviti bi torej kazalo, ali je neko neproizvodno delo družbeno potrebno ali ne, ali lahko počaka in kakšne bodo posledice, če se delo ne bo kontinuirano opravljalo, kakšen dodaten napor bo potreben, da se delavec spet vključi v svoje delo (ker čas in zadeve na področju, ki ga mora spremljati, medtem tečejo), kako bo zamujeno lahko nadoknadil. Samo intelektualni invalidi lahko prisegajo zgolj na pomembnost proizvodnega dela, ne pa tudi na pomembnost neproizvodnega, ustvarjalnega dela (za primer vzemimo samo, kakšne revolucionarne družbene spremembe so nastale samo z iznajdbo pisave, ki je tipično intelektualno dejanje, kakšne spremembe nastajajo z uvajanjem računalništva, robotike).

Bo drag eksperiment, ki se ga je lotila kadrovska služba Železarne, dal odgovor na ta vprašanja, prispeval k zniževanju stroškov, k boljšim organizacijskim rešitvam, k večji ustvarjalnosti — ali pa bi se problema, zato da bi te cilje uresničili, kazalo lotiti na drug način?

Ne bi bili (ob dejstvu, da več občanov zamenja prosi za zaposlitev v Železarni, tudi po več let, kot da so izmeček družbe) mogoče bližje rešiti tega vprašanja, če bi se zadeve lotili na način, ki smo ga skušali vpeljati na CPSI, (da bi odpravili subjektivno odenjevanje »po obrazih« in očitke, koliko in kaj kdo dela ter ugotovili izkoriščenost delovnega časa in kakšen je delovni prispevek, pa tudi možnosti vsakega posameznika), pa smo ga, po moji oceni, prav zato, ker je razkrival slabosti v našem delu, na razkro opustili.

Preprosto smo se namreč dogovorili, da bomo od trenutka, ko pride-mo v službo (na delo), pa do tedaj, ko odidem, pisali, kaj kdo dela (od branja časnikov, telefonskih pogovorov, predelave gradiv, izdelav analiz, zapisnikov, do sestankov itd., vključno z neobveznimi razgovori ob kavici), do tega, koliko kdo naredi. Kaj lahko pa bi ocenjevali seveda tudi kvaliteto dela posameznika (kar bi seveda zahtevalo svojčas in argumente), vendar se nismo odločili, da gremo do konca. Zadovoljili smo se s tem, da so odpadli izgovori, na primer, da nekaj ni bilo storjeno, ker »ni bilo časa« (vsakdo bi lahko rekel: »pa pogledajmo, koliko je bilo res dela; delo, ki je bilo opravljeno, da se narediti približno v tolikem času, ob neki normalni prizadevnosti, torej«).

Tako je bila onemogočena vsaka posplošena ocena, bodisi kot očitek ali kot izgovor. Vsakemu izmed nas je bila, kot »režijskemu delavcu« dana možnost, da zavrne vsak neutemeljen očitek ali da prizna svojo nedelavnost in neustvarjalnost.

S takšnim pristopom bi bilo mogoče odvrniti vsak neupravičen pogon (ali pregon) na režijske delavce, pa tudi odkriti notranje rezerve, ki bi omogočale, na primer, da bi dela, ki sta jih doslej opravljal dva delavca, normalno lahko opravljal en sam — torej dejansko znižanje stroškov. Ocenili bi lahko potrebnost ali nepotrebnost nekega dela, hkrati pa onemogočili osebno obračunavanje po načelu »rekla-kazala« in zakrivanje dejanskih problemov, ki tarejo kolektive in družbo (odplačevanje dolgo, uspešnost izvoza, problem likvidnosti, povečanje proizvodnje, vprašanje socialne varnosti) s potenciranjem napetosti med »režijci« in »proizvajalci« (zaradi različnih delovnih pogojev, kvalifikacij, osebnih dohodkov, otipljivosti, v dobesednem smislu, rezultatov) do škodljive nestrpnosti.

Vsekakor bi bilo napačno, če bi ob vprašanju preveč razbohotene režije ukrepali kar na pamet, s carskim rezom, ali ga kar na pamet ocenili kot bistveno, osrednje vprašanje (ne)uspešnosti nekega kolektiva, čeprav bi prav tak pristop komu iz različnih razlogov po vsej verjetnosti čisto ustrejal, saj bi takšno, lahko rečemo, sprenevanje in izmikanje lahko zakrilo prav tista bistvena vprašanja, ki si jih moramo zastaviti; ali so bile in ali so naše naložbe produktivne, gospodarne, ekonomsko upravičene; ali pomenijo odpiranje novih delovnih mest, izboljšanje preskrbe z določenimi izdelki, kvaliteto, ki daje možnosti za povečanje izvoza — ali pa smo (in jih še) sredstva in moči razsipali za razne ne-produktivne ali celo zgrešene nalož-

be, ki ne odpirajo novih delovnih mest, za tekmovanja, bankete, proslave, izlete, jih vezali v osebno potrošnjo za vikende, vile itd.

Vprašanje »režijskih delavcev« lahko razumemo le kot eno manj usodnih stabilizacijskih nalog, v katero pa je po vsej verjetnosti najlažje vplesti večino, se pravi proizvodne delavce, in jim vsiliti tudi takšne rešitve, ki bi pod firmo racionalizacije in zmanjševanja stroškov v interesu tehnokratskih struktur bile v škodo samoupravljanja. Pod udarom bi se, na primer, kaj lahko znašel prav tovarniški tisk.

Prav tovarniški tisk pa lahko v veliki meri, odvisno od vpliva, veliko prispeva k razčiščevanju dilem, ki se bodo pojavljale ob izvajanju programa gospodarske stabilizacije. Pot uresničevanja stabilizacije že sedaj, še bolj pa potem, ko se bodo pokazali pravi, bolj zaostreni problemi, ne bo ne lahka ne enosmerna. Sedanje načelno soglasje in podpora bo dobilo drugačne, bolj izostrene razsežnosti.

Iluzorno bi bilo misliti, da bodo ekonomski ukrepi sami, ne glede na njihovo ostrino, mogli spremeniti sedanje skrajno neugodno stanje, verjeti, da ne bodo pripeljali do velikih sprememb, pa tudi do družbenih, idejnih in drugih sporov, pravi Kiro Gligorov v intervjuju za Borbo (dne 17/18. 9. 1983).

Takšna je njegova ocena: »Kaže se potreba po široki demokratični razpravi tako v ZK kot v družbi zaradi razčiščevanja teh osnovnih idejnih vprašanj, da bi se povsod dojele, zakaj moramo spremeniti odnose do ekonomskih zakonitosti in do položaja in vloge proizvajalca, brez katerega ni samoupravljanja. Šele tedaj, ko se bo pristopilo k tem razčiščevanjem, se bo videlo, da sedanja zelo široka gospodarska soglasnost s programom stabilizacije dejansko ne bo tako enoglasna. Na površino bodo izšla dejanska protislovja v naši družbi, različni interesi in privilegiji, ter vse, kar izhaja iz takšnih situacij, kjer ni odločujoče, kako delaš in kakšne rezultate dosegaš, temveč to, kar si izsilil od države na osnovi psevdosocialnih in kvaziekonomskega kriterijev. Na ta idejna vprašanja opozarjam, ker iz sedanje težke ekonomske situacije ne moremo priti, če subjektivni faktorji ne bodo na sebo prevzeli razčiščevanja, če tako rečem, idejnega terena, da bi bili tako dovolj enotni za prevladovanje težav, za odpiranje prostora, za nek povsem drug način gospodarjenja, družbeni razvoj v celoti.«

Ob takšnih nalogah, ki bodo zahtevale veliko strpnosti v razčiščevanju, pa marsikomu še niti v zavest ni prišlo osnovno pravilo razrednih bojev: da ima tisti, ki vrednost ustvarja, tudi pravico kaj reči o tej vrednosti, niti to, da zveza komunistov ni sila nad delavskim razredom, ampak sestavni del delavskega razreda, idejna sila, ki se organizirano bori za uresničevanje preje omenjenega pravila. Med nami je že vse preveč prisotna mezna miselnost, misel na to, da dobim le plačo in kako jo bom potrošil, medtem ko tok stvari ocenjujem le skozi njeno višino, ne pa skozi dosedanje rezultate delavskih bojev. Marsikdo bi bil verjetno pripravljen prodati samoupravljanje za čimbolj kopasto skledo leče ali za oblastniški, privilegirani položaj.

Kam vodi brezskrbno ponašanje, prepočasno reagiranje na probleme, neresen odnos do samoupravljanja, kažeta, na primer, primer Gorenja in Kidričevega, kjer je bil izveden ukrep družbenega varstva. Ta primer — o ukrepih družbenega varstva se bodo pogovarjali tudi na dvodnevni oktobrski osmi seji CK ZKS — je treba vzeti kot resno opozorilo.

In kot resno svarilo je treba vzeti tole kratko informacijo z že omenjene seje predsedstva CK ZKS v zvezi z družbenim varstvom: »Prevladovati je začela miselnost, da so najučinkovitejše zdravilo za vsakršne težave v OZD. Ni res, da so ukrepi družbenega varstva poraz samoupravljanja, ampak so njegova zaščita, je bilo slišati v razpravi, so pa zagotovo poraz samoupravljalcev v vsaki konkretni organizaciji.« (Delo, 20. 9. 1983)

Naslednji dramatični (šahovski) opis stanja, ki sicer meri na zvezni izvršni svet, zadeva in opozarja tudi vsakega od nas:

»V časovni tisk — za katero je od njegovih zadnjih sestavov še najmanj kriv — mora ZIS potegniti na desetine potez že zato, da bi se izognil vsaki od možnih usodnih napak, ki bi nas privedle v mat-pozicijo. A »zastavica« preti, da bo padla. Vsaka poteza je usodnega pomena za celo igro.« (Borba, 17/18. 9. 1983)

Božidar Lakota

Pakiranje pločevine v hladni valjarni Bela (foto S. Kokalj)

VEČJA PRISOTNOST SZDL PRI REŠEVANJU PROBLEMOM IN RAZVOJU KS DOVJE-MOJSTRANA

Na volilno programski seji krajevne konference SZDL Dovje-Mojstrana so delegati ocenili delo te frontne organizacije v preteklem obdobju, spregovorili so o poteku priprav na volitve v SZDL, izvolili nove delegate in vodstvo krajevne konference ter sprejeli delovni program za naprej.

Predsednik KK SZDL Srečko Mežnar je v svojem poročilu najprej navele aktivnosti pri posameznih obsežnejših družbenih akcijah, med drugim referendum za drugi samoprprispevek v jeseniški občini, volitve v samoupravne interesne skupnosti in krajevno samoupravo. Medtem, ko so volitve potekale uspešno, pa to ni moč trditi za evidentiranje krajevno v posamezne organe, kar naj bi bila stalna naloga. Vedno je tudi premalo časa, je menil, da bi se s krajin-pogovorili, ko jim zaupamo opravljanje odgovornih nalog. Tudi vse aktivnosti v okviru priprav na volitve navadno niso uresničene v predvidenih rokih.

V tem obdobju smo pri KK SZDL odločno premalo pozornosti namenili problemom konferencam, s katerimi bi lažje in hitreje reševali probleme na posameznih področjih. Izvedli so problemsko konferenco o razvoju kmetijstva, ki je naletela na dober odmev, na žalost pa se sklepi le prepočasno uresničujejo. Spodbudno pa je seveda, da je vendarle čutili, da se je na področju kmetijstva le nekaj premaknilo. Med drugim je bila ustanovljena pašna skupnost v Radovni, kjer so krajin s prostovoljnim delom veliko pripomogli pri čiščenju in ograditvi svojega pašnika.

Delo društev je bilo v tem obdobju zadovoljivo, nekatera so delala izredno aktivno, kot KUD Jaka Rabič, planinsko društvo in gasilsko društvo Mojstrana, med manj delovnimi pa je bilo turistično društvo, ki se je premalo povezovalo s sorodnimi društvi pri organizaciji različnih prireditvev, kjer pogrešajo boljše ponudbo in enotnejši pristop na področju turizma.

Kljub nekaterim premikom v zadnjem obdobju informiranje v krajevni skupnosti še vedno ni povsem urejeno. Komisija za to področje, ki deluje pri KK SZDL, deluje različno aktivno, v zadnjem času je spet moč zaznati več prizadevanj, da bi bili krajin boljše informirani o vseh pomembnejših dogajanjih. Ker bi za izdajanje svojega glasila porabili preveč sredstev, so se odločili, da izdajajo te krajske informacije pred pomembnejšimi dogodki, sicer pa se poslužujejo informacij prek radia Triglav in Železarja, popolnejše pa bodo v prihodnje krajin informirali prek oglašnih desk, ki jih bodo na-

mestili v celotni krajevni skupnosti.

Delegati na volilno programski seji so se v razpravi odločno premalo dotaknili ocenjevanja poročila oziroma nalog, ki so bile v tem obdobju (ne)uresničene. Bilo je sicer slišati nekaj besed o delu nekaterih društev, manj pa so se dotaknili vsakdanjih problemov med krajin, ni bilo slišati besed o delu vaških odborov SZDL, o uresničevanju delegatskega sistema v krajevni skupnosti, skratka ni bilo moč dobiti odgovora na vprašanje, zakaj je bila SZDL kot frontna organizacija v preteklem mandatom obdobju premalo prisotna med krajin, v delu društev ter v razreševanju manjših, a zato nič manj pomembnih vprašanj.

Na seji so obravnavali tudi potek priprav na volitve v socialistični zvezi. V posameznih aktivnostih so ponovno kasnili, med drugim je bilo več neresnosti v samem predsedstvu krajevne konference SZDL, precej težav pa je bilo tudi pri izvedbi zborov krajanov, kjer so izvolili člane vaških odborov in delegate za krajevno konferenco SZDL, obravnavali pa so tudi komunalno problematiko.

Na volilno programski seji so zatem sprejeli sklep o sestavi in delegiranju delegatov v krajevno konferenco SZDL ter o sestavi in številu članov predsedstva. Krajevna konferenca bo imela 35 članov in jo bodo sestavljali delegati vaških odborov SZDL vseh štirih naselij, društev ter delovnih in drugih organizacij. Za novega predsednika krajevne konference SZDL Dovje-Mojstrana so izvolili Joža Vendramina, za sekretarja Janeza Kramarja, za tajnico pa Simono Sajovic.

Ob koncu so sprejeli tudi nov delovni program za naslednje leto. Med drugim bodo osrednjo pozornost namenili delu vaških odborov SZDL, skrbeli bodo za večjo aktivnost društev in organizacij, spremljali njihovo delo in nudili pomoč, skrbeli za boljše in popolnejše informiranje, spremljali bodo izvajanje in uresničevanje planov krajevne skupnosti, skrb bodo namenjali kadrovske vprašanjem, vključevali pa se bodo tudi v vse druge pomembne družbene akcije. Glavna skrb pa bo seveda ves čas morala veljati odločno večji prisotnosti frontne organizacije pri reševanju vseh pomembnih vprašanj ter razvoju krajevne skupnosti.

J. R.

POMOČ ZA NABAVO OZIMNICE

Društvo upokojencev Javornik-Koroška Bela je tudi letos podelilo svoj članom več kot 100.000 dinarjev pomoči za nabavo ozimnice ali drugih življenjskih potrebščin.

V letu 1982 se je na pobudo društva prijavilo 31 članov, ki so imeli manj kot 10.000 dinarjev pokojnine, s katero sta morala živeti dva člana družine in članov, ki so z eno pokojnino preživljali tri člane, njihova pokojnina skupaj z otroškim dodatkom pa ni presegala 15.000 dinarjev. Od 31 prijavljenih je dobilo pomoč za nabavo ozimnice 30 članov, eden od prijavljenih pa ni izpolnjeval zahtevanih pogojev. V tem letu je bila višina pomoči 2.000 dinarjev. Vsi so bili društvu zelo hvaležni za pomoč in jo koristno uporabili. Prav gotovo je bilo še več takih, ki so izpolnjevali zahtevane pogoje, pa se niso prijavili; to sklepamo po višini izplačanih pokojnin v jeseniški občini, vendar je prevladalo mnenje, da bomo dali pomoč samo tistim, ki so se na razpis v Železarni prijavili.

V letu 1983 se je članstvo na rednem mesečnem sestanku na predlog odbora, da nadaljuje z začetno akcijo socialnih pomoči (glede na stalni padec realne vrednosti pokojnin) odločilo, da se povečata vsoti prejete pokojnine; v prvem primeru na 12.000 v drugem pa na 16.000.

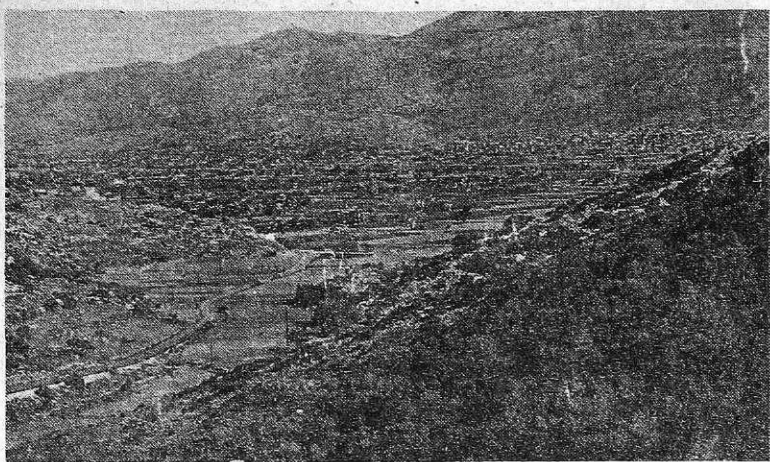
Na razpis v Železarni se je prijavilo 44 članov, od teh pa je bilo upravičenih do pomoči 43 članov. Od upravičenih do pomoči so manj kot 9.000 din prejeli štiri družine, manj kot 10.000 pet, manj kot 11.000 12, manj kot 12.000 13 in manj kot 12.500 dinarjev sedem družin. To so bile družine z dvema članoma, dve družini s tremi člani pa sta prejeli več kot 12.500 din. Prav gotovo se tudi letos izostale družine, ki bi bile tudi upravičene, vendar smo tudi letos imeli isti kriterij.

V letu 1982 je bilo izplačano 30 družinam skupno 60.000 dinarjev, letos pa 43 družinam že 100.750 dinarjev. Tudi letos so bili vsi tisti, ki so to pomoč prejeli, zelo zadovoljni in društvu hvaležni za izkazano pomoč, prav posebno tisti, katerih prejemki so pod 5.000 din na člana družine. Med 43 kandidati je bila najnižja pokojnina skupaj z varstvenim dodatkom 8.265,70 dinarjev, torej dobrih 4.000 dinarjev na člana.

Stane Torkar

DOPISUJTE
V ŽELEZARJA

OTOK KRETA JE DOMOVINA EVROPSKE KULTURE

Na goleni vrhu nad cesto se je odigrala ena najtežjih bitk med Grki in Turki. Grki so jih pregnali in ubili njihovega vojskovodjo. Še danes vsak Grk vrže kamen na mesto, kjer naj bi bil grob tega vojskovodje.

Vasi na planoti so kljub plodni zemlji zanemarjene. Moški posedajo pred krčmami z debelimi moleki v rokah in pijejo. V vsaki vasi kar mr-goli majhnih tovornjakov in motor-jev za prevoz pridelkov, zato je tukaj tudi dosti avtomobilskih delavnic.

GOSTOLJUBNI OTOČANI

Naš grški šofer Emanuel (dobra duša je moral biti, ker se je ves čas dobrohotno nasmihal) nam je skušal s počasno vožnjo pokazati čimveč njegove ožje domovine. Ustavil je avto v manjši vasi pred večjo hišo, ki je bila tudi krčma. Moškemu, ki je prihitel pred avtomobil, je nekaj naročil, ta pa je kmalu prišel ven z veliko steklenico domačega žganja tropinova in peharjem, polnim velikih orehovih jederc. Za pogostitev ni bilo treba plačati, ker nas je častil Emanuel.

Opazili smo, da so ljudje, zlasti preprosti kmetje iz vasi izredno pri- srčni in gostoljubni, kot le redko kje. Krčmar nam je prinesel tudi kot ka- men trdo rjavo pogačo, ki jo je lahko zagrizel le tisti, ki je imel dobre zobe.

Vseokoli so griči, bogato pokriti z oljčnimi nasadi. Iz vasi se cesta v ostrih ovinkih vzpenja med hribe in se nato vije med prepadnimi strmi- nami. Svet je izrazito kraški, le tu in tam kljubuje suši in vetrovom nizko bodičasto grmičevje in sivi šopi trave. Tu so pred leti zgradili novo, raz- meroma široko asfaltirano cesto, ki ima najbrž strateški pomen za pove- zavo z notranjostjo hribovitega oto- ka. Okrog se, kot na kakem drugem planetu, dvigajo čudni kopasti vrho- vi z nad tisoč metri nadmorske viši- ne. V divjini so postavili domačini več apnenic. Od tu se cesta spušča spet v dolino med pobočja vresja, ki daje izgled temno rdeče krajine. Sli- koviti predel mami slikarje in foto- grafe. Majhne, bele vasice so olepša- ne z vitkimi cipresami. Tu je samo- stan Vaskera s čudodelno ikono ma- done. Sliko so Turki večkrat ukradli, enkrat celo skupaj s stebrom, na ka- terega je bila priklenjena z verigo.

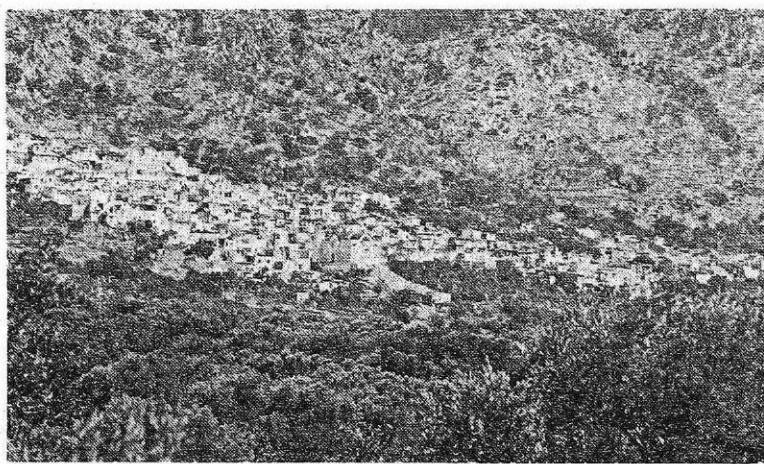
ZNAMENITE VOTLINE

Južno pogorje Diktios je znano po svojih votlinah. V eni od teh se je ro- dil bog vseh bogov Zevs. Njega so

hranile z medom čebele, ki so ga tu- di branile pred sovražniki, pripove- duje legenda. Zato je še danes veli- ko čebel v teh mitoloških krajih. Zevs se je po starem izročilu preselil na goro bogov Ido, na severni strani otoka. Na vrhu gore Diktos so še vedno ruševine nekoč velikega mi- na na veter. Pod njim izvira stude- nec, ki se nato v žuborečem potoku spaja s potokom v globoki soteski. Na pobočju so kmetje obdelali majh- ne terasaste njivice, ker pač nikjer ni nobene položnejše zemlje. Pelje- mo se prek 900 m visokega prelaza, od koder je lep razgled v nižino. Vse- naokrog so strme pečine divje ro- mantike. Tu je tudi osrednji otoški daljnovod in telefonski vod. Pozimi imajo težave zaradi snežnih plazov, ki rušijo kamenje in zemljo. Takrat so ti kraji več mesecev neprehodni. Na vrhu prelaza se še vidijo ostanki dvajsetih, iz kamna zidanih mlinov, zgrajenih v vrsti »na prepihu«, da so lahko ulovili vsako sapico. Lepa pa- norama za fotografe. Vetrovi z morja dajejo prijetno svežino v vročih po- letjih.

RAZVITO KMETIJSTVO

Planota je okrog in okrog obkrože- na s hribi. Tu je kar 25 vasi, v njih pa pridelajo 15.000 ton krompirja, 13.000 ton jabolk, ogromno zelja in druge povrtnine. Izredno veliko je nasadov murv in orehov. Pravi raj. Cela planota je preprežena z ozkimi kanali. V 14. stoletju so jih prvi zgra- dili že Benečani, ki so tudi zasadili murve zaradi vzreje sviloprejk. Zrak in klima sta izredno ugodna za rast- line, pa tudi za zdravje prebivalcev. Trdijo, da je prav zaradi takšnih podnebnih pogojev in ustrezne pre- hrane ljudstvo zdravo in da so ljudje

KONEC

to izredno inteligentni. Od tu izha- ja največ grških znanstvenikov, zdravnikov, profesorjev in politikov. Vasi pa sicer niso kdo ve kako vzor- no urejene. Veliko je avtomobilov, delavnic, pa tudi trgovine so dobro založene. Trgovine so odprte tudi ob nedeljah! Ljudje niso črnopolti, kot bi pričakovali na jugu, pač pa kosta- njevih in plavih las. Praviijo, da so pravi potomci antičnih Minojcev.

Zanimivo je bilo opazovati nedelj- sko popoldne v tej vaški idili. Pred- stavljajte si dostojanstvenega sivo- bradega popa v družbi svojih verni- kov pred krčmo. Počasi in z užitkom srka pijačo in opazuje moške, ki kartajo. Čeprav se od njih razlikuje po obleki in čudnem cilindričnem črnem pokrivalu, je enak med ena- kimi.

Zelo ozke ulice v vasi so zahtevale posebno »prometno operacijo« za prehod našega avtobusa, saj je traja- la dobrih deset minut, da smo se lahko izlekli do trga pred vaško cerkvijo. Na ulicah in ozkih pločni- kih so domačini urno umikali pred avtomobilom mize in stole, kljub temu se ni nihče razburjal. Nasprotno, lju- beznivo so nas bodrili in pozdravlja- li. Avtomobil se je dobesedno na centi- meter izlekkel iz objema zidov. Za- nimivo je, da so vse ulice obrnjene v smeri sever-jug. Tudi v tem delu otoka so vsi moški oblečeni v črne srajce in jahalne hlače in obuti v vi- soke škornje. Vasi po tej dolini vsa- ko nedeljo obiskuje potujoči trgovec z velikim avtokontejnerjem, založe- nim z različnimi življenjskimi potreb- ščinami. Trgovec z glasnim vpitjem sredi vasi hitro zvabi vaščane, ki ku- pujejo od njega vse, kar potrebujejo.

Na obrobju kotline, ki jo obkroža- jo visoke prepadne stene, na kraških tleh uspeva le hrast in kostanj in ka- mor sega pogled, so marljivi čebelar- ji razvrstili na stotine svojih panjev.

Čeprav je bil naš obisk na Kreti kratek, smo bili lahko zadovoljni s tistim, kar smo videli in doživeli. Če zanemarim neprijetnosti z belopolti- mi nočnimi martinčki v sobi, nekaj nenadejanega dežja in malo manj čistoče, kot smo jo pričakovali, je bi- lo vse nad pričakovanji. Mislim, da bi se prav hitro lahko še enkrat odlo- čil za Kreto. Zdaj bi jo prav gotovo gledal z drugačnimi očmi kot prej.

Se danes, po petih letih, ko preli- stavam beleške, prospekte in pregle- dujem fotografije, se mi ta najbolj južni evropski otok z vsemi njegovi- mi značilnostmi enako živo poraja v mislih, kot sem ga doživel takrat. In ko zaključujem potopis, ki sem ga začel že pred leti, se zavedam, da se je v tem obdobju že marsikaj spre- menilo. Kreta je postala že pomemb- no turistično pristanišče evropskih in drugih obiskovalcev. Predvsem ti- stih, ki jim ni zgolj do toplega pod- nebja in morja, temveč in predvsem za prizorišče tistega dela sveta, od koder je že pred tisočletji začela ža- ret svetloba naše civilizacije in kul- ture.

Raje bi zavila pogovor v druge svetlejšje smeri: v njuno skupno smer! Tja, kjer je glasba, kjer je poezija! Joj, predvčerajšnjim je pod roko dobila Kettejeve pesmi, staro izdajo, ki jo je uredil Anton Askerc. Prepisala bo nekaj pesmi iz knjižice in jih bo njemu prinesla. To je sploh imenitna zamisel! Da, pesmi mu bo prepisovala, lepe slovenske poezije!

— Večkrat premišlujem, zakaj so vojne na svetu. Zgodovina, ki jo v šoli slišimo, ni drugača kot naštevane golega prelivanja krvi. Vedno najdejo vladajoči vzroke in masa malih ljudi mora ubogati, pa gredo v klavnice.

— Tudi ljudje posamezniki so različni. Le redki so poštenjaki, ki so pripravljeni ustvariti velike reči za vse ljudi. Tudi zlobnih ljudi ni veliko, samo prej znajo pridobiti nevedne množice zase kot dobrotniki, kajti zlobneži se poslužujejo vseh sredstev, pa če so še tako podla.

— Ko bi bila glavčina ljudi, to je preprosta masa, toliko brihtna, da bi dejala, naj se oblastniki sami vojskujejo, pa bi bila vojna začeta in končana pri dvoboju.

— Tedaj bi Hitlerju že davno trda predla. Imel bi pred sabo Stali- na, Churchilla, Roosevelta...

— In vsakega partizana posebej!

Potem sta molčala. Dolgo. Korakala sta vstric in uživala skupno hojo. V človeku se dogaja nekaj edinstvenega, če hodi poleg človeka, ki ga ima rad in ki ima njega rad. Korakanje v dvoje je utišanje more- bitnih pragonov človeškega bitja. Morda je v bližini plesa, ki sega v svoje ritualne započetke pradedov...

— Pomisli, nekoč bo resnica tole: Hodila bova tako vstric drug ob drugem. Govorila bova lahko glasno po naše, po tvoje, po moje, po slo- vensko. Nikomur ne bo to v napotje. Nihče se ne bo obregnil ob tem. Nihče naju ne bo ogrožal zaradi tega, ker se pogovarjava v materinšči- ni in ker hodiva svojo pot, kamor je nama ljubo! Ali ne bo to čudovito? Tako lepo, da se v trenutku zdi neverjetno! Ni tako? Se tebi tudi tako zdi? Pomisli, dragi moj, vse to je še pred nama, vse to je še bodočnost! Bodočnost!

— Kar nadaljuj, ko tako lepo znaš!

Zaupljivi naglas se mu je zdel, kot bi se s prežejanimi usti zalival z medicno, z medicno od svežih cvetnih sanj...

— Si že na to pomislil, da je zadnja vojna pomlad? Da bo konec strahu in trpljenja!

VALENTIN POLANŠEK

95

ROMAN

KRIŽ S KRIŽI

— Da bo mir, da bodo ljudje brez strahu živeli in vsega bo dovolj? Dijak se je ob dekletovi prisotnosti raznežil. Svetlejšje je bilo v njegovi duši. To se je dogajalo vsakič, ko je prihajal z dekletovih sre- čanj. Drugače je mnogo premišljeval o smrti.

Le da je bila sedanja smrt drugačna kot poprej iz deških let. Ni bi- la koščena žena, pred katero baje trepetal bogatin prav tako kot berač. Ni bila tista grozna smrt iz svetega pisma, iz župnikovih pridig in babi- čnih pripovedovanj. O ne, sedanja smrt je bila velika in blaga: Brez- obličnost je prešla v blag pradedov obraz... in sedaj še v dvojna mla- da obraza nepozabnega Joža in Zorke.

Dobivala sta se v kinu. Sprva sta se vedla kot da ju slučaj prinese na sedežih skupaj. Dokler je bila medla svetloba v mrki dvorani, sta uživala sladkosti molčanja drug poleg drugega. Ko so zavrteli film, sta se predajala fantastičnemu svetu na celuloidu. Ob intimnih ljubavnih scenah pa je potipala Charlottina desnica in poiskala dijakovo. Tako sta združena uživala čudovite neskončnosti.

Sploh je v tistih dneh bil ravno kinofilm nekaj pomembnega in itak togem in vznemirljivem vsakdanu: Gledalec je vsak po svoje doži- vljal vsaj za kaki dve uri nekaj sproščujočega, včasih tudi zabavnega, vsekakor pa nekaj, da je pozabljal svojo eksistenčno tegobo, strah, po- manjkanje osnovnih potrebščin za zadovoljno življenje, kot so hrana, obleka, urejeno družinsko življenje, kak priboljšek in morda celo malo luksusa. Pretežno so kazali filme še iz mirnega časa izpred vojne ali pa take z dunajskim žanrom, ki je bolj nastrojen na tematiko: Weib, Wein und Gensang!

Kinopredstave so bile tudi v Kranju edina masovna zabava. Gle- dališče je le tu pa tam obiskal celovski Grenzlandtheater. Drugače so bila v njem politična propagandna zborovanja, da se dobijo določeni ljudje različnih zvrsti nemške oblasti in tistih simpatizantov ter kvi- slingov. Zato so bile kinopredstave pogostne, ne samo ob koncu tedna, ampak tudi med tednom. Ob nedeljah in sobotah pa sta bili itak v glav- nem kinu poleg sedeža krajslajtung po dve predstavi, ena ob četrč čez šestnajsto, druga četrč čez devetnajsto uro.

Dijaki so imeli kino torej pred nosom, zato ni čuda, da so množi- čno zahajali filme gledat in pozneje pripovedovali in razlagali svoja mnenja, ki so včasih kar mrgolela mladostniških fantazmov.

Poleg mestnega kina pa je bil še manjši kino onstran kolodvorne globeli v Stražišču, seveda se je sedaj imenoval Krainburg-Wart.

Tja pa so predvsem zahajali taki dijaki, ki so upali marsikaj tve- gati. Tam so se dobivali skrivni ljubezenski pari. Tam so se dobivali tudi prepogumni partizanski simpatizerji in terenci in kdove kaj še vse. Vrteli pa so filme bolj plehke vsebine. In aparatúra se je rada po- kvarila. Pa tok je pogosto pošel. Večkrat je trajalo pol ure več, preden so privrteli do kraja celuloidno zgodbo.

Razburljiva kino-doživljaja so vzbudujala dijaka, da je vse bolj napredoval v učenju; celo demonska matematika je začela dobivati to- plejšje in bolj dostopne dimenzije.

Mlademu človeku se ni moglo niti na kraj pameti zablisliti, da ta- ke avanturice z dekletom ne bodo dolgo tajne v domu in na grozečem dirčejevem stolu.

(se nadaljuje)

EDO TORKAR

1

OD BJELAŠNICE DO PROKLETIJ

zapis s planinske poti

Tole pisanje začnjam 7. julija 1982 zvečer pri medli svet- lobi 25-wattne žarnice v planinskem domu na Šavnicih pod Bjelašnico, kjer sem ta večer edini gost.

Za menoj sta dve neprespani noči — eno sem prebedel v čakalnici ljubljanskega kolodvora, drugo pa na vlaku za Sara- jevo. Moram pohiteti s pisanjem, še preden se mi obesi svinec na oči.

»Ze ves dan razmišljam o neskončnosti,« mi je na večer odhoda zaupal prijatelj Božidar iz Mojstrane. »Hodim kot v sa- njah, še ženske nobene ne opazim. — Ali si ti že sploh pomislil, kaj je to — neskončnost?«

Moral sem priznati, da ne.

Z današnjo številko žal moramo zaključiti z obja- vljanjem novele Miha Klinarja HAJKA, ker v njegovi zapuščini nismo dobili drugega dela rokopisov, ki jih je mnogo prezgodaj in nenadoma preminul avtor imel v korekturi.

Bralcem se iskreno opravičujemo.

»Ali se sploh zavedaš, kakšna ničla si ti, smrtnik, v primer- javi z neskončnostjo in kako ničevi je vse, kar počneš? Pravši, da greš v Bosno planinarit? Zakaj ne ostaneš kar lepo na Jesen- icah? Poglej mene: ta čas, ko boš ti švical v Bosni, bom jaz po- sedal po jeseniških in mojstranskih gostilnah. Toliko znoja, ko boš ti prellil, toliko piva bom jaz popil — pa kaj potlej? Ali mar vidiš kakšno bistveno razliko med enim in drugim? Jaz jo ne. In tudi če je kakšna razlika, se izniči v tej neskončni praznini okoli nas... Zakaj pa pravzaprav greš v Bosno?«

»Dolgčas preganjat.«

»Dolgčasu ne uideš. Kratkčasijo se samo bedaki. Zakaj pa misliš, da imajo Mundial in Španiji? Zato, da ljudje gledajo zgozobrčarje po televiziji in se jim ni treba ukvarjati z večnost- jo in neskončnostjo. — Bedaki!«

»Srečni bedaki!«

Takrat pa je na peron že pripeljal moj vlak za Bosno. Ven- darle! Prepričan sem, da je prijatelju Božidaru prav toliko mar neskončnosti kot meni, ampak pomembno je, da se nekaj dogaja in da se o nečem pogovarjamo. Če ne na Jesenicah, pa v Bosni. Čez sto let nas ne bo več, pa kaj potem? Temu kamenju je prav vseeno, ali hodi kdo po njem ali ne — pa kaj potem? Fi- lozof Sartrova kova bi občutil ob tem tesnobo in gnus, a Sar- tra smo brali pri dvajsetih, zdaj pri tridesetih si z njim nima- mo več kaj pomagati. Iti ali ne iti v Bosno je kaj lahko tudi filo- zofsko vprašanje — ker pa mi nismo filozofi, se ne bomo spra- ševali ali bi šli ali ne, pač pa bomo kratko in malo šli — pa mi- ra Bosna... Ko so nekoga znanega alpinista vprašali, čemu hodi v hribe, je rekel: »Zato, ker so.« — Kam pa bi hodili, če ne bi bilo hribov?

Starejši ko sem, manj sem zanimiv sam sebi in bolj so mi zanimivi drugi ljudje. Prebedeti noč na ljubljanskem kolodvo- ru pomeni za strastnega opazovalca ljudi in njihovih navad že pravo malo avanturo. Nekdo, ki vse presoja z večnostnega vidi- ka, bi mogče rekel: »Poglej, kako gomazijo — slejkoprej bojo gomazeli samo še črvi po njihovem gnijočem mesu,« zehal bi od dolgčasa in dremal; — jaz pa sem se vso noč klatil od bifeja do peronov, od peronov do čakalnice, od čakalnice do avle, že- ljan vse videti, vse slišati, vse občutiti, kar se to noč dogaja na ljubljanskem kolodvoru. Kakšno pisano prerivanje! Punkerji, hipiji, branjevke, popotni študentje, kurbe za malo pivo, pi- jančki, gastarbajterji, cigani, švercarji, policaji, železničarji, vojaki... In rekruti! Že na Jesenicah so bili na moč živahni, v Ljubljani so razbijali steklenice in kričali, v Zidanem mostu so jih prijatelji in dekleta pospremili s pesmijo in harmoniko, prav tako v Krškem in Brežicah. Pri dvajsetih so mi bili taki prizori odvrtni in čredniški, zdaj, na pragu tridesetih, se mi zdijo že kar poetični.

BJELAŠNICA

V Sarajevu sem z brzca prestopil na lokalca za Pazarič, kraj, ki sem si ga izbral za izhodišče mojega pohoda čez bosan- ske planine. Planinski dom na Šavnicih (960 m) je bil sicer odprt, a od vseh jedil in pijač so mi lahko postregli samo z mila- čnim pivom. Kaj sem hotel — jutraj sem pustil nahrbtnik v kočini in se peš odpravil v eno uro oddaljeni Pazarič nakupovat. Nabavil sem si za tri dni hrane, aluminijast lonec in zimsko spodnjo majo.

(se nadaljuje)

tijstva v letu 1984. Sprejeli so tudi oceno dela sveta za kmetijstvo za tekoče mandatno obdobje.

Predsednik izvršnega sveta OS Radovljica Janez Smole je, 27. oktobra, sklical sestanek z individualnimi poslovnimi organi vseh OZD s področja družbenih dejavnosti. Obravnavali so predloge k operativnemu načrtu za izvajanje dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v občini Radovljica, in se dogovorili o preoblikovanju in prenosu sredstev iz stanovanjske v komunalno skupnost za hitrejšo urejanje komunalne oskrbe, predvsem vode in stavbnih zemljišč.

Program in rokovnik ustanovitve skupnih služb SIS družbenih dejavnosti v občini Radovljica, ki ga je pripravila delovna skupina pri OK ZK Radovljica, so sprejeli strokovni delavci vseh SIS družbenih dejavnosti, razen zdravstvene skupnosti. Po planu je predviden prvi referendum delavcev strokovnih služb 17. novembra, na katerem se bodo odločali o statusu delovne skupnosti in o samoupravnem sporazumu o združevanju dela in delavcev v delovno skupnost. Vse ustanoviteljske akte naj bi sprejeli in kadrovske zadeve po programu sklenili do konca leta 1983.

Iz poročila komiteja za družbene dejavnosti in občo upravo pri Skupščini občine Radovljica je razvidno, da so vsi prihodki občinskega proračuna v letu 1983 za obdobje januar-september znašali 159.906.953 din, kar je 73,1 % letnega plana prihodkov v tekočem letu. V istem obdobju je bilo razporejeno na porabnike proračunskih sredstev in druge proračunske odhodke skupaj 138.108.390 din, ali 63,1 % načrtovanih odhodkov za leto 1983.

Po rednem programu usposabljanja rezervnih vojaških starešin je OK ZRVS Radovljica v sodelovanju s sekretariatom za ljudsko obrambo OS Radovljica in krajevnimi organizacijami ZRVS v nedeljo, 23. oktobra organizirala orientacijsko taktični pohod za vse rezervne starešine v občini. Na pohodu so opravili vsi udeleženci topografske in taktične naloge ter streljanje s puško, pištolo ali brzostrelko. Pohod je bil dobro organiziran na šestih krajih v občini.

Delegacija Beloruske sovjetske socialistične republike, ki jo je vodil namestnik predsednika ministrskega sveta Beloruske SSR Leonid Semjenovič Firisanov, je med bivanjem v Sloveniji, 19. oktobra, obiskala radovljiško občino. V spremstvu predsednika občinske skupščine Borisa Šetine in predsednika ZKB NOV Slavka Staroverskega, so gostje obiskali in si razgledali muzej talcev in grobišče v Begunjah. Potem pa so obiskali še Bled.

Poprečni čisti osebni dohodek na zaposlenega delavca v združenem delu radovljiške občine je v prvih sedmih mesecih leta 1983 znašal 15.845 din, kar je 19 % več, kot je znašal lansko leto v tem času. V SRS znaša to poprečje 16.737, ali 20 % več kot lani.

Ena največjih zahodnonemških turističnih organizacij, ki organizira letovanje v kampih »Pramo-camp«, je v letošnji turistični sezoni ocenjevala 126 največjih jugoslovanskih turističnih šotorišč od Rateč do Gevgelije in ob jadranski obali. Večidel ocene niso na visoki ravni. Častna izjema je le Šobec, ki si je poleg Koversade v Istri edini zaslužil štiri zvezdice, kar je najvišja možna ocena in priporočilo za obisk.

V tretjem mandatnem obdobju delegatskih skupščin so vsi trije zbori Skupščine občine Radovljica imeli do konca prvega polletja 1983 že 17 sej. V zboru združenega dela je bila udeležba delegatov v poprečju 80 %, ali 36 delegatov na eno sejo. V zboru krajevnih skupnosti je bila udeležba 85 % ali v povprečju 17 delegatov na sejo. Zaradi stalnega mandata delegatov v družbeno političnem zboru je udeležba v poprečju najmanjša prav v tem zboru, in se giblje od 70 do 75 %.

Na pobudo turistične potovalne agencije Atlas iz Dubrovnika so pred kratkim sklenili z Elanom Begunje dogovor o predstavitvi izdelkov Elana v njihovi galeriji »Sebastijan« v Beogradu. Elan je prva industrijska delovna organizacija, ki razstavlja v tej galeriji. Obiskovalcem so pokazali programe na videokasetah, maketo jadranskega letala, letošnjo olimpijsko kolekcijo smuči, aerobik drese, plastične plošče za dviganje uteži ter telovadno orodje in naprave za družinsko rekreacijo.

Skupščina pobratene občine Brus je na osnovi podatkov strokovnih komisij, ki so pregledale od večkratnega septembrskega potresa poškodovana območja, sklenila, da bo potrebno še pred zimo najmanj štiridesetim družinam zagotoviti potrebna stanovanja. Strokovnjaki so pregledali nad pet tisoč poškodovanih hiš. Zaradi poškodb jih bodo morali najmanj petino porušiti.

Ob sklepu meseca požarne varnosti v radovljiški občini je občinska gasilska zveza v sodelovanju z domačim gasilskim društvom in DPD Svoboda Rudi Jedretič v Ribnem v tamkajšnjem zadrženem domu v soboto, 22. oktobra, priredila osrednjo proslavo s kulturnim programom. Zaslužnim udeležencem tekmovanj in razpisanih nalog so podelili nagrade. Domači gasilci so dobili ob tej priložnosti nov orodni avtomobil.

Kulturna skupnost Radovljica je razposlala vsem OZD in organizacijam s področja kulture, DPO in izobraževalni skupnosti razpis za predloge letošnjih nagajencev — Linhartove plakete, ki jih podeljujejo v decembru. Prijave bodo predlagatelji lahko poslali na kulturno skupnost do 15. novembra 1983.

Orgelski koncert priznane glasbenice Jaroslave Podmešilove v Cankarjevem domu v Ljubljani je v soboto, 29. oktobra zvečer, obiskalo 550 delavcev iz radovljiške občine. Obisk koncerta sodi v program kulturne akcije za delovne kolektive.

Zavod triglavski narodni park Bled je s finančnim deležem Kulturne skupnosti Radovljica izdal in založil v letu 1983 po letošnjem sprejetem programu 50.000 izvodov prospekta in 10.000 izvodov brošure o triglavskem narodnem parku. Prospekt obsega najnovejše podatke in posnetke naravnih lepote parka, brošura po 20 strani barvnih posnetkov najzanimivejših naravnih in kulturnih posebnosti in zgoščen opis s podatki o parku v slovenščini, nemščini, angleščini in italijanščini. Brošure so namenjene potovalnim agencijam, hotelom, šolam in drugim organizacijam, prospekt pa za množično informacijo turistov in izletnikov.

PROSLAVA V OŠ PREŽIHOV VORANC OB DNEVU VARČEVANJA — 31. OKTOBRU

Z gesli »Živi zdravo, da boš živel bolje« in »Tudi pionir prispeva h gospodarski stabilizaciji« smo pozdravili vse varčevalce naše šole. V programu, ki smo ga pripravili, smo poudarili pomen delovanja pionirske hranilnice v osnovni šoli. Pohvalili smo pionirje v nižjih razredih, ki pridno varčujejo, povabili pa smo k sodelovanju tudi vse tiste razredne skupnosti, ki še niso vključene v pionirsko hranilnico.

Za privarčevani denar dobimo obresti, o teh, ki nam jih Ljubljanska banka izplača ob koncu koledarskega leta, odločajo pionirji sami. Na zboru varčevalcev se odločijo, kam in za kaj bodo porabili denar. Čim bolj bomo varčevali, tem več sredstev bomo imeli za skupne potrebe (za učbenike, ekskurzije, solidarnostne akcije).

Tudi na zgodovinsko preteklost, ko se je denar uveljavil kot plačilno sredstvo, varčevalci nismo pozabili. Dejstvo je, da se z delom ustvarja vrednost in da se z varčevanjem ustvarjena vrednost čuva in pomnoži. To pomeni, da je bogastvo vsega naroda in vsega človeštva posledno ustvarilo varčevanje. Prav v naši socialistični družbi ureditvi je treba posvečati veliko pozornost vzgoji

varčevalne zavesti posameznika. Kdor se namreč ne nauči varčevati s svojim premoženjem in dohodki, ta tudi ne bo imel pravičnega odnosa do družbene lastnine.

»Delo in varčevanje sta najmočnejša dejavnika na poti k blaginji, napredku in dostojanstvu vsakega posameznika.« (Odlok mednarodnega inštituta za varčevanje ob njegovi ustanovitvi 1924.)

Pionirjem smo posredovali podatke o poslovanju naših hranilnic in bank v času, ko so zasedle Slovenijo okupacijske sile fašistične Nemčije, Italije in Madžarske. Toda z ljudskim odporom ob pomoči Osvobodilne fronte so tudi v najhujšem vojnem metežu nastajali temeljni pomeni denarnih zavodov.

Po osvoboditvi, ko je bila ustanovljena Narodna banka, se je začelo tudi varčevanje na šolah. Tako so pionirjem dane možnosti za neposredno delo v pionirski hranilnici, mladim varčevalcem pa je omogočen obisk v hranilnici štiri dni v tednu in tako privarčevati marsikateri dinar.

Nika Stražišar, ki dela v pionirski hranilnici že četrto leto, takole naroča našim varčevalcem:

»Ali ste se že kdaj vprašali, kaj je pravzaprav to — denar? To so tisti lističi in tiste okrogle kovinske ploščice, katere so vaši starši prejeli šele potem, ko so ves mesec trdo delali. In kaj storite vi, če vam stara mama, teta ali stric podari kak dinar, ali če ga sami prisluzite z zbiranjem starega papirja? Ali ga nesete takoj v slaščičarno ali morda v trafiko in kupite Tarzanove sličice? Ali pa je med vami tudi kdo, ki želi, da bi se mu nabrala večja vsota denarja in bi si zanjo lahko kupil kaj vrednejšega? Če ste se odločili za zadnje, pridite v pionirsko hranilnico, ki deluje na naši šoli. Odprta je vsak dan, razen srede, od 12. ure do 13.30.

Posebej vabimo tiste drugošolce, ki se v hranilnici niso oglasili, čeprav so v prvem razredu ob dnevu varčevanja prejeli hranilno knjižico z vpisom 1 din. Pionirska hranilnica vam jih je podarila z namenom, da jih koristno uporabite. Zelo prikladno je tudi skupinsko varčevanje, saj se tako izognemo nevarnosti, da bi se večje vsote denarja izgubile. Zato priporočamo razrednim skupnostim, mladinski organizaciji in krožkom, ki delujejo na naši šoli, da zbrani denar zaupajo nam. Na koncu leta ga koristno uporabite za izlete in ekskurzije. Delavci v pionirski hranilnici zbrani denar varno shranijo v Ljubljansko banko.

Pionirji, pridite! Vaš denar bo na varnem, vi pa boste dobili lepe in koristne nagrade Ljubljanske banke!

Delavci v pionirski hranilnici v osnovni šoli Prežihov Voranc Jesenice

DOPISUJTE

V ZELEZARJA

ZBIRALI SMO ODPADNI PAPIR

Tovariš je ravno stopil v razred, ko smo po zvočniku zaslišali ravnotelevizni glas: »V ponedeljek, 17. oktobra, bo akcija zbiranja odpadnega papirja. Da bomo akcijo uspešno izvedli in zbrali čim več papirja, ta dan pouka ne bo.«

»Hura!« je oživelo po šoli, učitelji pa so nas mirili.

Vendar nam ponedeljek ni bil naklonjen, lilo je kot iz škafe. Toda vseeno smo vztrajno zbirali papir. Takrat so se pokazale naše moči. Z vseh strani so prihajali vozički z gorami starega papirja, voznikov skoraj ni bilo videti. Ker pa vozičkov ni bilo dovolj za vse, so se nekateri znašli drugače. Papir so vozili kar s samokolnicami. Dež je še vedno neusmiljeno lil, vse se je zarotilo proti nam, pa toliko smo si obetali od tega delovnega dne. Mokra oblčila so se nam lepila na kožo. Kljub vremenu se je vsak trudil, da bi zbral čim več papirja, kajti le tako bomo ohranili naše lepe gozdove in hkrati opravili družbeno koristno delo. Vsak je poskušal zbrati čim več papirja za svojo razredno skupnost, da bi tako pripomogel k osvojitvi prehodne zastavice. Med njimi so bile tudi izjeme. V veliko pomoč so nam bili naši starši z avtomobili in hvaležni smo jim bili, da so resno podprli naša prizadevanja.

Akcijo je organizirala osnovna šola F. S. Finžgar Lesce v sodelovanju s člani rdečega križa v krajevni skupnosti Lesce. Polovico denarja, ki ga bomo prejeli za odpadni papir, bo dobil rdeči križ, drugo polovico pa bodo po delu razdelili razrednim skupnostim, ki bodo z denarjem razpolagale po lastni presoji. Največ jih bo namenilo denar za zaključno ekskurzijo. Denar od druge papirne akcije spomladi pa namenimo za obojatega šolske knjižnice.

V tej akciji je bil najbolj delaven 7. a razred, ki je nabral kar 1.388 kg papirja. Na ta uspeh so bili zelo ponosni. Sledila sta mu še 3. in 6. a razred. Skupaj smo zbrali 13.092 kg te pomembne odpadne surovine. To je bila najuspešnejša akcija v zadnjih letih. Prepričani smo, da bi zbrali še več papirja, če ne bi deževalo, saj je akcija trajala od 8. ure zjutraj do 18. ure zvečer. Ob tem se zahvaljuje

mo vsem, ki so nam pri delu pomagali.

Tako množične akcije so koristne in potrebne. Veseli smo, da v njih sodelujemo tudi najmlajši in pomagamo našemu gospodarstvu, hkrati pa skrbimo za naše okolje.

Marijeta Rakar in Irena Grošelj
7. b — novinarski krožek
OŠ F. S. Finžgar Lesce

KRAJEVNI PRAZNIK V PODNARTU

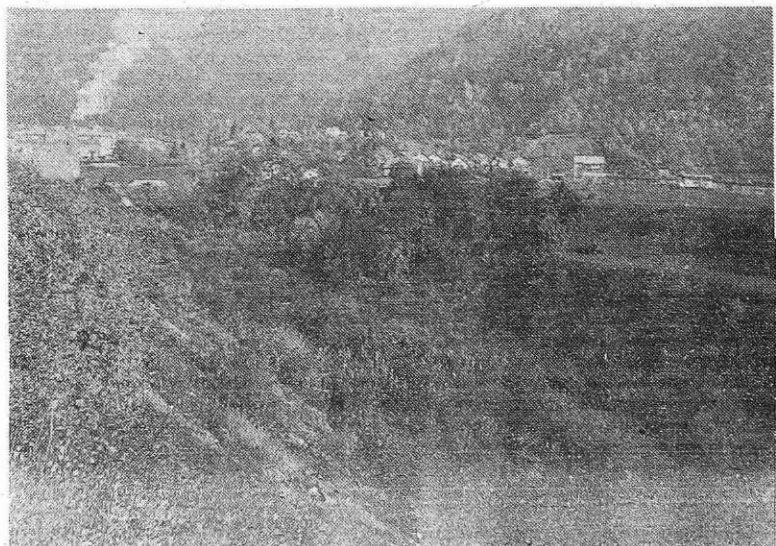
V Podnartu vsako leto praznujejo krajevni praznik v spomin na prve volitve v krajevne vaske odbore, ki so jih na območju krajevnih skupnosti Podnart izvedli v novembru 1944. leta.

Tudi letos bodo praznovanje krajevnega praznika in 29. novembra združili ter s kulturno prireditvijo svečano zaključili. V počastitev krajevnega praznika bo novembra v Podnartu tudi več športnih prireditev: nogometni turnir, namiznoteniški turnir in strelsko tekmovanje.

V soboto, 26. novembra, zvečer pa bo v domu kulture v Podnartu svečanost, na kateri bodo sodelovali domači pevski zbor, pionirji pionirskega odreda Alojza Rakovca, recitatorska skupina osnovne organizacije ZSMS, slavnostni govornik pa bo predsednik občinske konference SZDL Radovljica Miro Birk.

Med prireditvijo bo sprejem cicibanov v pionirsko organizacijo. Po kulturni prireditvi bo tovariško srečanje s plešom.

Ciril Rozman

Struga potoka Javornik (foto S. Kokalj)

SPOMINSKE SVEČANOSTI OB DNEVU MRTVIH NA JESENICAH

V organizaciji krajevnih odborov zveze borcev NOV STANETA BOKALA, CIRILA TAVČARJA in MIRKA ROGLJA-PETKA je bila ob dnevu mrtvih v petek, 28. oktobra, ob 16. uri v spominskem parku na Plavžu na grobovih padlih borcev NOV in ob spomeniku padlih v prvi svetovni vojni žalna komemoracija.

Tudi letos so Jeseničani počastili spomin na padle borce NOV, talce in tiste, ki so jih pomorili v zloglasnih koncentracijskih taboriščih in vse tiste, ki so darovali svoja življenja za lepšo bodočnost naše socialistične, samoupravne, neuvrščene avnojske Jugoslavije. Osrednje spominske svečanosti, ki je bila na grobišču padlih borcev NOV in pri spominskem obeležju iz prve svetovne vojne, so se udeležili številni občani in predstavniki družbenopolitičnih organizacij Jesenic, ki so na grobišče in spominsko obeležje položili vence. Med udeleženci je bilo veliko mladih Jeseničanov.

Grobovi padlih borcev so bili okrašeni s cvetjem in številnimi svečami, državnimi in partijskimi zastavami, na častni straži pa so bili praporčaki s prapori. Po uvodni žalostinki, ki jo je izvedel pihalni orkester Jeseniških železarjev pod vodstvom dirigenta Ivana Kinifca, je imela spominski govor dijakinja Centra srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice Andrejka ILENIČ, ki se je ob 40-letnici zgodovinskega zasedanja AVNOJA zahvalila padlim borcem za svobodo, za katero so žrtvovali svoja življenja, ne da bi jo tudi sami pričakali. V komemorativnem programu so se sodelovali: mešani mladinski pevski zbor in recitatorska skupina učencev osnovne šole Tone Čufar in moški pevski zbor Društva upokojencev Jesenice. Mladinski pevski zbor je pod vodstvom zborovodkinje Mire Mesarič izvedel dve pesmi Radovana Gobca: Padel je, padel in V gori zeleni, moški pevski zbor DU Jesenice pa pod vodstvom iste zborovodkinje F. Venturija: Bazovica in J. Schena: Vzbujanje duhov. Mladi recitatorji so v priredbi in pod vodstvom Igorja Škrlija izvedli spominski recital, sestavljen iz zbirke SVITANJA (Prvi november, Vsi spomeniki, Ob dnevu mrtvih — proza in pesem) in pesmi: Pesek groze D. Jovanovića, Pesem vojaka D. Metra pod zemljo Slavka Janevca in Slava Grigorija Viteza.

Žalostinke orkestra in pevcev ter recital so prisotne v mislih popeljali v čas, ko so bili njihovi svojci, tovariši, prijatelji in soborci še med njimi. Z globokim spoštovanjem so se navzoči spomnili tudi vseh žrtv fašističnega nasilja, najhujšega terorja, grozne morije, ubijanja, preganjanja, požiganja, taborišč, lakote... Ob častnih salvah, ki jih je izstrelil vod JLA in ob zvokih žalostinke KOT ŽRTVE STE PADLI, ki jo je izvedel pihalni orkester, so se prisotni poglabili v globoka čustva in s sklonjenimi glavami počastili spomin na 41 borcev, ki za vedno počivajo v središču železarskih Jesenic. To so: Viktor ARZENŠEK, Drago AŽMAN, Loro AŽMAN, Marija BELEC, Franc

BENEDIČIČ, Iztok BIZJAK, Stane BOKAL, Anton ČUFAR, Jože ČUFAR, Jože ČELESNIK, Mirko FAGANEL, Jože FINŽGAR, Maks GIRADON, Janko JAMER, Matevž JERLER, Alojz KALAN, Rupert KIRSCHNER, Jakob KLINAR, Anton KOKALJ, Alojz KOLENC, Ferdo KOREN, Franc KRAVS, Franc LAH, Maks MAVSAR, Francišek MEŽEK, Janez MIŠIČ, Slavko OMAN, Karol PREŽELJ, Marija PETEK, Petko ROGELJ, Ivan ROPRET, Miro RUPAR, Ivan SEKARDI, Janez SITAR, Josip ŠAVLI, Alojz ŠEST, Pavel ŠTRAVS, Anton THALER, Anton TOMC, Jože TRČEK in Albin ŽEMVA.

Spominska svečanost se je nadaljevala ob spominskem obeležju padlim vojakom v prvi svetovni vojni. Z žalostinkami pihalnega orkestra in pesmijo moškega zbora DOBERDOB, SLOVENSkih FANTOV GROB, ki nas spominja na zgodovinske čase 1914—1918, je bila v spominskem parku v podnožju mogočne Mežakle sklenjena svečanost v spomin na mrtve.

Spominske svečanosti so bile tudi v drugih krajevnih skupnostih občine Jesenice. V Planici pod Golico in na Dovjem je na komemoracijah sodeloval tudi moški pevski zbor DU

Jesenice pod vodstvom Franca Jesenice, na grobišču padlih borcev in borcev v parku talcev v krajevni skupnosti Javornik-Koroška Bela in na pokopališču na Blejski Dobravi 1. novembra pa pihalni orkester Jeseniških železarjev. Franjo Ropret

Plasča na kostnici v spominskem parku na Plavžu žrtvam karavanškega predora

NAGRADNI IZLET V KOLIČEVO

Učenci osnovne šole Tone Čufar Jesenice smo v zadnji spomladanski papirni akciji zbrali največ papirja med osnovnimi šolami v Sloveniji. Za to smo bili nagrajeni z izletom v Količevo, katerega se je udeležilo 50 učencev od 2. do 8. razreda, ki smo oddali največ odpadnega papirja.

V torek smo se ob sedmih zbrali pred šolo. Komaj sta nas tovarišici Bizjakova in Osenkova prešle, že je pripeljal avtobus. Vožnja do Količeva nam je med klepetom in pesmijo v prijetnem razpoloženju hitro minila. Polni pričakovanja smo bili, ko je avtobus ustavil pred papirnico. Razdelili smo se v dve skupini. Vsaka je dobila svojega vodiča in prav vsi smo bili radovedni, kaj bomo videli. Saj vendar nimaš vsak dan priložnosti, da bi si ogledal, kako delajo papir!

Vodič nam je pripovedoval o zgodovini tovarne in njeni današnji proizvodnji. Tovarna je nastala leta 1920. Takratni lastnik je bil knjigovez, zato je potreboval lepenko. Kot pogonsko silo je za začetek kupil bližnji mlin. Leta 1921 je nabavil prvi stroj za lepenko, zatem še za toaletne papirje. Stroj, ki ga je nabavil leta 1927, dela še danes, vendar le manjše količine. Po osvoboditvi so v tovarni kupili nov stroj za lepenko. Toda njena zmogljivost je ob rastoči

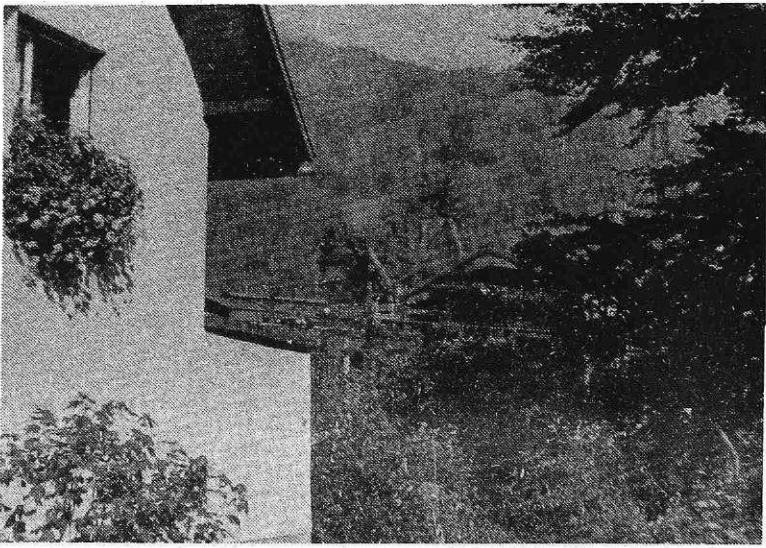
porabi postala premajhna in leta 1962 so kupili nov kartonski stroj. Zanj so morali zgraditi tudi novo slopje.

Podrobneje smo si ogledali izdelavo kartonskega papirja, ki ga uporabljajo za najrazličnejšo embalažo. Sestavljajo ga tri plasti: plast celuloze, plast lesovine in plast papirnih odpadkov. Prvo, česar se pri izdelavi lotijo, je to, da les očistijo smole, ga pobrsijo in sesekljajo. Papirne odpadke očistijo in jih v vodi s posebnimi mešalci razcefrajo. Vsak od treh mešalcev, ki jih tovarna ima, dela za eno plast. V mešalce dodajo tudi barvila, lepila in druge snovi. Videli smo, da zmes nadalje teče v kad, kjer jo pograbijo vrteča se sita in nesejo naprej po stroju, ki doda še zadnjo, celulozno plast. Tak karton je še moker, zato ga sušijo s paro pri 130 stopinjah. Papir, ki ima manj kot 30 % vlage, postane zgrbančen, zato ga polikajo, še pobarvajo z belo, gladko snovjo, jo v stiskalnicah stisnejo na željeno debelino in razrežejo na formate ali pa zvijejo v bale. Tak je pripravljen za prodajo.

Stroji v papirnici Količevo delajo noč in dan. Ustavijo se le ob remon- tih in državnih praznikih. Največji stroj za karton izdelava do 200 ton papirja, manjši pa do 70 ton dnevno. Vprašali smo, kakšna je razlika med izdelavo kartona, lepenke in listov. Prijazni vodič nam je povedal, da bistvene razlike ni. Delovni postopek je enak, razlikujejo se le teža, količina, debelina in število plasti.

Z ogledom papirnice smo bili vsi zelo zadovoljni in čeprav utrujeni, smo sklenili, da bomo ostali pridni in vztrajni zbiralci odpadnega papirja. Videli smo, kako potreben je naš papirni industriji. Pa tudi prijeten izlet v toplem jesenskem dnevu, ki smo ga zaključili v živalskem vrtu, je bil lepa nagrada.

Lijana Trontelj, 8. b
OŠ Tone Čufar Jesenice

Jeseniška razglednica (foto I. Kučina)

PROGRAM PRIREDITEV OB DNEVU REPUBLIKE — 40-LETNICI AVNOJ

Družbenopolitične organizacije občine Jesenice in Skupščina občine Jesenice vas vabijo na prireditve ob 40-LETNICI AVNOJ in DNEVU REPUBLIKE:

Osrednja prireditve,
KONCERT PIHALNEGA ORKESTRA JESENIŠKIH ŽELEZARJEV in PIHALNEGA ORKESTRA MILICE IZ LJUBLJANE, bo v petek, 18. novembra, ob 19.30 v delavskem domu Albina in Julke Pibernik na Javorniku. Slavnostni govornik bo Branko ISKRA, sekretar OK ZKS Jesenice.

OTVORITEV NOVE PROIZVODNE HALE DO LIP Bled TOZD Lesna predelava Mojstrana bo v petek, 25. novembra, ob 15. uri. Slavnostni govornik bo predsednik izvršnega sveta Skupščine občine Jesenice Srečko MLINARIČ. V kulturnem programu bodo sodelovali: godba na pihala iz Gorij ter folklorna in recitatorska skupina KUD Jaka Rabič Dovje-Mojstrana.

OTVORITEV RAZSTAVE SLIK ČLANOV DOLIK »Jesenice nekdanj in danes« bo v petek, 25. novembra, ob 18. uri v razstavnem salonu DOLIK DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice.

PREMIERA GLEDALIŠKE PREDSTAVE A. G. »TONE ČUFAR« JESENICE — M. Kmecl »INTERVJU« bo v soboto, 26. novembra, ob 19.30 v delavskem domu Albina in Julke Pibernik na Javorniku.

TRAGEDIJA V KARAVANŠKEM PREDORU PRED 81. LETI

Jesenice, oktobra, spominski park. Sredi jeseni, ko barvito listje odpade, se nam ob zlatem soncu odkrije kamniti spomenik z velikim črnim križem. To je spomenik delavcem, ki so izgubili svoja življenja pri gradnji karavanškega predora.

Prvič se je zgodilo 9. septembra 1902. leta. Svoj krvni davek v predoru sta plačala hrvaška delavca Joža Laškarni, komaj 21 let mu je bilo, in Spiro Petrovič. Oba je ubila eksplozija dinamita.

Delavci so delali v obupnih razmerah. Ob slabi hrani, obutvi in obleki so garali 12 ur na dan. Celo orodje so morali kupovati od delodajalca »Madile in Co«... mezda pa je bila picla, okrog deset krajcarjev na uro, tako, da so zaslužili komaj 1,2 krone na dan, kar je komaj zadostovalo za kosilo pri jeseniških gostilničarjih, ki so krepko navijali cene. Za 1,2 krone ni bilo mogoče kupiti niti kilograma najcenejšega mesa. Delavci so delali brez vsakršnih zaščitnih sredstev, čelad, rokavic, mask, v bistvu so bili to sužnji tega stoletja.

V naslednjih letih so se nesreče kar vrstile. Leto dni po prvi nesreči so štirje delavci umrli zaradi zastrupitve z zemeljskim plinom ali površno zavarovanih električnih vodov. Leta 1904 je predor terjal še štiri življenja.

Ob koncu septembra istega leta so se delavci uprli. To pa delodajalca ni zmedlo. Stavkajoče delavce so enostavno odpustili in poklicali nove iz Ogrske in Italije. Delavci so bili slabo organizirani. Nihče jim ni pomagal, ne KID ne socialna demokratiška stranka. Preostali delavci so trpeli naprej v predoru še celo ob znanih mezdah...

22. novembra ob 9. uri dopoldne je slovensko javnost pretresla telegramska vest: »Ponoči se je dogodila grozna nesreča v karavanškem predoru. Eksplozirali so plini. Takoj so izveleki sedem mrtvih, pet opečenih in ranjenih. Čuje se, da so iz razvalin izkopali še štiri mrtve. Eden od ponesrečenec je že v bolnišnici umrl.«

Dve uri za brzojavko je sledila druga, natančnejša: »... Eksplozija je bila sinoči okrog 22. ure tako močna, da so se rovi podsuli. Do sedaj so dobili 11 mrtvih, 5 nevarno ranjenih. Trupla so strašno razmesarjena in ožgana. Nekaj jih še pogrešajo, iščejo jih v podsutih rovih.«

O pretresnosti prebivalstva na Jesenicah poroča Slovenec: »Vest o strašni nesreči je šla danes od ust do ust. Navajeni smo tu (na Jesenicah) na nesreče že tako, da se nič več ne čudimo, kadar slišimo, da se je zopet zgodila kakšna nesreča, danes pa nas je le pretresla groza. Toliko žrtve namerkrat...«

Preživeli očividci Franc Pušnik je povedal: »Vzrok nesreče so bili eksplozivni plini, ki so eksplozirali s tako silo, da so težko naloženi železniški vozovi sami leteli naprej. Železniški tir je odtrgalo in ga vrglo v zrak s pragovi vred. Mrtvi so bili tako ožgani in iznakaženi, da jih ni bilo mogoče takoj spoznati. V noči po nesreči nismo še vseh našli. Mnogi, ki so v bolnišnici, bodo le težko ostali živi. Jaz sem po naključju nekaj hipov prej zapustil kraj nesreče, a ko sem zaslišal eksplozijo, sem se takoj vrnil in naletel na strahoto, kakršne še nisem videl.«

»Pomoč je prišla,« je poročal Slovenec, »a bilo je že prepozno. Mrtve in ranjene so naložili na vozičke in jih peljali iz predora. Obrazje imajo črne kakor zamorci, prisušeno je na njih blato, v katero so padli. Enemu je sleklo vso kožo z obraza, največ je opečenih po obrazu in rokah. Štirje bodo morda ozdraveli, eden bo pa najbrž še umrl. Imen ponesrečenih še niso izvedeli. Mrtve je predelavec Mihelič.«

25. novembra so pokopali prvih enajst mrtvih. Enajst krst je spremljala tovarniška godba. Ljudstvo je za hip od srhljive žalosti in groze onemelo.

Takšno je bilo pričevanje o katastrofi na Hrušici 1904. leta. Predor je terjal življenja še naprej, kljub vsemu pa je 3500 delavcev dokončalo predor že naslednje leto, to je 21. junija 1905.

»Slovensko prebitje karavanškega predora,« poroča tedaj časopis Slovenec, »je bilo v sredo, 21. t. m. Ob tri četrt na deset dopoldne je bila na Hrušici pod milim nebom najprej sveta maša. Bral jo je župnik Zabukovec. Navzoči so bili povabljeni gostje in mnogo ljudstva. Po maši so se gostje preoblekli v delavske obleke, vsak je dobil tudi svetilko, posedli so na vagone in ob tri četrt na enajst so se popeljali v predor. Godba je zaigrala, ljudstvo je pozdravljalo...«

Danes je minilo že dobrih 80 let, odkar so pričeli vrtati karavanški predor. Osemdeset let se že prevažajo potniki iz osrčja Evrope na naš Jadranski, v dežele Bližnjega vzhoda skozi karavanški predor, ki je terjal na desetine človeških življenj. Življenj zgaranih in izkoriščenih delavcev vseh evropskih narodnosti. Na nekdanjem, jeseniškem pokopališču, sedanjem spominskem parku, imajo svoj spomenik, ki pa se sramežljivo skriva za vrtnicami in ostalim okrasnim drevjem.

Današnji spominski park je izredno lepo urejen, toda kakaj bi prišlo ku skrival zgodovinski spomenik!

Prav ti nesrečniki, ki so izgubili življenje, krvavili in garali v temačnih rovih, so delček zgodovine delavskega gibanja, že takrat so klical k uporabi proti izkoriščevalcu tujega porekla.

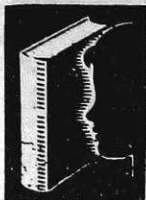
Ob tem še pomislek: že nekaj let stoji na Hrušici lep most čez Savo pod Belškim poljem! Zgrajen je bil z naj sodobnejšimi stroji. Pripravljen je za novo cesto, ki bo skozi novi karavanški predor povezovala Evropo z Balkanom in Bližnjim vzhodom. Zdaj pa je vse tiho. Že lep čas.

Karavanški predor pred 80 leti pa je bil zgrajen v dobrih treh letih, in to, s krampi in lopatami.

Tomaž Iskra

DOPISUJTE

V ŽELEZARJA

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Jaroslav BOČEK: Primer doktorja Karpeta. — Borec 1983.

Priznam, da sem vzel to knjigo v roke z mešanimi občutki. Kaj vse mi je prišlo na misel! Na primer: to je torej roman o ČSSR, gre v resnici za sodoben tekst? Kakšen odnos bo avtor zavzel do polpreteklih političnih dogodkov, zlasti do tako imenovane praške pomladi, še posebej pa do praške jeseni, se pravi do intervencije sil Varšavskega pakta v lastni socialistični deželi? Če se bo vsemu temu izognil — in n' more, da se ne bi, saj bi se sicer zameril bodisi uradni liniji bodisi nedogmatsko usmerjenim bralcem — ali je kaj tega mogoče prebrati med vrsticami? Avtor sam mi vseh teh neprijetnih vprašanj gotovo ne bi štel v dobro in v resnici se malce nejasno zavedam, da so pravzaprav netaktna. Vprašati bi se moral predvsem, kakšno družbeno kritiko bi tvegal sam, če bi bil na njegovem mestu.

Boček namreč ne piše v tujini, ni emigriral kot njegov rojak Kundera. V resnici ta roman ne daje odgovora na vprašanje, ali je njegov avtor sam po sebi kritično razpoložen do današnje stvarnosti, prej bi lahko rekel, da nam kaže nekaj drugega: kako je danes mogoče pisati v eni izmed držav realnega socializma, če si talentiran, inteligenten, za probleme sedanjosti (to je za usodo resničnih ljudi) zavzet pisatelj. Boček namreč vse to je: zato je lahko napisal ta tekst, ki je hkrati zanimiv, duhovit, skrivnosten, vseskozi v stiku s sedanjostjo — ki pa se žogčim vprašanjem in neprijetnim odgovorom konec koncev izogne.

Znano je, da na Vzhodu umetniki in pisatelji najbolj ustvarjajo takrat, kadar se lotevajo kakšne zgodovinske teme. Bočkov tekst je v osnovi sodoben — pa se v zadnji instanci vendarle zateče v preteklost in hkrati v znanstveno fantastiko. Kako je to mogoče, bo ugotovil bralec sam, če se bo le dobil knjigo v roke in če bo začel brati. Trdim namreč, da jo bo v tem primeru gotovo tudi prebral do konca.

Čisto na začetku dobimo vtis, da gre pravzaprav za kriminalni roman. Doktor Karpeta je na skrivnostni način izginil, policija ga išče, ker upravičeno sumi, da se za tem izginotjem nekaj skriva. Pravzaprav pa ni pametne razlage za to. Med preiskavo so ugotovili le to, da je (bil) Karpeta po svoje zelo skrivnostna oseba. Očitno gre za izjemno pametnega, dobrega in sposobnega človeka, v njegovem življenju pa je marsikaj, česar si preprosto ne moremo razumno razložiti.

Kapetan Janda — nekakšen praški Maigret — bi ta primer že zdavnaj porinil med nerešene in nerešljive akte, ko ga ne bi dražila poklicna radovednost. Njegov zadnji poskus je, da poprosi avtorja za strokovni nasvet: če so že vsi drugi strokovnjaki odpovedali, bo mogoče pomagal ekspert za fantazijo!

In res, Janda dá avtorju v pogled v zvezi z zadevo Karpeta. Bralcu je dano, da se skupaj z avtorjem postopoma seznanja z vsem, kar je mogoče zvedeti o glavni osebi. V dosjeju doktorja Karpeta so predvsem izjave njegovih prijateljev, znancev, sosedov itd. — vse do ljubice in nesojenih ljubic — o človeku, ki je na tako skrivnosten način izginil.

Gledano s te strani, je pričujoči roman zgled za pripoved z različnih zornih kotov; gledišča posameznih pripovedovalcev se dopolnjujejo, si na videz nasprotujejo, resnica, ki jo

razkrivamo, postaja vedno bolj kompleksna, vedno globlje vidimo v srce stvarnosti. Se bo na koncu našlo nekaj, kar bo v hipu razjasnilo vsa nasprotja? V zadnjem stoletju je bilo na ta način napisano že mnogo resnih (pa tudi manj resnih) romanov. Med vsemi, kar se jih morem spomniti, je **Primer doktorja Karpeta** konec koncev najbolj lahкотen. Se pravi, avtor mojstrsko obvlada to tehniko, njegov odnos do končne resnice pa je v največji možni meri — kako bi temu rekel — nezavezujoč.

Zdi se, ko da bi avtor hotel dokazati, da bi znal napisati dober — morda tudi angažiran — roman o sodobni stvarnosti, — prav tako pa tudi dober roman kateregakoli lažjega žanra. Omenil sem že detektivko in znanstveno fantastiko; **Primer doktorja Karpeta** pa je pravzaprav tudi — in celo v največji meri — zdravni-

ški roman. Skrivnost, ki tiči v ozadju, pa sega v nacistično taborišče, zato bi moral omeniti še vojni roman...

Prepletanje različnih žanrov romanu ni prav nič v škodo. Je torej roman prav tako vsestranski in popoln, kot je vsestranski in brezhiben glavni junak? Vsekakor njegov avtor ni v bolečem sporu s stvarnostjo. Umetnine te vrste nastajajo tam, kjer so se ljudje povsem sprijaznili s stvarnostjo: zato, ker se ta stvarnost zdi nespremenljiva v svoji moči, — ali pa tudi zato, ker jim daje dovolj takih in drugačnih dobrin? Konec koncev je bilo v zgodovini že mnogo imperijev, katerih podaniki so bili srečni — nemara predvsem zato, ker se ne znali sprijazniti z na videz nespremenljivo realnostjo.

Marko Hudnik

KVALITETNA PREDSTAVITEV ŽENSKEGA PEVSKEGA ZBORA V BELJAKU

Ženski pevski zbor Milko Škoberne in ženski vokalni oktet DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice sta se odzvala vabilu delavskega pevskega zbora iz Beljaka — Avstrija, da sodelujeta na slavnostnem koncertu v Beljaku, s katerim so Beljanci praznovali 35-letnico svojega delovanja. Vabilo seveda ni bilo slučajno, saj ženski pevski zbor že več let sodeluje z beljaškim delavskim zborom, ki se je pred leti predstavil tudi pri nas v dvorani na Hrušici.

V povsem zasedeni občinski dvorani v Beljaku so jeseniške pevke izredno kvalitetno predstavile našo vokalno kulturo. Ženski pevski zbor Milko Škoberne, ki je h koncertu prispeval pet pesmi, se je prvič predstavil z novim zborovodjem Tonetom Cimpermanom, ki je zamenjal Igorja Majcna, ki je odšel na študij v ZR Nemčijo. Čeprav je Tone Cimperman prevzel zbor šele v septembru, po zelo uspelem in kvalitetnem jubilejnim koncertu, je zbor na beljaškem koncertu pokazal nov kvaliteten napredek. Interpretacija zahtevnih pesmi je bila zelo učinkovita in ubrana, skladna, ki je očito preseñtela številne poslušalce. Zelo lep odnos med pevkami in med pevkami in zborovodjem, ki je zelo suvereno vodil zbor, je ob manjših glasovnih okrepitvah veliko jamstvo za nadaljnjo kvaliteten rast zbora.

Lep kvaliteten prispevek h koncertu je s štirimi pesmimi dodal tudi vokalni oktet, oziroma nonet, ki ga vodi Metka Rutar-Piber. Oktet sestav-

ljajo pevke zbora, deluje pa tudi kot samostojna zasedba in je na beljaškem koncertu pokazal svoje velike sposobnosti, ki pa prav gotovo še niso povsem izkoriščene.

Za zaključek koncerta so domači zbor — jubilant in jeseniške pevke skupaj zapeli pesem v nemščini Vedno sije sonce, ki izraža veliko željo po miru in prijateljstvu med narodi.

Predsednica ženskega pevskega zbora Milko Škoberne Marija Vičar-Zupančič je beljaškemu delavskemu zboru čestitala k njihovem 35-letnemu jubileju in jim izročila barvno grafiko jeseniškega slikarja Francea Dolinška »jeseniški martinar« ter jih povabila na povratno srečanje na Jesenicah.

Jeseniske pevke so bile v Beljaku zelo tople sprejete, po končanem koncertu pa so se še nekaj časa zadržale na prijateljskem srečanju s pevkami in pevci beljaškega delavskega zbora v klubskih prostorih beljaške komunistične partije.

BRANKO ČUŠIN, ISKALEC SAMOSTOJNE LIKOVNE POTI

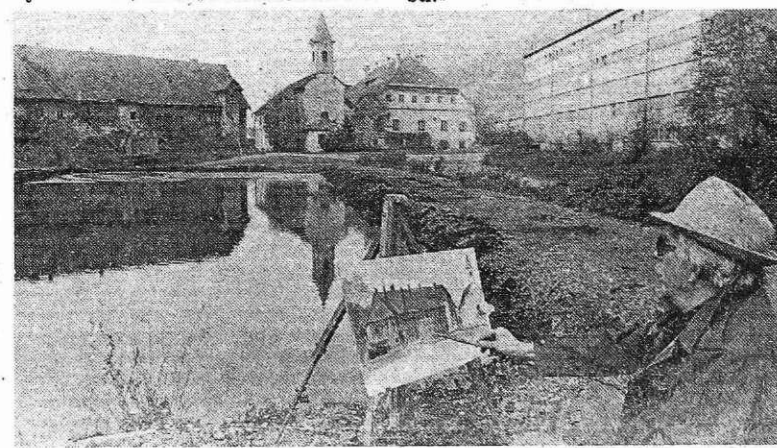
Pretekli teden so v prostorih delovne organizacije LIP Bled zaprli razstavo slik člana likovnega kluba DOLIK pri DPD Svobode Tone Čufar BRANKA ČUŠINA. Ob njegovi peti samostojni razstavi je likovni kritik in umetnostni zgodovinar CENE AVGUŠTIN zapisal:

»Branko Čušin sodi med tiste likovnike, ki so v sorazmerno kratkem času presegli začetniške poskuse in se razvili v uspešne slikarje.

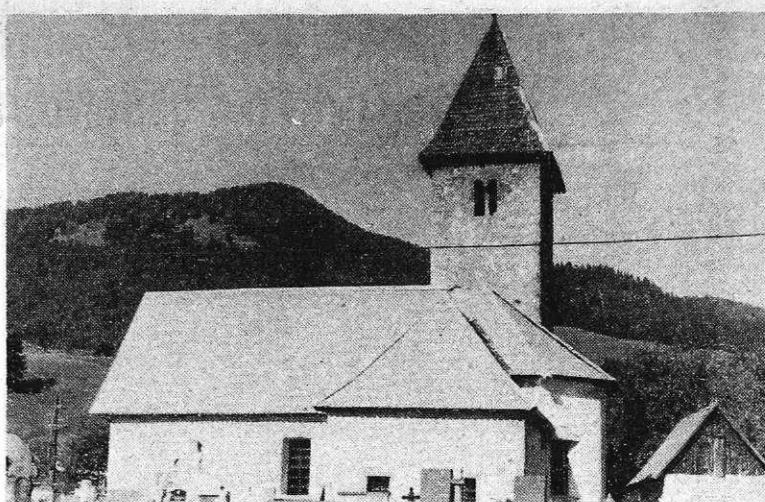
Motivni svet Branka Čušina obsega predvsem krajino z njeno arhitekturo in tihožitje. Z zanimivimi in vedno ravnimi dosežki-te vrste se slikar redno predstavlja na bienalnih likovnih revijah, ki jih pripravlja republiško združenje likovnih skupin in seveda na številnih skupinskih in samostojnih razstavah v različnih krajih Slovenije.

Branko Čušin je nenehni iskalec lastne likovne poti. Zdaj mu je bližji ekspresivni izraz, zdaj zopet povsem realistični, danes stavlja v ospredje obliko, jutri barvo. Med slikarskimi tehnikami, ki jih uporablja pri delu, izstopata predvsem akvarel in tempera.

Slike, s katerimi se je Branko Čušin predstavil na razstavi na Bledu, so uglasene na realistični ton. Z njimi želi slikar prikazati predvsem znamenitosti naše kulturne dediščine, še posebej lepoto kmečkih domov, odličnost arhitekture lesenih kozolcev, privlačno podobo nekdanjih mlinov, stoletja starih kašč itd.

Član jeseniškega Dolika Tone Tomazin na terenu pripravlja sliko za naslednjo razstavo (foto I. Kučinja)

OBNOVA CERKVE SV. TOMAŽA V RATEČAH

V krajevni skupnosti Rateče so pred kratkim krajani s prostovoljno delovno akcijo začeli popravljati streho na spomeniško zaščiteni pokopališki cerkvi sv. Tomaža, ki je pomemben kulturni spomenik in izjemna etnografska vrednost Gornjesavske doline. Cerkev je zaradi razpadajoče strehe že počasi propadala in na več kot 500 let starih freskah, ki jih je zavod za spomeniško varstvo iz Kranja obnovil preteklo leto, je nastala velika škoda.

Streha je sedaj prekrita s sivo kritino, zvonik pa bodo prekrili z bakreno pločvino. Denar za obnovo strehe cerkve in zvonika so prispevali: Kulturna skupnost Jesenice, krajevna skupnost in agrarna skupnost iz Rateč ter krajani sami, ki so poleg denarja prispevali tudi potreben les in se prostovoljno udeležujejo delovnih akcij.

Največ zaslug za obnovo pokopališke cerkve sv. Tomaža ima vsekakor župnik Marko Benedik. Letošnjo jesen pa so na novo prekrili tudi kapelico v Tamarju, če pa bo dopuščalo vreme, bodo še letos obnovili tudi strehe na vaskih znamenjih po Ratečah. (Tekst in foto A. Kerštan)

MOJA PRVA SLIKA

Preživljala sem pusto sobotno popoldne. Pozvonil je zvonec, mamica me je poklicala. Zelo sem bila presenečena, ko sem zagledala veliko sliko, sliko, ki jo je narisal pravi slikar.

Sedim za mizo, oči pa so uprte v sliko. Lepa jesenska pokrajina izstopa kot živa. Cvetje je, kot bi ga odtrgal in prilepil, jesenska trava v vseh barvah prokriva travnik, na katerem sta dva kozolca, ki sta napolnjena s suho rumenkasto travo. Nekaj mogočnih dreves s svojimi sencami in že se pogled ustavi na naših prelepih Julijskih Alpah. Iz sivih skalnatih gmot se dvigujejo naše najvišje gore, pokrite z večnim snegom. V skupini prepoznam Triglav. Visoko na čistem nebu je en sam bel oblak. Gledam sliko in zdi se mi, da stojim neke v Vrbi in gledam proti Triglavu. Barve kar izžarevajo, moje misli pa so se izgubile nekeje med jesenskim cvetjem in Triglavom na sliki. Jesenske tople oljne barve se kar prelivajo po sliki.

Na Jesenicah imamo likovni salon DOLIK. Nekaj razstav v njem sem si že ogledala, sedaj ko imam doma sliko, pa si bom od svojega prostega časa še večkrat odtrgala urico za ogled novih razstav. Želim si, da bi tudi tovariši za likovno vzgojo našel kdaj čas in nas popeljal na ogled razstave. Lahko bi nam marsikaj zanimivega povedal o načinu slikanja. Zanimalo bi nas veliko stvari, kajti mi četrtošolci si sami še ne znamo razložiti, kaj je to akvarel, olje ali druga tehnika, pa tudi kakšna je razlika med likovnim salonom, pavilonom in galerijo.

Moj pusto sobo in steno v njej sedaj krasi velika slika z jesenskim motivom in velikim spominom na slikarja, ki mi jo je podaril.

Janina Keserovič

KONCERT V DOMU DU JESENICE JE BIL PRAVI KULTURNI UŽITEK

V soboto, 29. oktobra, je Društvo upokoencev Jesenice organiziralo koncert samospetev in opernih arij, katerega so se udeležili številni upoko-jenci in drugi občani. Ta sobotni večer je bila velika dvorana doma upoko-jencev Pod gozdom 13 skoraj premajhna za vse, ki so želeli slišati koncert samospetev in opernih arij baritonista ljubljanske Opere, domačina Jaka Jeraše, ki ga je na klavirju spremljala članica iste opere prof. Milena Trost. Na koncertu sta nastopila tudi dva mlada obetajoča glasbena talenta Primož Kerštajn, učenec klavirja Glasbene šole Jesenice in Domen Jeraša, učenec pozavne na Srednji glasbeni šoli v Ljubljani.

Najprej je Jurij Dolenc, referent za kulturo in rekreacijo v imenu društva pozdravil nastopajoče in jih predstavil občinstvu, ki jih je sprejelo s spontanimi aplavzom.

Operni pevec Jaka Jeraša

Program koncerta je bil sestavljen iz štirih delov. V prvem je Primož Kerštajn zaigral na klavirju skladbo Alberta Ketelbeya Scena na Perzijskem trgu. V drugem delu je Jaka Jeraša pel samospetve, ki jih le po-redko slišimo. Najprej je bila na vrsti skladba Hrabroslava Volariča — Rožmarin, Emilia Adamiča — Planinec, Gustava Ipvca — Menih, Franca Gerbiča — Pojdem na prejo in Franca Schuberta — Glasbi. V tretjem delu smo slišali Primoža Kerštajna na klavirju in Domna Jeraša s pozavno, ko sta se predstavila z zelo staro skladbo Aleksandra Stradella — Se nel ben. Zadnji del je vsebo-

val arije, ki jih je Jaka Jeraša tokrat zapel prav iz srca, in sicer arije Wolframa iz opere Tanheuser, Valentina iz opere Faust, očeta iz opere Traviata, Figara iz opere Seviljski brivci in Papagena iz opere Čarobna piščal. Za izvedbo je bil solist deležen velikega priznanja in, ker so poslušalci na koncu programa vztrajali pri dolgem in burnem aplavzu, je Jaka Jeraša zapel še arijo grofa Lune iz opere Trubadur.

Po zaključku programa se je Jurij Dolenc v imenu vseh poslušalcev srčno zahvalil nastopajočim za uspešno izveden program. V imenu društva pa je prosil za nadaljnje sodelovanje.

Pogled na polno dvorano, burne aplavze in vznemirjenost med samim programom je dovolj velik dokaz, da so bili poslušalci zadovoljni in da si takšnih kulturnih doživetij še želijo.

Po končanem koncertu sem prosila prof. Mileno Trost za nekaj besed. Ljubezno je povedala, da je ta večer še posebno zadovoljna, ker so jih poslušalci tako lepo sprejeli, pozorno sledili programu in jih vseskozi nagrajevali z aplavzom. Povedala je tudi, da z Jakom Jerašo sodeluje že več let, da je bila korepetitorka v opernem orkestru, ko je Jaka pred desetimi leti prvič uspel v naslovni vlogi Seviljskega brivca. Zaupala je, da ji v privatnem življenju sreča ni bila najbolj naklonjena. Še zelo mlada je izgubila moža, bil je pilot v NOV in na pragu svobode, 21. marca 1945, sestreljen na Sremski fronti. Potem se je vsa posvetila petju in glasbi. Rada dela z mladimi, nadarjenimi in zavzetimi talenti. Na Jesenicah bo še prišla, če bo še potrebno njeno sodelovanje.

Po končanem koncertu je bilo slišati vrsto ugodnih komentarjev in priznanj, tudi na račun organizatorja, kajti koncert je bil najbolj uspela kulturna prireditev v letošnjem letu.

I. Torkar

NOVICE IZ KLUBA KULTURNIH DELAVCEV

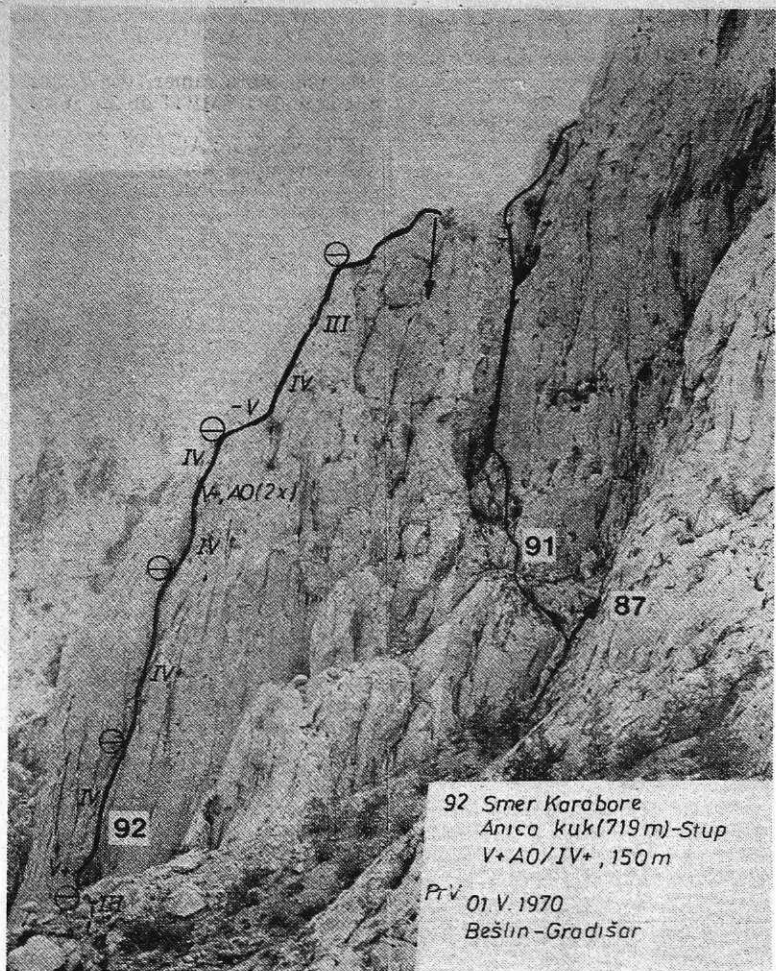
V petek, 11. novembra, bo ob 18. uri v restavraciji Kazina srečanje članov kluba kulturnih delavcev, namenjeno pogovorom o družbeni vlogi publike. Za uvodno besedo smo naprosili Jožeta Humra, namestnika predsednika republiškega komiteja za kulturo.

V soboto, 12. novembra, organizira klub kulturnih delavcev izlet na Ajdno, ki ga bo vodil arheolog Andrej Valič. Tovariši Valič bo o arheološkem najdišču tudi predaval.

Člani kluba kulturnih delavcev in vsi tisti, ki jih Ajdna zanima, se bomo zbrali ob 9. uri pred zgradbo Elektro Žirovnica v Mostah (na križišču).

Vrnili se bomo okoli 14. ure.

MVM

Smer »Karabore« 29. 10. 1983 plezali: Benjamin Ravnik, Davorin Praprotnik in Damijana Klemenčič; čas dve uri. (fotografija je iz Alpinističnega vodnika »Stijene Hrvatske«, Zlatko Smerke, Varaždin 1975).

KOLIKO ŠKODUJE ALKOHOL PRI ŠPORTU?

Popotovanje, gorohodstvo in smučanje so najbolj priljubljene vrste športa, ki jih gojimo Slovenci. Znani pa smo tudi po tem, da zelo radi pijemo. Na svetovni lestvici piveev sicer nismo na vrhu, smo pa visoko nad povprečjem v porabi alkoholnih pijač na posameznika. Ne moremo si zamisliti prijateljskega srečanja ali praznovanja, ki bi minilo brez alkohola. Poleg vsega so pri nas brezalkoholne pijače še dosti dražje kot alkoholne.

Sport in alkohol sta si nasprotna. Ravno zato je nerazumljivo, da so najbolj množični športi — popotovanje, gorohodstvo in smučanje — očitno povezani z alkoholom. Gostišča pod smučišči spadajo enostavno zraven. Tisti, ki si ne privoščijo »ta kratkega«, je slabši. Je tako ali ni? Seveda je. Na osnovi širokih raziskav je dognano, da približno polovica smučarjev ob žičnicah in več kot tri četrtine gorohodcev redno pije alkoholne pijače.

S tem v zvezi je potrebno ugotoviti in brez vsakih predsodkov reči, da ima uživanje alkohola pri športu in na splošno negativne posledice; pa če to sučemo in zavijamo kakorkoli. Sposobnost kritičnosti, samocenjenje, zbranost in sposobnost prilagajanja (koordinacije) popuste, pri tem trpi hitrost odzivnosti, pride do hitre ohlavitve telesa (čeprav se človek počuti ogretega), sposobnost močno upada, posebno pri mladih, vidno in slušno dožemanje se zmanjša. Vse to je res, čeprav ima človek pri tem natančno nasprotni občutek, počuti se izrazito spretnejši, močnejši in nadvse pripravega. Z eno besedo, počuti se »super«.

Pri tem često spregledamo, da prične alkohol delovati že takoj pri prvem požirku. Pri 0,5 promile se poveča nevarnost za poškodbo pri smučanju dvakratno, pri

eni promili sedemkratno! Padci postanejo bolj nevarni, ker se zmanjšuje prirodna odzivnost. Končno tudi nihče ne pomisli, da ostane v krvi še po nekaj urah spanja (po družabnem pivskem večeru v planinski koči, na primer) določen ostanek alkohola. Niti nasičen želodec niti kava, kisel zelje, mrzlo mleko, čista juha ali jabolka ali kakršnikoli »tajni« recepti ne zmanjšajo delovanja alkohola.

Pri smučarski ali alpinistični nesreči lahko igra alkohol veliko vlogo kot dodatni ali celo kot povzročilni faktor. Raziskave v tej smeri v Avstriji so to jasno pokazale. Med letom 1976 in 1982 je bilo najmanj 35 smrtnih nesreč pri gorohodstvu in smučanju, ki jim je botroval alkohol. Pri nas tovrstnih raziskav še nismo izpeljali; glede na zelo visoko število zločinov nog bi bilo zelo zanimivo vedeti odstotek udeležbe alkohola. Če kdo v Avstriji na smučišču ali pri gorohodstvu povzroči nesrečo, odgovarja pred sodiščem prav tako, kot če povzroči prometno nesrečo na cesti.

Kako preprečiti pitje alkoholnih pijač pri množičnih zvrsteh rekreacije, kot sta na primer gorohodstvo in smučanje? Z enostavno prepovedjo točenja ne bi nič dosegli. Znano je, kakšno usodo je doživela prohibicija v nekaterih državah, isto usodo bi doživela pri rekreativcih. Vsakdo si mora biti sam na jasnem glede možnih posledic alkohola pri gorohodstvu in smučanju in temu primerno naj bi se obnašal zaradi lastne varnosti. Alkohol v vsaki obliki ne spada na turo, niti k smučarji! Ali je res brezpogojno potrebno, da občitimo pravo veselje na turi ali pri smučanju šele v »nakajenem« stanju?

Ciril Praček

SMUČARSKA IZKAZNICA IN ČLANARINA ZA SEZONO 1983/84 SK JESENICE

Smučarski klub Jesenice že osmo leto organizira akcijo »smučarska izkaznica SZS«, ki je namenjena predvsem ljubiteljem smučanja, v prizadevanju za čimboljše organiziranje smučanja v klubu in Smučarski zvezi Slovenije.

ČLANARINA ZA SEZONO 1983/84: za člane nad 15 let 250 din; za pionirje, stare do 15 let (rojeni do 30. 6. 1969) 100 din in za podporne člane (ne glede na starost) 50 din.

Poleg tega vsak plača še 11 din za izkaznico (ki je letos nova) in 11 din za nalepke in bone za tekoče leto, 1 sliko (fotografijo), format 3 x 5 cm.

Vpisovanje v članstvo in poravnava članarine za sezono 1983/84, ki velja od 1. septembra 1983 do 31. julija 1984, je v trgovini Slovenijašport, Cesta maršala Tita 16, Jesenice, vsak dan od 7. do 19. ure, ob sobotah pa od 7. do 12. ure.

Izkaznico lahko dvignete tri (3) dni po vpisu. Vse informacije glede vpisa dobite pri vpisovalki.

Vsi člani, ki imajo poravnano članarino za tekoče leto, imajo ob predložitvi smučarske izkaznice in bonov naslednje ugodnosti:

a) 8 % popust pri nabavi smučarske opreme (čevlji, kapa, smučarski pulover, smučarske tekaške vezi, smučarske hlače — elastične, ogrevalne hlače, vetrovka, smučarski kombinizon, par smučarskih palic, komplet anorak, smučarskevezi MARKER, smučarska očala CARRERA);

b) 5 % popusta od maloprodajne cene s prometnim davkom za vse vrste elanovih smuč;

c) 10 % popust na vseh slovenskih žičnicah;

d) 10 % popust vse leto, ne glede na število dni bivanja (razen od 9. julija do 20. avgusta) v hotelih, kampih, kopališčih in športnih objektih, ki so navedeni v obvestilu;

e) 10 % popusta za vse športne usluge in športne rekvizite v vseh 15 športnih centrih, bazenih in kopališčih, ki so navedeni v obvestilu;

f) Zavarovanje: vsak član, razen podpornih članov, je zavarovan za primer smrti in invalidnosti.

Vsak član dobi pri vpisu 15 bonov in posebno prilogo z obvestilom, na katerem so navedeni kraji, kje in kako lahko koristijo ugodnosti, ki jih daje smučarska izkaznica.

Vabimo vse cibane, pionirje, mladince in odrasle, da se v čim večjem številu vpišejo v naše vrste, ker boste s tem pripomogli, da bo smučarski klub bolj uspešno deloval pri vzgoji mladih smučarjev, tekmovalcev in rekreativcev, koristili pa boste tudi sebi pri nakupu in ugodnostih, ki jih daje smučarska izkaznica.

Smučarski klub Jesenice

PAKLENICA

Spomladi in jeseni, ko sneg v Julijcih onemogoča alpinistično dejavnost v kopni skali, se plezalska aktivnost za nekaj časa preusmeri v stene nacionalnega parka Paklenica. Nacionalni park leži v južnem delu Velebita (46 km od Zadra in 180 km od Reke), obsega pa kanjona Velike in Male Paklenice. Alpinistično bolj zanimivo in bolj obiskano je področje Velike Paklenice. Področje je od 19. oktobra 1946 zaščiteno zaradi raznolike in bujne vegetacije ter zaradi izrednih krajinskih oblik.

Kanjon so odkrili že zelo zgodaj, saj je hrvaški pesnik Petar Zoranić, navdihnjeno s pakleniški lepoto, že leta 1536 napisal eno prvih pesniških del, posvečeno goram (Planine) in to v času, ko so gore v kulturnem svetu zahodne Evrope veljale le za »napako narave«.

Plezalsko je bil kanjon odkrit pred drugo svetovno vojno. Prvi plezalec je bil Dragutin Brahm, ki se je 27. junija 1938 ponosil pri poskusu vzpona prek stene Aniča kuka. Po letu 1960 pa so se začeli vrstiti najprej neuradni, nato pa uradni zvezni alpinistični tabori; leta 1982 pa je bil tudi prvi mednarodni alpinistični tabor. Tabori zberejo tudi do 500 alpinistov. Skala je iz kompaktnega, ostro razjedelega krednega apnenca. Ni krušljiva, lahko pa pride do odloma večjih skalnih blokov in lusk. Zaradi nizke nadmorske višine (Aniča kuk — 719 m) v stenah rastejo posamezna drevesa, ki jih alpinisti uporabimo namesto stojščinskih klinov.

Smeri so vseh težavnostnih stopenj; smeri, ki so bile v prvenstvenih vzponih

preplezane s tehničnimi pripomočki, se sedaj plezajo prosto in detajli teh smeri dosega tudi VIII. težavnostno stopnjo.

Višine smeri so od nekaj raztezajev pa vse do 400 m.

Zaradi ugodnih vremenskih razmer v spomladanskem in jesenskem času pomeni področje Paklenice čudovit plezalni vrtec. Primeren je za vzgojo pripravnikov v alpinističnih šolah, za trenajzne namene vrhunskih alpinistov pa tudi za rekreativne namene »odpisanih« plezalcev.

Uprava nacionalnega parka dopušča taborjenje v samem osrčju parka, v Aniča luki (215 m) pod čudovito steno Aniča kuka. Edini pogoj, ki ga postavljajo — odnašanje vseh odpadkov — pa žal alpinisti zelo neradi izpolnjujemo. Kraj je izredno pripraven za taborjenje: v bližini je pitna voda iz vodovoda, dostop do sten je kratak (15 min.), grmovje štiti sotope pred preveliko vročino, dostop do ceste (20 min.) oziroma od avtobusne postaje (3,5 km). Prevoz z rednimi prevoznimi sredstvi (od Jesenice) pa traja devet ur.

Od 27. do 31. oktobra se je v Paklenici (Velebit) mudilo devet članov alpinistične šole AO Jesenice. V treh plezalnih dnevih smo opravili 86 vzponov.

Pomembnejše ponovitve:
— Aniča kuk (719 m): Velebitaška smer: VI, a1 — 350 m, Ravnik-Ravhekar; Figure veneris: VI/V, IV — 150 m, Ravnik-Bohneč; Raz za kladivce: VI, A2/V — VI — 150 m, Ravnik-Bohneč in Ravhekar-Horvat; Karabore: V+, A0/V, IV — 150 m, Ravnik-Praprotnik-Klemenčič;

Sažeti smer: V/IV — 150 m, Bohneč-Horvat; Šaleška smer: V/IV — 120 m, Ravnik-Praprotnik in Ravhekar-Šifrar;
— Kuk od Zagona (660 m): Union: VI, A1/IV — 200 m, Ravnik-Ravhekar;
— Mali Čuk (250 m): Celjski steber: V-/IV — 150 m, Horvat-Bohneč in Ravnik-Ravhekar;
— Kuk od Skradelin (350 m): GSS vaja: V/IV — 140 m, Praprotnik-Klemenčič-Preželj;
— Debeli kuk (600 m): Zgrešena: V-/IV — 140 m, Ravnik-Ravhekar;
— Veliki Čuk (599 m): Kanjonska smer/varianta: V-/III+ — 350 m, Krajnik-Šifrar.

Poleg tega smo plezali še Akademsko smer (IV, 150 m) in Centralne kamine (IV-, 200 m). Samostojne naveze deklet pa so ponovile še Kukušnja smer, Ramo in kamin, Kaminsko smer (vse III+, 150 m Mali Čuk), Smokvico (III, 120 m, Kuk od Skradelin) ter kombinacijo Split-ske in Družinske smeri (IV/III, 200 m, Aniča kuk).

Analiza vzponov kaže, da je bilo deset vzponov šeste težavnostne stopnje, 20 vzponov pete težavnostne stopnje (dva vzpona deklet v mešani navezi) in 12 vzponov četrte težavnostne stopnje (dva vzpona deklet v samostojni navezi). Od ostalih vzponov, ki so bili tretje težavnostne stopnje, pa je bilo 18 solo vzponov, 16 vzponov ženskih navez in deset vzponov mešanih navez.

D. Praprotnik

— ODREŽI IN SHRANI — ODREŽI IN SHRANI — ODREŽI IN SHRANI — ODREŽI IN SH

VOZNI RED ZA LINIJO MESTNEGA PROMETA TOMŠIČEVA ULICA—BOLNICA

Postaje		D 1	D 2	D 3	D 4	D 5	D 6	D 7	D 8	D 9	D 10	D 11	D 12	D 13
Straža	O	5.45	6.40	7.15	7.45	8.25	10.25	13.40	14.45	15.25	16.25	17.25	18.25	19.25
Gozdna uprava		5.46	6.41	7.16	7.46	8.26	10.26	13.41	14.46	15.26	16.26	17.26	18.26	19.26
Tomšičeva		5.47	6.42	7.17	7.47	8.27	10.27	13.42	14.47	15.27	16.27	17.27	18.27	19.27
Tomšičeva II.		5.48	6.43	7.18	7.48	8.28	10.28	13.43	14.48	15.28	16.28	17.28	18.28	19.28
Osemletka		5.49	6.44	7.19	7.49	8.29	10.29	13.44	14.49	15.29	16.29	17.29	18.29	19.29
Železarna		5.51	—	—	—	—	—	13.46	—	—	—	—	—	—
Žel. postaja		5.52	—	—	—	—	—	14.08	—	—	—	—	—	—
Pod Mirco		5.53	6.46	7.21	7.51	8.31	10.31	—	14.51	15.31	16.31	17.31	18.31	19.31
Zdrav. dom		5.54	6.47	7.22	7.52	8.32	10.32	—	14.52	15.32	16.32	17.32	18.32	19.32
Bolnica	P	5.55	6.48	7.23	7.53	8.33	10.33	14.09	14.53	15.33	16.33	17.33	18.33	19.33
		5.57	6.50	7.25	7.55	8.35	10.35	14.10	14.55	15.35	16.35	17.35	18.35	19.35

OPOMBA: Pod zap. št. 9 vozi do bolnice v času od 15. XI.—15. IV., v ostalem času vozi samo do žel. post.
Pod zap. št. 3., 4., 9., 11., 12., 13. vozi od ponedeljka do petka, v sobotah ne vozi.
Pod zap. št. 10. vozi od ponedeljka do petka v času od 15. XI.—15. 4.

VOZNI RED ZA LINIJO MESTNEGA PROMETA BOLNICA—TOMŠIČEVA ULICA

Postaje		D 1	D 2	D 3	D 4	D 5	D 6	D 7	D 8	D 9	D 10	D 11	D 12
Bolnica	O	—	6.55	7.30	8.10	10.10	13.10	14.10	15.10	16.10	17.10	18.10	19.10
Zdr. dom		—	6.57	7.32	8.12	10.12	13.12	14.12	15.12	16.12	17.12	18.12	19.12
Pod Mirco		—	6.58	7.33	8.13	10.13	13.13	14.13	15.13	16.13	17.13	18.13	19.13
Tomšičeva I.		—	6.59	7.34	8.14	10.14	13.14	14.14	15.14	16.14	17.14	18.14	19.14
Žel. postaja		6.08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Železarna		6.10	7.01	7.36	8.16	10.16	13.16	14.16	15.16	16.16	17.16	18.16	19.16
Osemletka		6.11	7.02	7.37	8.17	10.17	13.17	14.17	15.17	16.17	17.17	18.17	19.17
Tomšičeva II.		6.12	7.03	7.38	8.18	10.18	13.18	14.18	15.18	16.18	17.18	18.18	19.18
Gozdna uprava		6.13	7.04	7.39	8.19	10.19	13.19	14.19	15.19	16.19	17.19	18.19	19.19
Straža	P	6.14	7.05	7.40	8.20	10.20	13.20	14.20	15.20	16.20	17.20	18.20	19.20

OPOMBA: Pod zap. št. 8 vozi do bolnice od 15. XI.—15. 4., v ostalem času vozi od železn. postaje.
Pod zap. št. 2., 3., 8., 10., 11., 12. vozi od poned. do petka, v sobotah ne vozi.
Pod zap. št. 9. vozi od ponedeljka do petka v času od 15. XI.—15. 4.

VOZNI RED ZA LINIJO JESENICE—JAVORNIŠKI ROVT

Postaje		V 1	V 2	SO-NP 3	PO-PE 4	DŠP 5	V 6	Po-Pe 7	V 8	V 9
Jesenice, bolnica	O	—	6.02	9.20	11.25	—	14.02	16.57	—	22.02
Zdravstveni dom		—	6.03	9.21	11.26	—	14.03	16.58	—	22.03
Železniška postaja		4.57	6.05	9.23	11.28	—	14.05	17.00	20.55	22.05
Gimnazija		—	6.06	9.24	11.29	—	14.06	17.01	20.56	22.06
Železarna		4.59	6.08	9.26	11.31	—	14.08	17.03	20.58	22.08
Senožeti		—	6.09	9.27	11.32	—	14.09	17.04	20.59	22.09
Javornik, pod Klancem		5.01	6.11	9.29	11.34	—	14.11	17.06	21.01	22.11
Koroška Bela »K«		5.03	6.13	9.31	11.36	—	14.13	17.08	21.03	22.13
Koroška Bela, sola		—	—	—	11.38	13.10	—	17.10	—	—
Trebež, kamnolom		—	6.15	9.33	11.40	13.12	14.15	17.12	21.05	22.15
Trebež, Žagar		5.05	6.16	9.34	11.41	13.13	14.16	17.13	21.06	22.16
Jav. rovt, Kogovšek		5.11	6.22	9.40	11.47	13.17	14.22	17.19	21.12	22.22
Jav. rovt, spomenik		5.14	6.25	9.43	11.50	13.19	14.25	17.22	21.15	22.25
Jav. rovt »K«		5.17	6.28	9.46	11.53	13.21	14.28	17.25	21.18	22.28
Jav. rovt, Pristava	P	5.20	6.31	9.49	11.56	13.24	14.31	17.28	21.21	22.31

Postaje		V 10	V 11	DŠP 12	V 13	PO-PE 14	V 15	V 16	V 17
Jav. rovt, Pristava	O	5.25	7.25	12.50	13.25	14.35	17.30	21.25	22.35
Jav. rovt »K«		5.28	7.28	12.53	13.28	14.38	17.33	21.28	22.38
Jav. rovt, spomenik		5.31	7.31	12.56	13.31	14.41	17.36	21.31	22.41
Jav. rovt, Kogovšek		5.34	7.34	12.59	13.34	14.44	17.39	21.34	22.44
Trebež, Žagar		5.40	7.40	13.05	13.40	14.50	17.45	21.40	22.50
Trebež, kamnolom		5.41	7.41	13.06	13.41	14.51	17.46	21.41	21.51
Kor. Bela, sola		—	7.43	13.08	—	—	—	—	—
Kor. Bela »K«		5.43	7.45	—	13.43	14.53	17.48	21.43	22.53
Javornik, pod klancem		5.45	7.47	—	13.45	14.55	17.50	21.45	22.55
Senožeti		5.47	7.49	—	13.47	14.57	17.52	21.47	22.57
Železarna		5.48	7.50	—	13.48	14.58	17.53	21.48	22.58
Gimnazija		5.49	7.51	—	13.49	14.59	17.54	21.49	22.59
Železniška postaja		5.50	7.52	—	13.50	15.00	17.55	21.50	23.00
Zdravstveni dom		5.52	7.54	—	13.52	15.02	17.57	21.52	—
Jesenice, bolnica	P	5.54	7.56	—	13.54	15.04	17.59	21.54	—

OPOMBA: D = vozi v delavnikih
V = vozi vsak dan
NP = vozi v nedeljah in praznikih
DŠP = vozi v dnevih šolskega pouka
NPZ = vozi v nedeljah in praznikih od 15. 12. do 15. 3. in od 1. 5. do 31. 5

ZAHVALE

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame in babice

MARIJE AŽMAN

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znanecem, sodelavcem vzdrževanja Bela in organizaciji SZDL KS Podmežakla, ki so jo tako številno spremljali na njeni zadnji poti in vsestransko nudili pomoč, darovali vence in cvetje ter izrekli sožalje.

Posebno zahvalo izrekamo zdravniškemu osebju internega oddelka Bolnice Jesenice in pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoci vsi njeni

Za vedno nas je zapustila draga žena in mama

MARIJA PRETNAR

roj. Kovač, Gogalnikova mama s Poljšice pri Gorjah.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znanecem, prijateljem in sosedom, ki ste sočustvovali z nami, darovali cvetje in jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujem sosedom za pomoč v težkih trenutkih, gorjanski godbi in vsem, ki so nam kakorkoli pomagali.

Zalujoci vsi njeni

Ob boleči izgubi mame, babice, prababice in praprababice

FRANČIŠKE CUZAR

se iskreno zahvaljujemo zdravnikom in strojnemu osebju kirurškega oddelka Bolnice Jesenice za zdravniško nego, kakor tudi sestram v domu dr. Franceta Berglja, Anici Jasenc, sosedom iz Rogljeve za nesebično pomoč. Pavli Mohorič in vsem, ki ste nam pomagali v težkih trenutkih, Viktorji Volčinji hvala za tople besede pri odprtem grobu in vsem, ki ste nam pisno ali ustno izrekli sožalje, poklonili cvetje in jo pospremili na njeni zadnji poti.

Hčerka Gizela z družino

Ob smrti našega moža in očeta

JOŽETA ODARJA

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom iz Uhanca in novim sosedom, sorodnikom, prijateljem in znanecem, gasilec, lovski družini Bohinj, Alpetouru Bohinj in Velani Ljubljana za vso pomoč, denarne prispevke, vence in cvetje. Zahvalo izrekamo tudi zdravnikom zdravstvenega doma Bohinjska Bistrica in jeseniške bolnišnice za ves trud. Iskrena hvala vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti, kakor tudi pevcem za zapete žalostinke.

Vsem, ki so karkoli storili za njega in za nas, prisrčna hvala.

Zalujoci žena Francka ter sinovi Andrej, Jožko in Matjaž

Ob nepričakovani boleči izgubi dobre mame in sestre

ANJE POGAČNIK

roj. Frelih

se toplo zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znanecem ter vsem, ki ste nam v težkih dneh izrazili sožalje in nam ponudili pomoč.

Iskrena hvala zdravnikom in osebju internega oddelka jeseniške bolnišnice, ki so jih z vso požrtnostjo poizkusili rešiti življenje. Hvala sosedom za lepo cvetje in zbrani denar, kakor tudi KS Podmežakla za podarjeni šopek. Zahvala velja tudi pevcem DU Javornik — Koroška Bela za v srce segajoče peetje.

Vsem, ki ste jo spremlili na zadnjo pot in z lepo mislijo počastili njen spomin — srčna hvala.

Vsi njeni

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta in pradedu

JANEZA ZGAGA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem za nesebično pomoč, izrečena sožalja in darovano cvetje in vence. Iskrena hvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Prav posebno pa smo dolžni izreči zahvalo dr. Janezu Grošlju za zdravljenje in obiske na domu. Iskrena hvala tudi sodelavcem sina Janeza iz podjetja ELEKTRO Žirovnica.

Zalujoci žena Režka, sinova Janez in Milan z družinoma ter ostalo sorodstvo

Društvu upokojencev Javornik — Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za prejeto čestitko ob življenjskem jubileju. Še posebej pa se zahvaljujem predsedniku društva Stanetu Torkarju in tajnici Štefki Bregantovi za izkazano pozornost.

Marija Grintov

Ob izgubi dragega moža, očeta, starega očeta in tasta

IVANA DUGARJA

se zahvaljujemo za izkazano sočutje, poklonjeno cvetje in slovo na njegovi zadnji poti.

Zahvaljujemo se osebju internega in kirurškega oddelka Bolnišnice Jesenice za zdravljenje in nego ter osebju za intenzivno nego v domu dr. Fr. Berglja za skrb v njegovih zadnjih dneh.

Posebno zahvalo smo dolžni dr. Grošlju za njegove nesebične obiske in večletno zdravljenje na domu.

Zahvaljujemo se sosedom za pomoč v času boleznin in denarno pomoč. Zahvaljujemo se tudi pevcem za zapete pesmi na njegovi zadnji poti.

Žena in sinovi z družinami

Društvu upokojencev Javornik — Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za čestitko ob mojem življenjskem jubileju. Društvu želim še veliko uspehov pri nadaljnjem delu.

Ivan Pivec

Ob upokojitvi se bivšim sodelavcem TOZD Transport, tehtalci in prometu Hrenovica, najlepše zahvaljujem za obisk na domu in dragoceno darila, ki sem jih prejel ob tej priložnosti, ki mi bodo lep in trajen spomin.

Vsem sodelavcem TOZD Transport želim mnogo uspeha pri delu in medsebojnega razumevanja.

Še enkrat prav lepa hvala in lep pozdrav.

Franc Prevc

Društvu upokojencev Javornik — Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za prejeto čestitko ob mojem življenjskem jubileju. Obenem želim društvu veliko uspeha.

Marija Gašperšič

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarna bluming štel se iskreno zahvaljujem za prejeto denarno pomoč, ki mi je bila v času moje bolezni zelo dobrodošla.

Ibrahima Malkoč

Društvu invalidov Jesenice se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč.

Majda Krničar

Sodelavkam in sodelavcem elektro delavnice in navijalnice elektro motorjev Javornik se iskreno zahvaljujem za darila.

Štefan Koblar

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Hladna valjarna Jesenice se najlepše zahvaljujem za čestitke in darilo ob moji petdesetletnici.

Vladimir Kerštajn

Osnovni organizaciji TOZD Transport se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč ob daljši bolezenski odsotnosti.

Matija Kramar

REŠITEV KRIŽANKE IZ 40.-41. ŠTEV. ŽELEZARJA:

trobentač, rokokorba, predor, star, Lavo, Dean, Josip Jurčič, uč, Saura, KE, JT, Franko, Lars, kvartal, Renis, CI, OA, Andora, statik, Aja, proteini, kokot, hrabrost, ZN, SJ, introitus, Estera, Arta, čut, dental, Nora, Jan, Eratosten, Aberdare, KA, altana, lista, HZ.

OSNOVNA ŠOLA GORENJSKEGA ODREDA ŽIROVNICA

objavlja prosta dela in naloge čistilke za nedoločen čas s polno delovno obveznostjo.

Delo je mogoče začeti takoj. Objava velja do zasedbe. Kandidatke za opravljanje teh nalog naj se čimprej oglašijo na šoli in oddajo pisno vlogo.

ABC POMURKA — TRGOVSKA DELOVNA ORGANIZACIJA GOLICA o. o. — ODBOR ZA DELOVNA RAZMERJA — TOZD DELIKATESA o. sub. o., Jesenice, Titova 22

ponovno objavlja prosta dela in naloge KURJAČA v poslovalnici 9 v Mojstrani, Triglavska 28, s skrajšanim delovnim časom tri ure dnevno, za določen čas — za kurilno sezono 1983/84.

Pogoji:

- končana poklicna šola ustrezne stroke,
- izpit za kurjača,
- šestmesečno ustrezne delovne izkušnje,
- enomesečno poskusno delo.

Kandidati naj ponudbe pošljejo na naslov: TDO GOLICA Jesenice — kadrovska služba — 64270 Jesenice, Titova 22, v osmih dneh po objavi.

O izbiri bodo prijavljeni kandidati obveščeni v 15 dneh po opravljenem postopku.

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 12. novembra, bo sta na Jesenicah od 7. do 18. ure odprti trgovini: DELIKATESA — Poslovalnica 2, Titova 58 in ROŽCA — sam. trgovina na Javorniku, O. Novaka 8.

Ob sobotah so vse trgovine odprte od 7. do 13. ure, dežurne od 7. do 18. ure. Izjema je dan pred prazniki, če to ni sobota, ko so prehranske trgovine odprte od 7. do 16. ure.

EMONA MARKET Jesenice obvešča, da bo trgovina od 7. do predvidoma 18. novembra začasno zaprta zaradi prenovitve.

DEŽURNA LEKARNA

V mesecu novembru bo za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna v Radovljici.

DEŽURSTVO V AVTOMEHANIČNIH DELAVNICAH NA JESENICAH

V soboto, 12. novembra: Bojan PANCUR, Jesenice, Cesta heroja Verdika 39.

ČLANOM DU JESENISKE OBČINE

Koordinacijski odbor društva upokojencev občine Jesenice obvešča člane društva upokojencev v občini Jesenice, da bo organiziral peditivni izlet v počitniški dom društva upokojencev Slovenije v Izoli.

Cena izleta z vožnjo je 5.900 dinarjev. Izlet bi bil od 26. novembra do 1. decembra.

Potrebno je vsaj 25 udeležencev, da bomo izlet izvedli. Prijavite se lahko pri svojih društvih ali pri tajniku koordinacijskega odbora Stanetu Torkarju (vsak torek v domu društva na Javorniku ali doma na telefonsko številko 83-857). Denar za izlet je treba vplačati vsaj tri dni pred odhodom.

Koordinacijski odbor DU občine Jesenice

ČLANOM DU JESENICE

Društvo upokojencev Jesenice vabi svoje člane na tradicionalno prireditve »vinska trgatve«, ki bo v nedeljo, 13. novembra, ob 18. uri v domu društva na Jesenicah, pod gozdom 13.

Na prireditvi bo igral trio DU Jesenice.

TEČAJ ZA VOZNIKE »B« KATEGORIJE

Avto-moto društvo Jesenice bo 16. novembra pričelo nov tečaj za voznike »B« kategorije. Ker imamo na voljo še nekaj mest, vabimo zainteresirane, da se zgledajo v pisarni AMD Jesenice.

Iz pisarne AMD Jesenice

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

11. novembra, franc. ang. ljub. dra. TESSA ob 17. in 20. uri.
12. novembra, amer. barv. risani film ZAJČEK DOLGOUHI — NA MAH DVE MUHI ob 15. uri, ob 17. in 19. uri ital. barv. akcij. film HERKUL ZMAGUJE.
13. novembra, amer. barv. krim. film PEKLENSKI PREGON ob 17. in 19. uri.
14. novembra, amer. barv. pust. film LOV DO SMRTI ob 17. in 19. uri.
15. novembra, hongkon. barv. karate film OROŽJE PROTI UGRABITELJEM ob 17. in 19. uri.
16. novembra, amer. barv. pust. film POBEG IZ ALCATRA ob 17. in 19. uri.
17. novembra — ZAPRTO!

KINO PLAVŽ

11. novembra, amer. barv. krim. film PEKLENSKI PREGON ob 18. in 20. uri.
12. novembra, hongkon. barv. karate film BRUCE LEE — SUPER ZVEZDA ob 16. uri, ob 18. in 20. uri amer. barv. krim. film PEKLENSKI PREGON.
13. novembra, amer. barv. risanka ZAJČEK DOLGOUHI — NA MAH DVE MUHI ob 10. uri ob 16. uri hongkon. barv. karate film BRUCE LEE — SUPER ZVEZDA in ob 18. in 20. uri HERKUL ZMAGUJE, ital. barv. akcij. film.

14. novembra, ital. barv. a. cij. film HERKUL ZMAGUJE ob 15. in 20. uri.

15. novembra, amer. barv. pust. film LOV DO SMRTI ob 18. in 20. uri.

16. novembra, ZAPRTO!

17. novembra, hongkon. barv. karate film ZMAJ UNICUJE GNEZDO ob 18. in 20. uri.

KINO KRANJSKA GORA

11. novembra, franc. barv. risani film SREČNI LUKEC IN BRATJE DALTON ob 17. uri.
12. novembra, franc. barv. komedija HOROSKOP ob 19. uri.
15. novembra, amer. barv. vojni film NA ZAHODU NIČ NOVEGA ob 19. uri.

KINO DOVJE

13. novembra, amer. barv. risanka ZAJČEK DOLGOUHI — NA MAH DVE MUHI ob 17. uri in bo 19. uri LADY CHATERLY IZ TOKIA jap. barv. erot. film.

RAZSTAVNI SALON DOLIK JESENICE

V dneh od 5. do 23. novembra razstava slik — pastelov dr. Zore Lamprecht-Rijavec.

Razstavo si lahko ogledate, razen nedelj in praznikov ter sobote popoldne, vsak dan od 10. do 12. ure in od 17. ure do 19.30.

OBVESTILO TABORIŠNIKOM NACISTIČNIH TABORIŠČ

Komisija za bivše politične zapornike, internirance, izgnance in vojne ujetnike pri občinskem odboru ZZZB NOV Jesenice obvešča, da bo v okviru programa revolucija in glasba 23. novembra v Cankarjevem domu v Ljubljani po tonskem posnetku in zamisli koreografa Metoda Jerasa predvajana v plesni obliki kantata

RAWENSBRÜCK.

katero je skomponiral skladatelj Alojz Ajdič in zanjo prejel Prešernovo nagrado Gorenjske in nagrado vstaje slovenskega naroda.

Vabimo vse jetnike in jetnike nacističnih taborišč ter njihove svojece, da si to predstavijo ogledajo.

Iz naše občine se bomo predstave udeležili z enim avtobusom, za prijavljene (50) so zagotovljene vstopnice. Avtobus bo odpeljal z Jesenice izpred zdravstvenega doma v sredo, 23. novembra, ob 14.30 in bo ustavljal na vseh avtobusnih postajah do Žirovnice.

Prijave zbira občinski odbor ZZZB NOV Jesenice, Titova 86, do zasedbe mest v avtobusu. Ob prijavi je treba vplačati 200 dinarjev za stroške prevoza.

SREDNJA ŠOLA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM BLEJ, Prešernova 32, 64260 BLEJ

Na podlagi 128. člena statuta SŠGT Bled svet šole razpisuje dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA — DIREKTORJA

Za direktorja je lahko imenovana oseba, ki poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom o združenem delu, izpolnjuje še naslednje pogoje:

- da ima visoko izobrazbo,
- da ima pedagoško izobrazbo ter najmanj pet let delovnih izkušenj v vzgoji in izobraževanju.

Izbrani kandidat bo izbran za štiri leta.

Kandidati naj svoje prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v osmih dneh po objavi razpisa na naslov: Srednja šola za gostinstvo in turizem Bled, Prešernova 32, z oznako »za razpisno komisijo«.

Kandidata bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po odločitvi sveta šole.

VZGOJNOIZOBRAŽEVALNI ZAVOD JESENICE — TOZD Osnovna šola 16. december MOJSTRANA

objavlja prosta dela in naloge:

- 1 varuhinje otrok v vzgojnovarstveni enoti

Dela objavljamo za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- končana šola za varuhinje,
- biti morajo starejši od 18 let.

Prijave pošljite na osnovno šolo 16. december Mojstrana, komisiji za delovna razmerja, v roku 8 dni po objavi razpisa.

PREBIVALCEM KS PODMEŽAKLA

Predsedstvo KK SZDL Podmežakla (oziroma odbor soseske Podmežakla I in Podmežakla II.)

V A B I

občane krajevne skupnosti Podmežakla, da se v čim večjem številu udeležijo zbora občanov KS Podmežakla, ki bo v ponedeljek, 14. novembra, 1983 ob 18. uri v jedilnici Kovina.

Na zboru bomo obravnavali poročilo o družbenopolitični in samoupravni dejavnosti v KS Podmežakla od 1978. leta dalje v predvolilni aktivnosti za volitve delegatov v KK SZDL Podmežakla.

Po razpravi o predlogu kandidatne liste za delegate obeh sosesk v krajevni konferenci SZDL Podmežakla pa bodo še izvolili te delegate.

Predsedstvo KK SZDL Podmežakla

Na podlagi sklepa delavskega sveta Izolirka TOZD Jesenice, n. sub. o. razpisujemo prosta dela in naloge

VODJA EKSPEDITA

POGOJI:

- ekonomska srednja šola,
- tri do pet let delovnih izkušenj,
- sposobnost vodenja in organiziranja dela iz skladišnega poslovanja.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov: Izolirka, TOZD Jesenice, 64270. Prijavljene kandidate bomo obvestili v 15 dneh po izbiri.

ZMAGA IN PORAZ

SPARTAK — JESENICE 4:24
(1:12, 1:5, 2:7)

Drsališče v Subotici, gledalcev 500, sodniki Rus (Beograd), Almaš in Ključević (Subotica); strelci za Jesenice so bili: Suvak in Klemenc po 4, Hafner in Razingar po 3, Ščap, Drago Horvat in Pristov po 2 ter Kozar, Jug, Borse in Miha Horvat po en zadetku.

Dvajsetkratni prvaki so v Subotici nastopili brez nekaterih standardnih igralcev. Med odsotnimi je bil tudi vratar Pretnar, tako da je dve tretjini igre jeseniška vrata branil Češnjak, v zadnji pa je v vrata šel branilec Murajica Pajić, ki so ga morali (tako zahtevajo pravila) prijaviti kot drugega vratarja.

Kljub temu in dejstvu, da se gostje niso posebej trudili, so imeli ves čas srečanja igre v svojih rokah. To je bilo tudi pričakovati, kajti kvalitetna razlika je ogromna.

KRANJSKA GORA — MEDVEŠČAK 2:4
(2:2, 0:1, 0:1)

Dvorana v Podmežakli, gledalcev 800, sodniki: Gerc (Beograd), J. Vister in Mlakar (Jesenice); strelca za Kranjsko goro sta bila Medved in Štros; kazenske minute: Kranjska gora 4, Medveščak 12 min.

HOKEJ NA LEDU

Hokejski spored za soboto, 12. novembra.
Dvorana v Podmežakli ob 18.30

JESENICE — PARTIZAN BEOGRAD

Hokejisti Kranjske gore gostujejo v Beogradu, kjer se bodo pomerili s Crveno zvezdo.

VKLJUČEVANJE OTROK V DRŠALNI ŠPORT

Mnogi starši menijo, da se mora njihov otrok ukvarjati s športom. Največkrat se odločijo poleti za plavanje, kotlanjanje in kolesarjenje, pozimi pa za smučanje in drsanje, čeprav drsanje ni samo zimski šport. V tujini, vse bolj pa tudi pri nas, drsališča odprejo že poleti. Tako drsalna sezona postaja vedno daljša.

Največ otrok začne drsati za zabavo in so hkrati vključeni tudi v druge interesne dejavnosti. Le nekaj staršev vodi svoje otroke na drsališče z namenom, da bodo nekoč postali tekmovalci. Na žalost pa so nekateri izmed teh staršev pretirano ambiciozni in silijo svoje otroke k redni dnevni vadbi že kmalu potem, ko shodijo. Tak otrok je tako prikrajšan za igro in zabavo na ledu. Lahko pa pride tudi do resnih poškodb, ker otrok pred tretjim letom telesno nikakor ni zrel, da bi stopil na led. Najbolje je, da ga prvič pripeljejo med četrtim in šestim letom starosti. Za drsanje ga lahko navdušeno, še preden stopi na led, tako, da opazuje svoje starejše prijatelje, kako se igrajo in uživajo pri drsanju. Drsalke mu obujemo šele takrat, ko si drsanja sam zaželi.

Otroci naj bi začeli s drsanjem v igri s sovrstniki. Skupaj naj se igrajo, lovijo in uživajo v gibanju po ledeni ploskvi. Dovolimo jim, da vzamejo v roke tudi hokejsko palico, s katero bodo navdušeno drsali naokrog in si s tem pridobili moč, hitrost in sigurnost na drsalnah. Tako bodo dobili veselje do tega športa in skušali dohiteti v znanju svoje vrstnike.

Če vidimo, da otrok v drsanju uživa, mu omogočimo ustrezno opremo in ga pripeljejo na drsališče nekajkrat na teden. Drsalke ne smejo biti ne prevelike ne premajhne, usnje čevljev pa ne premehek. Paziti moramo tudi, kako mu čevlji zavemo. Strokovnjaki odsvetujejo tudi drsalke s štirimi rezili, ker to kasneje otežkoča navajanje na navadne drsalke.

K resnemu delu v drsalnem klubu otroka ne smemo siliti pre zgodaj, to je pred približno šestim letom starosti. Največkrat bi se otroci radi naučili le enostavnih gibov in spretnosti na ledu. Če otrok ne mara drsati, se počasi uči, ali ga vedne zebe zaradi tega, ker se premalo giblje na ledu, mu raje poiščemo druge aktivnosti. Mogoče bo v nekaterih drugih športih bolj užival in uspel. Če pa je otrok potencialen drsalec — tekmovalce, bomo to hitro opazili. Taki otroci se neprestano gibljejo, vsako minuto skušajo izkoristiti, da bi se kaj naučili. Prosijo, naj jih starši pripeljejo na drsanje in uživajo vsak trenutek, ko so na ledu. Tak otrok bo verjetno postal dober tekmovalce. Poleg navdušenosti in vztrajnosti k temu pripomorejo še dobra fizična pripravljenost, potrpežljivost, samokontrola, samoopovedovanje in inteligentnost.

V Sloveniji imamo sedem drsališč, kjer drsalni klub organizirajo posebno obliko dela z bodočimi drsalci — drsalno šolo. Tu se otroci pod strokovnim vodstvom naučijo osnovnih drsalnih veščin, kot so odvijanje, drsanje naprej in nazaj, ustavljanje in prestopanje. V drsalni šoli je vadba ponavadi organizirana dvakrat tedensko po eno uro. Po enoletni vadbi teletirani drsalci nadaljujejo z vadbo v drsalnem klubu in kmalu pričnejo tudi nastopati na raznih drsalnih prireditvah.

Poleg drsalne šole, ki jo organizira drsalni klub, tudi vzgojnovarstveni zavodi organizirajo ure drsanja. Taka vadba se razlikuje od vadb v drsalni šoli po tem, da jo ne vodijo strokovnjaki, oziroma strokovnjaki le občasno instruirajo vzgojitelje, kako naj učijo otroke drsati. Prvih korakov na ledu lahko otroke naučijo tudi starši sami. Če boste svojega malčka naučili naslednje vaje, bo znal dokaj sigurno drseti po ledu. Seveda pa ga morate učiti postopoma in potrpežljivo. Ne zahtevajte od njega preveč in ne izgubljajte živcev nad njim.

PRVA VAJA

Ko otrok prvič stopi na led, ga učimo le hoditi. Pri tem stojimo obrnjeni proti njemu in ga držimo za obe roki. Počasi se pomikamo nazaj, otrok pa nam z majhnimi koraki sledi. Paziti moramo, da se ne naslanja preveč na nas, da je sproščen in da se drži vzravnano. Stopali naj bosta drugo od drugega oddaljeni približno

Kranjskogorci so v dvoboj z zagrebškimi »medvedji« vložili veliko truda in znanja, vendar je treba priznati, da so bili Zagrebčani boljši.

Domačini so bili povsem enakovredni v prvih dveh tretjinah, ko so imeli nekaj priložnosti, vendar so jih, predvsem zaradi neizkušenosti, zapravili. Poleg tega so dve sekundi pred zaključkom druge tretjine naredili neopustno napako, po kateri so gostje povedli s 3:2. Ta prednost je, kot kaže, negativno vplivala na Kranjskogorce, ko so bili večji del zadnjega dela v podrejenem položaju. Tako jim ni uspelo izenačiti, ob koncu pa so prejeli še četrty zadetku.

Ne moremo mimo dejstva, da so Zagrebčani, katere sta vodila še vedno odlična veterana Gojanović in Renaud, veliko bolj izkušeni in tudi fizično močnejši. Prav to je odločilo glede zmagovalca.

Lestvica po šestih kolicih:

1. Jesenice	6	6	0	0	84:5	12
2. Olimpija	6	6	0	0	79:6	12
3. C. zvezda	6	4	0	2	35:30	8
4. Medveščak	6	3	0	3	16:28	6
5. Kr. gora	6	2	0	4	31:27	4
6. Partizan	6	2	0	4	21:36	4
7. Cinkarna	5	0	0	5	10:35	0
8. Spartak	5	0	0	5	9:118	0

OGLED MEDNARODNEGA SEJMA OPREME ZA ZIMSKI ŠPORT IN TURIZEM

Komisija za športno rekreacijo pri izvršnem odboru sindikata Železarne organizira jutri, v petek, 11. novembra, ogled 14. mednarodnega sejma opreme za zimski šport in turizem — SKI EXPO 83 v Ljubljani.

Odhod avtobusa bo ob 14.30 s parkirnega prostora Železarne.

Referente prosimo, da obvestijo sodelavce o ogledu. Ogled je brezplačen.

Prijavite se na sindikatu Železarne (tel. 3266) do petka, 11. novembra, do 13. ure.

SEMINAR ZA KOŠARKARSKO SODNIKE

Sodniška organizacija pri MKZ za Gorenjsko Kranj pripravlja seminar za košarkarske sodnike, in sicer za:

— pomožne sodnike (zapisničarje, časomerilce, starost nad 13 let); prispevek 100 din,

— sodnike pripravnikov (starost nad 15 let); prispevek 150 din.

Poimenske prijave z navedbo, za kateri seminar se prijavljate, pošljite najkasneje do 19. novembra na naslov: Janez Omerza, Cesta 1. maja 65, Kranj, telefon: 24-963.

Prispevke za organiziranje seminarja nakažite na gornji naslov in tekoči račun 51500-678-82175.

DVE POMEMBNI ZMAGI JESENIŠKIH NOGOMETAŠEV

Člansko moštvo NK Jesenice nadaljuje z uspešnimi tekmami v jesenskem delu prvenstva v slovenski območni ligi-zahod. V 9. in 10. kolu so igrali na domačem igrišču v Podmežakli in dvakrat zmagali. Najprej so visoko premagali moštvo Usnjarija z rezultatom 6:2 (polčas 3:0). Gole za Jesenice so dosegli: Troha 2 ter Ibrahimović, Džamastagić, Čatak in Dučanič po enega.

Prejšnjo nedeljo pa so v desetem kolu premagali še moštvo Kočevja z rezultatom 2:1 (polčas 1:0). Gola za Jesenice je dosegel Čatak. Na lestvici vodi moštvo Ilirije s 16 točkami, prav toliko pa jih imajo tudi Jeseničani, ki so na tretjem mestu.

Mladinci Jesenic so v zadnjih dveh kolic doživeli poraz. Najprej so izgubili tekmo proti Triglavu iz Kranja z rezultatom 1:3 (polčas 0:3). Gol za Jesenice je dosegel Žukič. V nedeljo pa so prav tako na domačem igrišču izgubili tekmo proti Kočevju z rezultatom 0:2 (polčas 0:0).

Člansko moštvo NK Jesenice čaka v nedeljo, 13. novembra, v zadnjem kolu jesenskega dela prvenstva izredno pomembna tekma v Ljubljani, kjer se bodo pomerili s prvouvrščenim moštvom Ilirija. Mladinci pa bodo gostovali pri sovrstnikih v Črnučah.

J. R.

PIONIRSKI SPOMINSKI TURNIR

Nogometni klub Jesenice je na igrišču v Podmežakli organiziral pioniški nogometni turnir v počastitev padlih borovnogometišev. Nastopila so štiri moštva šolskih športnih društev osnovnih šol z Jesenic in Koroške Bele ter pioniško moštvo NK Jesenice. Mladi nogometaši so prikazali lep nogomet, kar kaže, da je na Jesenicah dosti obetavnih in talentiranih nogometašev.

Ta spominski turnir bo tradicionalen, prvi prehodni pokal pa je osvojilo pioniško moštvo NK Jesenice, drugo mesto je pripadlo moštvu ŠSD OŠ Prežihov Voranc Jesenice, tretje moštvo ŠSD OŠ Karavanskih kurirjev NOB Koroška Bela, četrto mesto pa je zasedlo moštvo ŠSD OŠ Tone Čufar Jesenice.

J. R.

LEP MEDNARODNI USPEH RADOVLJIŠKIH BALINARJEV

V oktobru so člani balinarskega kluba Radovljica dosegli dva lepa mednarodna uspeha. Najprej je moštvo BK Radovljica v sestavi Rebec, Leskovar, Raspet in Sinobad na mednarodnem turnirju v Reki z odlično igro premagalo vse svoje nasprotnike, razen finalistov, in med 24 moštvi osvojilo odlično tretje mesto. Takoj za tem pa je isto moštvo nastopilo tudi v Ronkah (Ronchi) pri Trziču v Italiji. Na mednarodnem turnirju je med 16 moštvi iz Italije, Slovenije in Hrvaške osvojilo prvo mesto, pred BK ACL Monfalcone, San Ambrosio Trst in Železničar Postojna.

Za osvojevo prvo mesto so zmagovalci, člani BK Radovljica, prejeli iz rok predsednika združenja italijanskih pratizanov ANPI pokal tega združenja.

Radovljiški balinarji že več let prijateljsko sodelujejo s športniki in prebivalci Ronk, s katerimi si redno izmenjujejo obiske in poglobljajo stike med obema narodoma.

JR

UVODNA TEKMA SVETOVNEGA POKALA V KRANJSKI GORI

V letošnji zimski sezoni in olimpijskem letu je v Kranjski gori XXIII. tekmovalen za pokal Vitranc, tekmovalen, s katerim se bo začela sezona v alpskem smučanju. To tekmovalen je 1. in 2. decembra, in sicer 1. decembra slalom za ženske in 2. decembra slalom za moške. Tekmovalen bo tudi na novi progi na podkorenski strani Vitranc. Kranjska gora je tokrat bogatejša za novo progo, ki pomeni veliko pridobitev za naše alpsko smučanje, pa tudi za razvoj turizma v tem delu občine Jesenice.

Tekmovalen za pokal Vitranc v tehničnih disciplinah, to je v slalomu in veleslalomu za moške, so bila vedno organizirana in izvedena na pobočjih Vitranc. Tako kot se je razvijal smučarski šport in tehnika smučanja, je bilo treba ustrezno tem dosežkom graditi tudi smučarske proge. Ves smučarski svet pozna dosedanja tako imenovano »FIS progo«, ki je le nekaj metrov oddaljena od Kranjske gore. Ta proga je ena izmed najtežjih prog, na katerih so tekmovali za evropski in svetovni pokal. Zaradi težavnosti te proge in nenehnega spreminjanja tehnike smučanja sta se organizacijski komite pokala Vitranc in HTDO Gorenjka Jesenice, TOZD Žičnice Kranjska gora že pred leti odločila, da na smučiščih Podkorena, ki so prav tako na pobočju Vitranc, zgradi novo progo za tehnične discipline v alpskem smučanju. Tudi ta proga bo ena izmed najatraktivnejših v svetu. Osnovne značilnosti te proge so sicer nekoliko blažja strmina z izredno zanimivimi razgibanostjo, kar zahteva od tekmovalca izredno tehnično pripravljenost, gledalcem pa bo nudila enkratno športno doživetje.

Z vsakoletno organizacijo tekmovalen za pokal Vitranc se stalno širi število športnih delavcev in organizatorjev z izkušnjami, ki so jih pridobili z organizacijo teh tekmovalen. Tako ima Kranjska gora danes odlične organizatorje iz Železarne in drugih organizacij združenega dela, turističnega gospodarstva in drugih organizacij, kar so dokazali na vseh dosedanjih prireditvah. Danes si brez tako širokega kroga sposobnih športnih delavcev te prireditve ne bi mogli niti predsta-

vljati, kaj šele organizirati. Predvsem ob teh prireditvah se je v Mojstrani oblikovala posebna skupina, ki uspešno izvaja naloge na področju komunikacij, merjenja in obdelave podatkov. Ta skupina je danes že sposobna opraviti najstrokovnejše naloge prav tako kot že priznane svetovne organizacije. Poleg te so se oblikovale tudi druge skupine in službe v organizacijskem komiteju, ki uspešno vodi in opravljajo tudi najzahtevnejše strokovne naloge. Posebna strokovna skupina pripravlja sedaj tudi vse potrebno za izdelovanje umetnega snega in išče možnosti za zagotovitev topov, s katerimi bi ob določenih pogojih izdelovali umeten sneg. Poleg tega je pripravljenih tudi vrsto drugih materialov, ki so nujni za izvedbo navedenega tekmovalenja. Nemogoče je navajati vse, ki sodelujejo pri pripravi te prireditve, saj pri tem sodelujejo domača prav vsi športni delavci jeseniške občine, pa tudi drugi.

Jože Resman

PRVENSTVO DELOVNE SKUPNOSTI E-TKR-NG V NAMIZNEM TENISU

V sredo, 2. novembra, je bilo v organizaciji namiznoteniškega kluba Jesenice prvenstvo delovne skupnosti E-TKR-NG v namiznem tenisu. Nastopilo je deset tekmovalcev. Prvi štirje bodo zastopali delovno skupnost na prvenstvu Železarne.

Rezultati najboljših med seboj: Cilenšek : Vidic 2:1; Klinar : Kolman 2:1; Cilenšek : Klinar 2:0; Vidic : Kolman 2:1; Cilenšek : Kolman 1:2; Vidic : Klinar 2:1.

Končna uvrstitev: 1. Edo Cilenšek OTK, 2. Milan Vidic OTK, 3. Milan Klinar SEO, 4. Roman Kolman SEO, 5. Miloš Ferk NG, 6. Janez Babić NG, 7. Bernarda Gašperšič NG, 8. Janez Tušar OTK, 9. Florjan Mejač SEO, 10. Sašo Pernuš NG.

baj

V BALINANJU IN KOŠARKI PRVAK TOZD JEKLARNA

V balinanju je nastopilo 16 ekip, v finale pa so se uvrstile ekipe TOZD Transport, Jeklarna, Valjarna žice in profilov in Plavž.

Končni vrstni red: Jeklarna (Dokl, Faletič, Trivič, Kutina in Markovič), 2. Plavž (Petrov, Bogatinov, Macevski, Brdron in Arsov), 3. Transport (Stojkovski, Sabotin, Brobnjak, Vlahek in Marjek), 4. Valjarna žice in profilov, 5. Strojne delavnice, 6. Žičarna, 7. E-TKR-NG, 8. HV Bela, 9. Vzdrževanje, 10. Energetika, 11. Remontne delavnice, 12. Valjarna bluming štekel, 13. Livarna, 14. HV Jesenice, 15. Elektrode.

REZULTATI POLFINALA V KOŠARKI: I. skupina: E-TKR-NG : Jeklarna 7:23; RD : KSI 19:18; Jeklarna : KSI 18:17; E-TKR-NG : RD 13:15; RD : Jeklarna 0:10; KSI : E-TKR-NG 0:10.

Lestvica: 1. Jeklarna 6 51:24 +27
2. RD 4 34:41 +7
3. E-TKR-NG 2 30:38 -8
4. KSI 0 36:47 -11

II. skupina: Energetika : Livarna 31:16; HVJ : Vzdrževanje 9:22; Livarna : Vzdrževanje 14:18; Energetika : HVJ 30:18; HVJ : Livarna 19:12; Vzdrževanje : Energetika 0:10.

Lestvica: Energetika 6 71:34 +37
Vzdrževanje 4 40:33 +7
HVJ 2 46:64 -18
Livarna 0 42:68 -26

FINALE: Energetika : RD 21:16; Vzdrževanje : Jeklarna 15:25; RD : Jeklarna 18:20; Energetika : Vzdrževanje 16:18; Vzdrževanje : RD 10:24; Jeklarna : Energetika 20:10.

Lestvica: 1. Jeklarna 6 65:43 +23
2. RD 2 58:51 +7
3. Energetika 2 47:54 -7

sledijo: 4. Vzdrževanje, 5. E-TKR-NG, 6. KSI, 7. HVJ, 8. Livarna, 9. Žičarna, 10. Transport, 11. Strojne delavnice.

SKUPNI VRSTNI RED po enajstih panogah: 1. E-TKR-NG 251 točk, 2. Jeklarna 223, 3. Remontne delavnice 214, 4. Vzdrževanje 195, 5. Strojne del. 187, 6. Transport 173, 8. KSI 157, 9. Energetika 157, 10. VBS 142, 11. Livarna 134, 12. HV Bela 132, 13. HV Jesenice 121 in 14. Plavž 78 točk.

baj

EKIPA VATROSTALNE NA SVETOVNO PRVENSTVO V FRANKFURT

V nedeljo, 5. novembra, je bilo na ledeni ploskvi v dvorani v Podmežakli še drugo kolo letošnjega slovenskega prvenstva v kegljanju na ledu. Za naslov prvaka se je pomerilo 13 ekip iz Mislinje, Bleda, Žirovnice, Kranjske gore in Jesenic. Najboljša v drugem kolu je bila jeseniška ekipa Murka, največ točk v obeh kolic pa je zbrala ekipa Vatrostalne Jesenice, ki je tako osvojila letošnji republiški naslov. Za ekipo so nastopili: Milenko Perić, Ante Bazo, Rudi Šapek, Ivan Železnikar in Srečo Železnikar. Ekipa Vatrostalne si je

tako tudi zagotovila nastop na letošnjem prvem svetovnem prvenstvu, ki bo ob koncu novembra v Frankfurtu. Ostale najboljše uvrščene ekipe na slovenskem prvenstvu pa bodo odigrale še pet kvalifikacij za nastop na evropskem prvenstvu, ki bo prihodnje leto v Avstriji.

REZULTATI drugega kola slovenskega prvenstva: 1. Murka Jesenice 24 točk, 2. Vatrostalna Jesenice 20, 3. Krivce Jesenice 16, 4. Piber Bled 14, 5. Kranjska gora in Zaka Bled 13, 6. Mislinja 12.

J. R.

1. SLOVENSKA KOŠARKARSKA LIGA — ŽENSKO

METKA CELJE : JESENICE 94:76 (50:36)

Celje, dvorana tehničnega centra, 1. SKL — ženske.

JESENICE: Vuleta 9 (5:5), Deretić 4 (4:0), Lah 3 (4:3), Vrdoljak 12, Ažman 17 (6:5), Smolej 8, Vavpotič 23 (7:5).

Ekipa Jesenic, ki nastopa letos z okrepjeno ekipo v prvi SKL, je v Celju doživela visok poraz proti ekipi Metke. Jeseničanke so takoj na začetku povedle z 12:6, nakar sta jim sodnika vzela precej žog na račun »korakov«.

Domače igralke so razliko hitro nadoknadile, gostje pa nikakor niso znale uspešno realizirati vseh napadov. Žal sta k zmagi domačih igralke velik pripono-

gla sodnika, saj njuno katastrofalno sojenje prav gotovo ne sodi v republiški razred. Seveda to ni opravičilo za visok poraz, povedati pa moramo, da so domačinke dosegle kar 31 točk iz prostih metov. Zaradi petih osebnih napak so morale kar tri jeseniške najboljše igralke zapustiti igrišče. Ko so se namreč gostje približale domačim le na osem točk razlike, sta spet hitro »ukrepala« sodnika in dosodila peto osebno napako še Vrdoljaki, medtem ko sta Vavpotičeva in Vuletova že nekaj časa opazovali tekmo s klopi.

V soboto gostujejo Jeseničanke v Zürichu, kjer se bodo pomerile z ekipo Kladivarja.

SEJEM RABLJENE ZIMSKE ŠPORTNE OPREME

Smučarski klub Jesenice obvešča, da bo organiziral vsakoletni sejem rabljene zimske športne opreme.

Sejem bo v dvorani Delavskega doma (pri Jeleni) na Jesenicah od ponedeljka, 14. do sobote, 19. novembra, vsak dan od 9. do 12. ure in 15.30 do 19. ure, v soboto od 9. do 11. ure.

Pri prodani robi zaračunamo 15 % provizije.

SK Jesenice

II. SOL ZAHOD-MOŠKI

OK KROPA : OK »ŽELEZAR« ŽIROVNICA

V zanimivi in kvalitetni odbojkarški tekmi so igralci Železarja v gosteh premagali igralce Kropo z rezultatom 3:1. Edini set so Kroparji dobili na račun pomankljive prijave igralcev Železarja v zapisniku in je sodnik pri rezultatu 9:9 set (nepravilen) zaključil v korist Kroparjev.

Igra Železarja je bila dobra, še posebej pa velja omeniti mlajše igralce Prešerna, Legata in Langusa, ki so igrali borbeno in brez napak.

S. B.

OBVESTILO ŠAHISTOM

Odbor šahovskega društva obvešča svoje člane, da bo hitropotezni turnir za november v petek, 11. novembra, ob 17. uri.

Odbor šahovskega društva.